

57723
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

57723

MİMARLIK ANABİLİM DALI

KONUTTA MEKAN STANDARTLARININ GELİŞTİRİLMESİNE
YÖNELİK EVRİMSEL BİR ARAŞTIRMA

Mim.Şebnem GEÇKİN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

"Yüksek Mimar"

Ünvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 02.06.1995

Tezin Savunma Tarihi : 07.07.1995

Tez Danışmanı : Prof.Dr.Şengül Ö.GÜR

Jüri Üyesi : Prof.Dr.Şinasi AYDEMİR

Jüri Üyesi : Yrd.Doç.Dr.Hamiyet ÖZEN

Enstitü Müdürü : Prof.Dr.Temel SAVAŞKAN

Haziran 1995

TRABZON

ÖNSÖZ

Konuttaki yaşam kalitesinin fiziksel konforla olduğu kadar işlevsel rahatlıkla dolayısıyla standartlarla ilgili olduğu bilinmektedir. Bu standartların evriminin araştırıldığı bu çalışmada Samsun ve Trabzon illeri belediyelerinden elde edilen konut planlarından yararlanılmıştır.

Yüksek lisans tez danışmanlığımı üstlenerek gerek konu seçimi, gerekse çalışmaların yürütülmesi sırasında ilgisini esirgemeyen sayın hocam Prof.Dr.Şengül Ö.GÜR'e, İstatistikle ilgili konularda yardımcı olan sayın hocam Yrd.Doç.Dr.Hilmi ZENGİN'e ve Arş.Gör.Mehmet DURKAYA'ya ve tez çalışmam sırasında manevi destek veren Arş.Gör.Birgül ÇAKIROĞLU ile Ahmet KOÇHAN'a teşekkür etmeyi zevkli bir görev bilirim.

Ayrıca tezim için gerekli konut planlarının teminini sağlayan Samsun ve Trabzon Belediyeler yetkilerine ve bu çalışma sırasında maddi ve manevi hiç bir desteği esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Trabzon, Haziran 1995

Şebnem Geçkin

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE ÖZET	V
İNGİLİZCE ÖZET	VI
ŞEKİL LİSTESİ	VII
TABLO LİSTESİ	VIII
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş	1
1.2. Konut Sorunu ve Nedenleri	3
1.3. Dönemlere Göre Uygulanan Konut Politikaları	7
1.4. Konut Kullanımını Etkileyen Faktörler	9
1.4.1. Kültür-Yaşam Biçimi Konut Etkileşimi	10
1.4.2. Mekan ve Değişme	13
. Mahremiyet	14
. Kişisel Mekan	16
. Egemenlik Sınırı	17
1.4.3. Yaşam Süreci ve Bu Süreçteki Aşamalara Bağlı Olarak Konuttan Beklentilerin Değişimi	19
1.4.4. Yaşam Biçimi ve Makro Çevre	21
1.4.5. Sosyo-Ekonomik Düzeyin Konut Kullanıma Etkisi	24
2. TEORİK ÇALIŞMA	26
2.1. Konutta Nitelik Kavramı	26
2.2. Konuttan Hoşnutluk-Hoşnutsuzluk	27
2.3. İşlevsel Konfor	30
. Kullanışlılık/Rahatlık	31
. Ferahlık	35
. Esneklik	36
. Standartlar	37
2.4. Türkiye'de Konut Standartlarına Yönelik Yönetmelikler ve Yapılan Araştırmalar	39
. Yaşama Mekanı	39
. Ebeveyn Yatak Odası	40

. Çocuk Yatak Odası	40
. Mutfak	41
. Banyo	44
. WC	45
2.5. Yapılan Araştırmada İzlenen Yöntem	46
3. BULGULAR	48
4. İRDELEME	62
5. SONUÇLAR	67
6. ÖNERİLER	68
7. KAYNAKLAR	70
8. EKLER	74
9. ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

Ülkemizde konut sorunu geçmiş yıllarda olduğu gibi bugünde kendini gösteren ve çözüm bekleyen bir konudur. Konut sorunu hem niceliksel hem de niteliksel olarak ortaya çıkmaktadır.

Niceliksel olarak konut sorunu konut açığı olarak niteliksel olarak ise yetersiz mekan standartları şeklinde kendini göstermektedir.

Ülkemizde üst gelir grubunun sorunu çözülmüştür. Fakat dar gelirlinin sorunu hem niceliksel hem de niteliksel olarak mevcuttur. Belirlenmiş olan standartlar işlevsel konforu sağlamamaktadır.

Bu tez kapsamında Trabzon ve Samsun kentleri pilot bölge olarak seçilmiş, halkın kendi için yaptırdığı konut planları incelenmiş ve halkın kendi koyduğu değerlerle yönetmeliklerdeki değerler arasında bir karşılaştırma yapılmıştır.

Ayrıca konut planları tiplerine göre ayrılarak en az alan kaybına neden olan tip belirlenmiştir.

Sonuçta halkın koyduğu değerlerin yönetmeliklerden daha uygulanabilir olduğu tespit edilmiş ve buna göre mekan m²'leri önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Konut sorunu, mekan standartları, konut açığı, işlevsel konfor.

SUMMARY

An Evolutionary Research Directed Towards Developing Space Standards for Houses

Housing problem is severe a problem today as in the past which calls for solution in our country. Housing problem makes itself felt both quantitatively and qualitatively.

It is defined as housing shortage quantitatively and as mean space standarts qualitativel.

For high income brackets house need is abundantly met. However house remains as a substantial problem quantitatively as well as qualitatively for low income people. Standarts exercised by the municipalities and applied in the self-built housing are far removed from being satisfactory.

In the pursuit of this research plans of houses individually built by the owners, situated in Trabzon and Samsun are obtained from the municipalities and investigated for the standarts applied and their natural change in time. Actual measurements are contrastred by the municipality specifications and codes.

Also house plans are subjected to a use based taxonomy and are tested in terms of area losses according to type.

As a corollary of the findings of this study which indicated that space designations and measurements applied by the owners which ran the house building process as private enterprises, were much convenient and generous than those specified by the municipalities and much bettered standarts have been proposed by the author of this thesis for each room off the house, to be applied in the future.

Keywords: housing problem, space standards, housing shortage, functional comfort.

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.	Mahremiyet ve mekansal davranış düzeni	11
Şekil 2.	Toplumsal, kişisel ve samimi uzaklık'	17
Şekil 3.	Evlilik ve donanımla ortak ilişkilerin aşamaları.	20
Şekil 4.	Ailenin geçirdiği gelişim safhalarına paralel Olarak ortaya çıkan ihtiyaç değişimleri	21
Şekil 5.	Siteden hoşnutluğu doğrudan ve dolaylı etkileyen etmenler	28
Şekil 6.	İstek-ihtiyaç-standart ilişkisi	32
Şekil 7.	Mutfak tipleri	42
Şekil 8.	Konut planları ve tipolojileri	57
Şekil 9.	10 Yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi	58
Şekil 10.	T_1 'de 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi	58
Şekil 11.	T_2 'de 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi	59
Şekil 12.	T_3 'de 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi	59
Şekil 13.	En az alan kaybı gösteren konut planı örneği	68

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Planlı dönemler itibarıyla tahmin edilen konut konut ihtiyacı ve konut açığı	6
Tablo 2. Kültürel süreklilik araştırmalarında veri toplama, analiz ve yöntem seçimi aşamalarındaki seçenekler.....	12
Tablo 3. Konut-işyeri uzaklığı ve gelir ilişkisi	25
Tablo 4. İnsan temel gereksinmelerinin ve sosyo-kültürel veriler	33
Tablo 5. Türkiye'de konut standartlarına yönelik yönetmelikler ve araştırma verileri	46
Tablo 6. Mekanların yıllara göre aritmetik ve genel ortalamları	53
Tablo 7. Mekanların alt ve üst güven sınırları	53
Tablo 8. T_1, T_2, T_3, T_4, T_5 için faydalı alan % 'leri	54
Tablo 9. Mekanların alt-üst güven sınırları ve bunlara bağlı önerilen enxboy değerleri	69

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

İnsanların en önemli gereksinimlerinden biri de barınmadır.

İnsanlar hayatlarının her döneminde barınma gereksinimlerini güvenli ve sağlıklı karşılayabilecekleri bir ortam olan konuta ihtiyaç duyarlar. Konut insan yaşamıyla bütünleşmiş bir olgudur.

Bu yüzden konut bugün ülkemizin en güncel ve en önemli sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Sorunun niteliği ülkelerin gelişme düzeyine ve sosyo-ekonomik yapılarına göre değişmektedir.

Türkiye nüfusu, son 40 yılda 30 milyonun üzerinde artış göstermiş, 1945 yılında 18,7 milyon olan toplam nüfusu % 25'i kentlerde yaşarken 1985 yılında oran % 53'e yükselmiştir. Bu hızlı kentleşme, konut sorununu da beraberinde getirmiştir (1).

Her ailenin insanca yaşamaya elverişli asgari nitelikler taşıyan bir konut sahibi olması gerektiği düşünülürse, bugün Türkiye'de konut açığı 2-2,5 milyondur (2). Gecekonduları da sağlıksız konut sayarsanız, bu açık 5 milyona yükselir. Ancak bugün bu yapılar da sağlıklı sayılmaktadır. Demek ki, konut açığının kapanması için 2-2,5 milyon ailenin ivedilikle konut sahibi olması gerekmektedir. Bu arada her yıl artan nüfusa göre de yeni konut gereksinimi ortaya çıkmaktadır. 2000 yıllarında Türkiye nüfusunun 75-80 milyon olacağı düşünülmektedir. 25 milyonluk bu artış, 5 milyon aile demektir. 2 milyonluk mevcut konut açığı da dikkate alınınca 2000'li yıllarda 7 milyon konuta gereksinim olduğu, başka bir deyişle önümüzdeki 13-14 yıl içinde 7 milyon konut üretmek durumunda olduğumuz görülmektedir. Bu da her yıl 500 bin konut üretilmesi anlamına gelir, (2).

Genelde konut sorunu tartişıldığında sadece sayısal eksiklik üzerinde durulmakta konutun biçimsel, işlevsel özellikleri, kullanıcının beklentileri vs. gereksinmelerine yanıt verecek nitelikler ve standartlar üzerinde yeterince durulmamaktadır.

Türkiye'de üst gelir gruplarının sorunu çözülmüştür. Dar gelirlerin barınma sorunu niceliksel olarak mevcut olduğu gibi niteliksel olarak da kendini hissettirmektedir. Konut niteliği konfor, işlevsel rahatlık, anlamlılık gibi boyutlarla değerlendirilmelidir. Bu tezin amacı işlevsel yönü ağır basan rahatlık kavramının konutta belli standartlara bağlanarak belli bir düzeyin tutturulmasıdır.

Bu tez kapsamında konutun niteliksel yönü üzerinde durulacaktır. Niteliksel yönünden önce kısaca konut sorununun nedenleri ve izlenen konut politikaları üzerinde durulacaktır.

1. bölümde, konutun bir sorun olarak ortaya çıkış nedenleri ve bu soruna çözüm bulmak için uygulanan konut politikaları üzerinde durulmuştur.

Kooperatifler eliyle üretilen konutlar ancak ortanın üstünde gelire sahip nüfusun konut sahibi olmasını sağlamaktadır. Kentleşmenin hız kazanması sonunda gecekonduların artması bu dönemin en önemli konut politikaları arasında gecekondulaşmanın önlenme konusunun gündeme gelmesine neden olmuş ve bunu önlemek için konut üretimini artırmanın yolları aranmıştır. Türkiye'de dar gelirlilerin barınma sorunu niceliksel olarak mevcut olduğu gibi niteliksel olarakta kendini göstermektedir. Konutta nitelik kavramına gerekli önem verilmelidir.

Çünkü konut sosyal, psikolojik ve kültürel öğelerin bileşkesidir. İnsanların konutunu kullanışı nasıl bir kültürden geldiği hakkında bize bilgi verir.

Kültür de zaman içinde değişime uğrar. Bu bölümde ayrıca mahremiyet, kişisel mekân, egemenlik sınırı gibi kavramlar üzerinde de durulmuştur.

İnsanların yaşam sürecindeki aşamalara bağlı olarak konuttan beklentileri de değişmektedir. Özellikle çocukların aileye katıldığı dönemde ailedeki ihtiyaçlar ve buna bağlı

olarak konuttan beklentiler de değişmektedir. Bu nedenlerle 2. bölümde konutun niteliksel yönü üzerinde durulmuştur.

İyi bir konut tasarımı işlevsel konfor, fiziksel konfor, plastik ve sembolik estetiğin bir arada sağlanmasıyla olur. Bu tez kapsamında işlevsel konfor başlığı altında kullanışlılık, ferahlık, esneklik ve standartlar kavramlarına ağırlık verilmiştir. Standart kavramı ve standartlarla ilgili kavramlara da değinilmiştir.

Konulmuş olan standartlar kullanıcı isteklerine cevap verebildikleri ölçüde geçerliliklerini sürdürürler. Bu amaçla bu bölümde standartlarla ilgili yönetmelikler ve araştırmalar üzerinde durulmuştur.

Yapılan araştırmada mekan standartlarınının 1960'lı yıllardan 1993'e kadar ki evrimi 10'ar yıllık dilimlerde incelenmiştir.

1960'li yıllardan itibaren Trabzon ve Samsun belediye arşivleri taranmış ve bireylerin kendileri için yaptırdıkları konut planları ele alınmıştır.

40 adet konut planı yıllara ve tiplere göre sınıflandırıldı. Tipleştirmede sirkülasyon kalıpları esas alındı. Elde edilen planlara bağlı olarak mekan m²'lerini ve konut tipolojilerini içeren tablolar oluşturuldu. Bu tablolar ışığı altında mekanların ortalama m²'leri hesaplanmıştır.

Aritmetik ortalama uç değerlerden çok etkilendiğinden AGS ve ÜGS değerleri hesaplanmış ve buna bağlı olarak her mekan için bir aralık belirlenmiştir.

Yapılan araştırmada mekanların yıllara göre değişimlerine bakılmıştır. Buna göre mutfak mekanında 1960'dan 1993'e kadar olan yıllarda 2,70 m²'lik bir artış gözlenmiştir. Oturma odasında ise 1960-1970 yıllarıyla 1970-1980 yılları arasında 1,9 m²'lik bir azalma, 1970-1980 yıllarıyla 1980-1990 yılları arasında 2,90 m²'lik bir artış, 1980-1990 yıllarıyla 1990 yılından sonraki yıllarda ise 0,80 m²'lik bir artış gözlenmiştir. Salon incelendiğinde ise 1960'dan 1993'e kadar ki yıllarda 14,28 m²'lik bir artış olmuştur. Ebeveyn yatak odasında 1960'dan 1993'e kadar 3,70 m²'lik bir artış gözlenmiştir.

Çocuk yatak odası ise 1960-1970 yıllarıyla 1970-1980 yılları arasında 2,64 m²'lik bir azalma, 1970-1980 yıllarıyla 1980-1990 yılları arasında 1,94 m²'lik bir artış ve 1980-1990 yıllarıyla 1990 sonrası arasında 0,20 m²'lik bir artış gözlenmiştir. Banyo da ise 1960-1970 yıllarıyla 1970-1980 yılları arasında 0,80 m²'lik bir artış, 1970-1980 yıllarıyla 1980-1990 yılları arasında 0,60 m²'lik bir artış, 1980-1990 yıllarıyla 1990 sonrası arasında 0,60 m²'lik bir artış olmuştur. WC'de 1960-1970 yıllarıyla 1970-1980 yılları arasında 0,51 m²'lik bir azalma, 1970-1980 yıllarıyla 1990 sonrası arasında 0,02 m²'lik bir artış gözlenmiştir.

Bu veriler elde edildikten sonra bu artış ve azalmaları gösteren grafikler oluşturulmuş, bu grafikler tiplere ve yıllara göre irdelenmiştir.

5 tip konut konut planı saptandı. Saptanan bu tiplerdeki faydalı alan yüzdeleri hesaplandı ve en az alan kaybı gösteren tip belirlenmiştir.

Buna bağlı olarak çalışmanın son bölümünde toplu konutlar için mekan büyüklükleri enleri, boyları ve geliştirilmesinde yarar olan plan tipleri önerilmiştir.

1.2. Konut Sorunu ve Nedenleri

Günümüzde gerek gelişmiş gerekse az gelişmiş ülkelerin en önemli sorunlarından biri konuttur. Konutun bir sorun olarak ortaya çıkışı endüstri devrimi ile başlar. 18. yüzyıl sonlarında Avrupa'da başlayan endüstrileşme hareketi sonucu ortaya çıkan yeni iş sahalarının açılması insanları kentlere çekmiş ve bu hızlı kentleşme diğer sorunların yanısıra şehirlerde büyük bir konut sıkıntısı yaratmıştır.

Konut gerçek ve beklenen sonuçları elde etmek amacıyla birçok kişi ve örgütü biraraya getiren karmaşık bir süreçtir. Tarihsel gelişim içinde konut doğanın yapısına ve etkilerine, barındırdığı toplumun üretim biçim ve ilişkilerine ve bunların sonucu olarak ortaya çıkan kalkınma düzeyi, kaynak kullanımı, gelir dağılımı, kentleşme tipi ve hızı, aile yapısı toplumsal yaşamın gereklerine göre oluşmuş, değişmiş ve gelişmiştir (3).

Konutun ilk görevi insanın barınma ihtiyacını sağlamaktır. Barınma görevine ek olarak sosyal güvenlik aracı olduğundan aranan bir metadır.

Konut sorunu Türkiye'de konut açığı olarak ortaya çıkmaktadır. Konut açığı mevcut hanehalkı sayısı ile mevcut konut sayısı arasındaki dengesizliği anlatan bir kavram olup 2 biçimde görülmektedir; "Açık konut açığı" ve "gizli konut açığı". Açık konut açığının gözle görünen sayısal özelliği olmasına rağmen, gizli konut açığı kavramı ile anlatılmak istenen barınma koşullarının niteliğidir (3).

Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye'de hızla nüfus artışı ve hızlı kentleşmeye bağlı olarak her yıl daha çok sayıda konut yapımı gerekmektedir. Türkiye'de konut sorunu tarihsel olarak Ankara'nın başkent olması sonucu genişleyen, yer değiştiren kamu bürokrasisinin barınma ihtiyaçlarını karşılama biçiminde doğmuştur. Daha sonra, özellikle 1950'li yıllarda ve sonrasında, hızlı kentleşmeye bağlı olarak yaygınlaşmış ve giderek ağırlaşmışlardır (4).

Kente yeni gelenler başlarını sokacak bir barınak ararken, hem kentin kendilerine ekonomik ve sosyal koşullarına uygun konut sunamaması, hem de sunulanların yetersiz olması nedeniyle kendi çözümlerini üretmek zorunda kalmışlar, kentlerin çevresi böylece "gecekondu alanları" ile çevrilmiştir (3).

Konutlarını kendileri yapan aileler, kendilerine önce "nüve konut" olarak adlandırılan bir oda ve ıslak hacimlerden oluşan zaman içinde ailenin ekonomik koşulları elverdiğinde geliştirilen büyütülen, eklentiler yapılan konutlar yapmışlardır (3).

1960'li yıllarda planlı kalkınma uygulamasına geçildiğinde mevcut olan konut sorunu, uygulamaya konan kalkınma planları döneminde de varlığını sürdürmüş ve giderek ağırlaşmıştır, (4) (Tablo 1).

Tablo 1: Planlı Dönemler İtibarıyla Tahmin Edilen Konut İhtiyacı ve Konut Açığı, (4).

	Konut İhtiyacı (*) A	İskan Ruhsatı Alan Konut sayısı (B) (7)	% FAY (B/A)	Açık (A-B)
I. Beş Yıllık Kalkınma Plan.Dön.(1963-1967)	(1) 1,112,052	138,212	12,4	973,840
II. Beş Yıllık Kalkınma Plan.Dön.(1968-1982)	(2) 1,200,000	360,761	30,1	839,239
III. Beş Yıllık Kalkınma Plan.Dön.(1973-1977)	(3) 1,663,000	499,312	30,0	1,163,697
IV. Beş Yıllık Kalkınma Plan.Dön.(1979-1983)	(4) 2,080,065	607,721	29,2	1,472,344
V. Beş Yıllık Kalkınma Plan.Dön.(1985-1989)	(5) 1,219,000	943,830	77,4	275,170
VI. Beş Yıllık Kalkınma Plan.Dön.(1990-1994)	(6) 1,838,000			

(*) Kırsal ve kentsel yöreler için tahmin edilen konut ihtiyacı toplamıdır.

(**) İskan ruhsatı alan konut sayısı toplamına 1963 yılına ilişkin rakam temin edilmediğinden dahil edilememiştir.

1.3. Dönemlere Göre Uygulanan Konut Politikaları

Türkiye'de Cumhuriyetin ilanından sonra farklı dönemlerde konut sorununa çözüm bulmak için çeşitli konut politikaları denenmiştir.

- Planlı dönem öncesi,
- Planlı dönem,
- 1980 sonrası uygulanan politikalar (4).

Ankara'nın 1923'te başkent olması, bu dönemin konut politikasını, memur konutları sorununun çözümüne yöneltmiştir. Memurların konut sorununu çözmeye verilen önceliğin ilk işareti, 1925 tarih ve 586 sayılı kanun ile bütün memurlara konut kooperatifleri kurmaları için aylıklarının yarısı kadar avans verilmesi olmuştur. Bunu, 1928 yılında memur konutları yapımını amaçlayan 1352 sayılı kanun izler. 1929 yılında ise 1452 sayılı kanun ile memurlara konut tazminatı ödenmeye başlamış ve 1951 yılına kadar sürmüştür.

Öte yandan, 1937 yılından itibaren devlet bütçesine, memur konutları için belirli bir ödenek konmuş ve 1944 tarih ve 4026 sayılı kanun ile memurlara konut edindirmek, devletin görevleri arasına sokulmuştur. Bu kanun'dan yararlanılarak Ankara'da Namık Kemal Mahallesi kurulmuştur.

1939 yılında Milli Koruma Yasasının gereği olarak dünyanın ve ülkenin içinde bulunduğu olağanüstü ekonomik koşulların ve bunalımın halk üzerindeki etkisinin bir ölçüde hafifletilmesini sağlamak üzere bir önlem olarak konut kiralarının sınırlandırılmasına karar verilmiş ve bu sınırlamalar 1963 yılına kadar sürmüştür. İkinci Dünya Savaşı sonrasında kentleşme hızlanmış, 1940-1960 yılları arasında köy nüfusu % 17,58 oranında artarken, kent nüfusu % 82,42 oranında artmıştır (DPT). 2. Dünya Savaşı sonrasında nüfusu artan kentlerde belli bir yerleşme, bölge planlaması, şehircilik, konut ve arazi kullanımı politikasının izlenemeyişi konut açığının devlet eliyle kapatılmasındaki güçlükleri artırmıştır. Ucuz konut sahibi olmanın zorlaşması, şehir çevrelerinin genişleyen gecekondu kuşakları ile sarılmasına, şehir organizmalarının işlemez hale gelmesine yol açmış ve bu durum önemli sosyo-ekonomik dengesizliklere ortam olabilecek

bir nitelik kazanmıştır. Öte yandan, gecekonduların yapımına paralel olarak artan diğer bir konut türü de spekülasyon amaçlarıyla yapılan lüks ve gösterişli apartmanlar olmuştur. Konut maliyetleri ve kiraları alt-gelir gruplarının erişemeyeceği seviyelere varınca dar gelirli ve hatta orta gelirli aileler, düşük standartlı konutlarda ve gecekondularda barınma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmışlardır, (4).

Kentleşmenin hız kazanması ve gecekonduların çoğalması, bu dönemin konut politikası önceliğini gecekonduların önlenmesine yöneltmiştir. Çıkarılan bir dizi kanun ile gecekonduların yapımını engelleyici bir tavır alınmış, gecekonduların yapımını önlemeyi gerçekleştirmek için konut üretimini artırmanın yolları aranmıştır.

1946 yıllarında Emlak ve Eytam Bankasına, T. Emlak Kredi Bankası adıyla yeni bir kimlik kazandırılmış, konutu olmayan vatandaşları konuta kavuşturma yolunda etkin girişimlerde bulunulmuştur, (4).

1950'lerde arsa fiyatlarının yükselmesi sonucunda alt gelir grubunun bahçeli ev yaptırmaya olanaksızlaşıyor ve buna bağlı olarak apartmanlar gündeme geliyor. 1958'te de kat mülkiyeti kanunu çıkıyor.

Plan uygulamasına geçişle birlikte, konut sektörü bir bütün olarak ele alınmıştır. Günümüze kadar hazırlanan 6 tane Beş Yıllık Kalkınma Planından beş tanesinin uygulama sonuçları alınmıştır. Planlar sorunları saptamada ve çözüm önerilerini sıralamada gösterdikleri başarıyı uygulamada gösterememişlerdir, (4).

1. kalkınma planında yer alan önleme, iyileştirme ve yıkma politikaları uygulama mekanizmasının kurulmaması nedeniyle gecekondular üzerinde uygulanamamıştır. 1. planda önerilen fakat uygulama bulamayan iyileştirme, önleme ve tasfiye ilkeleri 1966'da çıkarılan gecekondular yasasında yer almıştır. Bu yasa ilk kez gecekondular kavramına açıklık getirmekte, gecekondular ve dar gelirli kesimin konut sorununa kapsamlı bir şekilde çözüm aranmaktadır, (3).

Bu dönemde gecekondular olgusuna önleme politikası ile yaklaşılmış, ancak yeterince uygun sosyal konut üretilenmemiştir. Gecekondular kesim için sosyal konut yapımı uzun

zamanda ve pahalıya mal olmaktadır. İstanbul'da yapılması planlanan gecekondü önleme bölgelerinden bir kısmı inşa edilebilmiş olup, buralarda yerleşen dar gelirli kesim; konut niteliklerinden, yetersiz alt yapısından, yeterli açık alan bulunamayışından ve konutların kent merkezine uzak oluşundan yakınmaktadır. Bu bölgede yapılmış araştırmalardan elde edilen şikayetlerden, sosyal konut standartlarının yenilenmesi ve sonradan yapılacak konutların tasarımında yararlanılması sağlanamamıştır, (3).

1970'lere kadar inşaat sektörü ve konut yapımı ülkenin en hızlı gelişen kesimleri olup, yıllık gelişme hızı % 15'in üzerindedir.

1981 yılında çıkarılan 2487 sayılı Toplu Konut Yasası Cumhuriyet döneminde yoğunlaşan ve gittikçe büyüyen konut sorununa ilişkin çıkarılan en önemli ve geniş kapsamlı ilk yasadır, (3).

1989 yılında biten kooperatiflerdeki konutların 1 m²'sinin maliyetinin 100-200 bin TL. olduğu gözönüne alınırsa, satılan sertifika fiyatlarının lüks konut üretimine yönelik olduğu ve konut gereksinmesi olan dar gelirli kesimin sorununu çözümlenmeye yönelik olmadığı ortaya çıkmaktadır, (3).

Toplu konut yasasından yararlanan gecekondü sakinleri değil, orta ve üst gelir grupları olarak görülmektedir.

1990 yılında çıkarılan 6. Beş yıllık kalkınma planının ilkelerinin ise öneri olmaktan öteye gitmediği ifade edilmektedir. Gerçek anlamda halk konutsuzdur, (5).

1.4. Konut Kullanımını Etkileyen Faktörler

Her canlı gibi insanında en başta gelen gereksinimi barınmadır. İnsanlar ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamlarını sürdürülebilmeleri için kendilerine ait bir konuta ihtiyaç duyarlar. Doğumdan-ölüme yaşamın tüm evrelerini bir konut içinde geçirirler. Yani konut insan yaşamıyla bütünleşmiş, vazgeçemediğimiz bir olgudur. Bu yüzden konut konusu dünyanın her yerinde güncelliğini korumaktadır.

Konut sorunu genelde konut açığı olarak gündeme gelmektedir. Konut açığının Türkiye'de fazla olması düşük

niteliklere sahip gecekodu üretimlerinin artmasına neden olmuştur. Türkiye'de standart altı barınan insan nüfusunun günden güne artması, konutta niteliği arttıracak standartların belirlenmemiş olması, yaşam biçimine uygunluk ve işlevsel rahatlığın sağlanmasına yönelik ölçütlerin açıklığa kavuşturulmaması konutta standartlar konusunu ele almama neden oldu.

Konut; insanların beslenme, giyinme vb. temel gereksinimlerinden biri olan "barınma" gereksinimini öncelikle güvenli ve sağlıklı olarak karşılayacak özellikleri taşıması gereken fiziksel ve psikososyal büyüklükleri olan bir ortamdır, (3).

Konut; sosyal, psikolojik ve kültürel öğelerin bileşkesidir. Kişinin çevresini ve konutunu kullanışı nasıl bir kültürden geldiğinin önemli bir göstergesidir. Yani farklı iç mekân ya da dış mekân tipolojileri bize toplumların zaman süreci içindeki dünya görüşlerini anlatır.

Konut, bir çok kültürde kişilik ve ayrıcalık elde etmek amacıyla tasarlanıp donatılmış ve fakat aynı anda insanları birbirine ve kültürüne yaklaştıran yaşamsal bir varlık olarak tanımlanmıştır, (6).

Gür'ün de belirttiği gibi Rapoport kültürün tipik bir dünya görüşü olduğunu savunur ve bu dünya görüşünün evreni algılamadaki rolünü vurgular, (6).

Jack L.Nasar ise konutun biçimsel anlamının farklı sosyal kesimlere göre farklılaştığını belirtmektedir, (7).

Bir bölgedeki tasarım seçimleri ; o bölgedeki insanların ideallerinin, değerlerinin, davranışlarının, sosyal statülerinin bir göstergesidir.

1.4.1. Kültür-Yaşam Biçimi-Konut Etkileşimi

Gür Rapopor'a dayanarak kültürün durağan değil dinamik bir olgu olduğunu savunur. Kültür zaman içinde değişir ve buna bağlı olarak konutta da değişimler gözlenir, (6). Konut tasarımıyla-rının başarılı olması için akültürasyon süreci ve akültüre davranışın belirlenmesi önemlidir.

Ünlü geleneksel çevrelerden, gerekse değişmekte olan çevrelerden veri toplanması ve bu veri kümelerinin karşılıklı

yordanmasından geleceğin çevresinin ilkelerinin ve standartlarının belirleneceğini söylüyor, (8).

Buradaki kültürel öz öğeler şöyle sıralanabilir.

1. Kültürel grubun çevresinin iklimsel ve topografik özellikleri,

2. Etkin dil, din ve benzeri nitelikleri,

3. Yerleşme örüntüleri toprak bölümleri, toprak sahipliği,

4. Aile, akrabalık strüktürleri,

5. Yiyecek alışkanlıkları, yeme tarzı,

6. Dinsel ve sembolik sistemler,

7. Statü belirtme, sosyal kimlik,

8. Tavırlar ve sözsüz iletişim,

9. Bilişsel şema,

10. Mahremiyet, kişisel mekan, egemenlik sınırı, kalabalıklaşma tutum ve davranışları,

11. Toplumsal ilişki davranış ve normları,

12. Çalışma, kooperatifleşme, ortak iş yapma, ticaret alışkanlıkları,

13. Üretim biçimi ve ilişkileri,

14. Gelenekler, ahlaki ve töresel ilişkiler; ideal kurallar, normlar; mekânsal normlar (yani, bir mekanda neyin yapılıp neyin yapılmayacağını belirleyen değer kalıpları), (6).

Gür, araştırmalardaki niteliksel ve niceliksel çözümlenmelerde, çeşitli analiz yöntem ve tekniklerine başvurulabileceğini söylüyor. Bu analiz yöntemlerinin değişik bir sınıflamasının Tablo 1'deki şekliyle Turgut tarafından yapıldığını belirtiyor, (6) (Bkz.Tablo 2).

Yaşam biçimiyle çevre değişimi arasında doğru orantı olmalıdır. Biri değişirken diğeri değişmiyorsa uyum sorunu ortaya çıkar. Gür'ün Rapoport'a dayanarak söylediği gibi, yaşam biçimi ve çevre arasındaki uyumu sağlamak için şu genel aşamalar geçerlidir; (6):

Tablo 2. Kültürel Süreklilik Araştırmalarında Veri Toplama, Analiz ve Yöntem Seçimi Aşamalarındaki Seçenekler, (6).

SİSTEM ELEMANLARI	VERİ TİPİ	VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ	ÇÖZÜMLEME	YÖNTEM	AMAÇ
Nesnel Çevre Sistem Öğeleri	Örnekleme	Saptama (Ölçme Gözlem)	İstatistiksel Çözümleme	Alan Çalışması	N i c e l i k s e l Mekanın Nesnel (Biçimsel, boyutsal, konumsal) Özelliklerinin Saptanması
Normatif ve Bilişsel/ Davranışsal Sistem Öğeleri	Kelimeler (Kitap, Gazete, Yazılı Belge)	Arşivsel Çalışmalar	İçerik Çözümlemesi	Tarihsel	N i t e l Normatif Kültürler Değerlerinin ve Davranışsal Değişkenlerin Saptanması, Kuramsal Sonuçlarının Test Edilmesi
	Sözsüz Anlatımlar (Çizimler, Fotoğraflar)	Arşivsel Çalışmalar	Davranışsal Çözümleme		
	Canlı Kaynaklar	Görüşme	İçerik Çözümlemesi	Etnokrafik	

1. Grup doğası, karakteristikleri, yaşam biçimleri, davranış kuralları, çevresel tercihleri, imgeleri, biliş şemaları zaman/me kan taksonomileri vb. belirlenmelidir.

2. İletişim ve mahremiyet gereksinmelerinde kullanılan mekanizma ve savunmalar ve vurgulanan çeşitli duyu sal modalitelerin bilinmesi gerekir.

3. Yer, konut ve diğer nesnelere anlatılan statü sembolleri, örneğin çevresel anlam ve toplumsal kimliğin ortaya konmasının temel yoluda anlaşılmalıdır.

4. Etkinlik sistemlerinin doğası, gizli yanları ve me kan/ zaman içindeki dağılımları bilinmeli ev düzenine nasıl yayıldığı, sınır ya da egemenlik davranışı ve sınır öğelerinin doğası tanınmalıdır.

5. Toplumsal örgütlenme, toplumsal ilişkiler, ağlar, onların çevrenin örgütlenmesiyle olan bağları, hareket örüntüleri, etkileşim sıklıkları ve konumları bilinmelidir.

Konut tasarımları yapılırken bu ilkelerde gözönünde tutulmalıdır. İnsanlar belli özelliklere göre sınıflandırılıp, bu grupların ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda tasarımlar yapılmalıdır.

Mary Joyce Hassell, Frieda D. Peatross tarafından yapılan bir araştırmada kadının değişen rolleri ve bunun sonu-cunda konut formlarında ortaya çıkan değişimler ele alınıyor. Amerika'da yapılan bu araştırmanın sonunda 1975-1985'deki evlerin yarısından çoğunun mutfağının "açık" olarak nitelendirildiği ortaya çıkıyor, (10). Bu araştırma gösteriyor ki, mutfağın açık olması kadının aileyle ilişkisini güçlendirmek, paylaşımları artırmak açısından faydalı olmasına rağmen Türk halkı için henüz oturmuş bir kavram değildir. Çünkü Türk halkı geleneksel yemek çeşitlerinden vazgeçmemiştir. Bu durumda açık planlar koku mahremiyeti ve görsel mahremiyeti de sağlayamamaktadır. Oysa Amerika'da bu tip mutfaklar tutunmuşlardır. Bu tercihin sebebi Amerika'da bol miktarda kullanılan konservelerdir.

Kısacası; kültür konut tasarımında çok önemli bir yere sahiptir. Tasarımlar yapılırken kim için, ne zaman, hangi koşullarda yapılacağıının bilinmesi gerekir.

1.4.2. Mekan ve Değişme

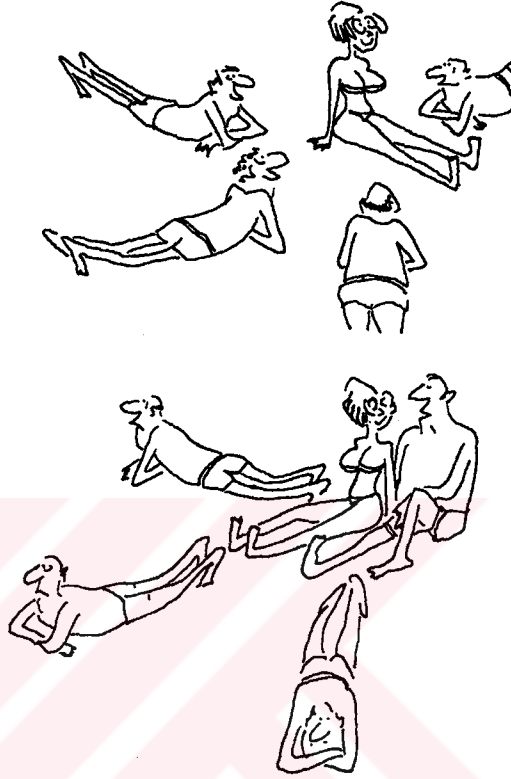
İnsan çevre ilişkilerinin değişimiyle mekanda zamanla değişmektedir. Değişen yalnızca biçim ve mekan değildir. Biçimlerin ve mekanların sınırları, düzenleri, hiyerarşileri, sunulma biçimleri de değişmektedir. Konut tasarımları yapılırken zaman/mekan ilişkisine de dikkat edilmelidir. Kültürel öğelerin dün nasıl gerçekleştiğini, bugün nasıl olduğunu ve gelecekte nasıl değişeceğinin belirlenmesi gerekir.

Mekan ve ondan beklenenler ne kadar değişirse değişsin mahremiyet, kişisel mekan ve egemenlik sınırı kavramları hep aynı önemini taşımaktadır.

• Mahremiyet

Mahremiyet, kişi ve grupların birbiri ile olan etkileşimlerini kontrol eden ve farklı örüntülerde oluşan farklı davranışları ayarlayan bir davranış mekanizmasıdır. Altman'ın temel g6rüşü mahremiyetin kişisel mekan, egemenlik sınırı ve diğer sosyal davranışlar arasında bir köprü vazifesi gören merkezi bir kavram olduğudur, (6).

Çakın ve Kızıl ise mahremiyeti "kişiye ya da bir gruba diğerlerinin optimum düzeyde yaklaşma koşulu" olarak tanımlanan bir mekansal davranış düzeni olarak tanımlamak-tadırlar, (şekil 1) (11).

şekil 1. Mahremiyet ve mekansal davranış düzeni. (12).

Yapılan incelemelerde 3 tür mahremiyet anlayışı ortaya çıkmıştır (6).

1. Kişisel Mahremiyet
- 2, Toplumsal/Sosyal Mahremiyet
3. Kamusal Mahremiyet

Mahremiyet anlayışı farklı seviyelerde olsada tüm kültürlerde önemini korumaktadır.

İslamiyet'teki mahremiyet anlayışında iç yaşantının yabancılardan gizlenmesi ve kadın-erkeğin bir arada bulunmaması esastır. "Eski evlerimizde dolap-kapı ilişkisinin türlü bileşimleri oluşturularak oda girişleri dolap düzeni

içine alınmış; oda girişleri daha denetimli duruma getirilmiştir.". "Ayrıca, odaların sofaya kapıları olmakla birlikte odaların birbirleriyle içten bağlantısı da sağlanmıştır. Böylece, sofaya çıkmadan bir odadan diğerine geçilebildiğinden yabancılardan gizlenen iç yaşantıda hareket olasılığı arttırılmıştır", (12).

İslamiyet'teki "gusulhane" çözümlerine baktığımızda bu kültürdeki yıkanma eyleminin gizliliğini görebilmekteyiz. Ayrıca "baş. oda" kavramıda kadın ve erkeğin bir arada bulunmaması için ortaya çıkmış bir mekandır.

Mahremiyet anlayışı farklı kültür gruplarında farklılık göstermektedir.

Türkiye'de, kültür grupları arasındaki mahremiyet anlayışı farklılıklarını ve bu farkların konutlara yansımalarını ortaya koymak amacıyla, gözleme dayalı bir araştırma yapılmıştır. Köy konutu örneği olarak Eskişehir'e bağlı Aşağı Söğütönü köyü, gecekodu örneği olarak Eskişehir Çamlıca Mahallesi (13) modern kent konutu olarak Ankara Mesa Koru Sitesi seçilmiştir. Konut içinde, aile bireylerinin birbirine karşı, konut dışında, komşulara ve yabancılara karşı mahremiyetin boyutları incelenmiş, mahremiyet tutumlarının sosyal ilişkilere etkisi ele alınmıştır, (11).

Bu araştırma sonuçlarında köy konutunda kişi başına düşen oda sayısının yeterli oluşu nedeniyle, konut içinde belli bir oranda mahremiyetin sağlandığı görülmektedir. Fakat aile reisinin diğer bireyler üzerindeki denetimi yüzünden kişisel mahremiyet sınırlanmaktadır, (11). Gecekondularda, kişi başına düşen oda sayısının azalması, konut içindeki mahremiyeti kısıtlamaktadır. Kişisel mekan kullanılarak mahremiyetin sağlanmasına çalışılmaktadır. Kişisel mekanın kullanımı, sosyal ilişkileri bir parça kısıtlarken, gerilim düzeyinin artması, saldırganlık boyutlarına ulaşabilmektedir, (15,11).

Modern kent konutunda ise, ailelerin çekirdek aileye dönüşmesi, kişi başına düşen oda sayısının artmasıyla, aile içinde, kişisel mahremiyet rahatlıkla sağlanabilmektedir. Buna karşı konutların dışa karşı yeterli mahremiyeti sağlamaması, bireylerin, kişisel mekanı daha yoğun kullanarak, diğer insanlara mesafe koymalarına neden olmaktadır, (15, 11).

Kullanıcı, birey ve grup olarak varlığının yaşadığı mekan da ve zamanda tanımlayarak çevresine kimlik kazandırır. Bireyler "dışarı" ile içeriği "yabancı olanla" "kendinin olanı", kısaca, genel ve özel (public/private) olanı ayırarak varlıklarının sınırlarını çizmektedir. Çeşitli kültürlerden bunun ön/arka (front/back), temiz/kirli (clean/dirty), kültürel/doğal (cultural/natural), dinlenme/iş (leisure/work), sosyal/ domestik, düzenli/düzensiz (formal/informal) ve erkek/kadın (man/ women) gibi karşıt kavramlarla özdeşleştiği ortaya konulmuştur. Bunlar aynı zamanda mekanın fiziksel boyutlarından farklı olabilen sembolik boyutları olarak da belirlenmişlerdir, (6).

Konut mekanından beklenen, kullanıcıların birlikte olmak ve gerektiğinde yalnız kalabilmek gibi tercihlere olanak sağlamaktır. Bechtel bu tamponlardan kulis mekanı diye sözeder, (6). Bu bağlamda konutta bu işleve yönelik olarak çoğu kez, konuk odası, küçük bir yatak odası, hobi odası, sandık odası ve hatta ihtiyacı olanın gereğinde çıkıp hava alabileceği balkon gibi mekanların belirtildiği saptanmıştır, (16).

Konutlarda dışa karşı mahremiyetin sağlanmasının sosyal ilişkilerle doğru orantılı olduğu görülmektedir. Dışa karşı mahremiyet sağlanamaması bireyleri psikolojik olarak etkiler.

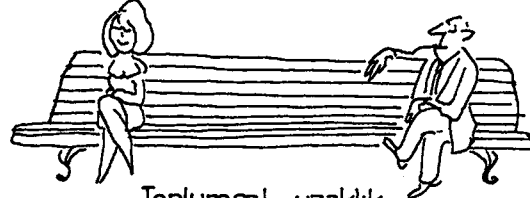
İnsanların psikolojik olarak mutlu ve huzurlu yaşayabilmeleri için mahremiyet denetiminin başarılı olarak yapılması gerekir.

• Kişisel Mekan

Her insanın, vücudunun kapladığı hacmin altına düşmeyen bir bünyesel hacmi ve bunun dışında, "kişisel mekan" dediğimiz ve insanı küçülüp büyüeyebilen bir balon gibi saran kendine özgü hacimleri vardır; bu hacimler "onun eylemlerinin geometrik özü olan ve bu eylemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli hacimlerdir, (17).

Sommer ise kişisel mekanı içine çevrenin zorla giremeyeceği, kişinin vücudunu çevreleyen görünmez sınırlı bölge olarak tanımlar, (18).

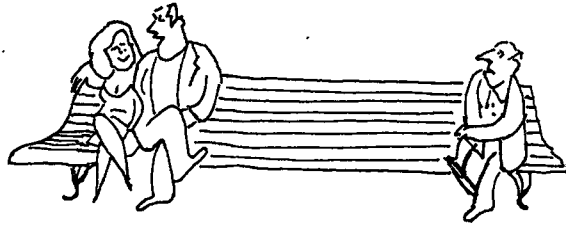
Bakır, A.'nında belirttiği gibi Hall, uzaklıkları intim, kişisel sosyal ve kamusal olarak isimlendirmiştir, (Şekil 2). Hall bu mesafelerin kullanımının kültür ve yetişme ile nasıl değiştiğini göstermektedir. Bir kültürün üyeleri kalabalıktan rahatsız olmazlar, diğer bir kültürünküler sosyal konuşma da yakın mesafeler kabul eder; üçüncü kültürünküler ise kapıları açıkken bile mahremiyet kaybı duymazlar, (17).

Toplumsal uzaklık

Kişisel uzaklık

Samimi uzaklık ve
Toplumsal uzaklık

Şekil 2. Toplumsal, kişisel ve samimi uzaklık, (11).

Gür geleneksel ve DKB evlerinde yaptığı araştırmasında kişisel mekan kavramının DKB evinin biçimlenişinde büyük etken olduğunu saptamıştır. Odalar ve sofalardaki oturma yerleri insanın rahat görme ve işitme sınırlarını gözetken ölçülerde ele alınmış; sabit oturma ekipmanı olan sedir, dışa dönük olarak pencere kenarına çekilmiş, taşınabilir minderler ise hareket ettirilerek kişiler arasındaki uzaklıklar ayarlanmıştır. Kişisel mekan davranışı odaların biçimlenmesinde ve boyutlandırılmasında etkin bir rol oynamaktadır, (6).

• Egemenlik Sınırı

Sebba ve Churchmann'ın belirttiği gibi Lipman egemenlik sınırını "sahip olma, kullanma ve bir alanın korunması" olarak tanımlarken Becker ve Mayo da "işgal eden kişi tarafından hudutu çizilmiş alan" olarak tanımlamaktadırlar, (20).

Egemenlik sınırı davranışı da bir kişinin ya da grupların egemenlik-etkinlik sınırlarının belirlenmesidir. Egemenlik

sınırı davranışı toplumdaki kişiler arasındaki ilişkilerin sınırlarını oluşturmada önemli bir yere sahiptir. Bu sınırların oluşmasında da statüler etkili olur. Statüler insanlar arasında belli uzaklıklar oluşturmakta ve kendiliğinden kişiler arasında birbirlerinden uzaklaştıkları bölgeler oluşmaktadır. Bu bölgedeki mahremiyet kavramıyla egemenlik sınırı ve davranışı ortaya çıkmaktadır.

Bazı yazarlar, (Andrey, Esser, Lorenz, Sommer, Wynne-Edwards vs.) statünün ve bölge savunusunun (egemenlik sınırlılığı) topluluklar için bir yapı oluşturması açısından toplumsal düzeni geliştirdiğini, gözlemlemişlerdir. Statüler, kişiler arasına toplumsal uzaklıklar koyduklarından, bölgeler ise kişileri mekansal olarak birbirinden ayrı tuttuklarından saldırıyı azaltırlar, (21, 12).

Kızıl'ın da belirttiği gibi Andrey , bölgenin kişiyi uyardığını ve kişiye güvenlik ve kişilik duygusunu verdiğini belirtmiştir. Lyman ve Scott da, bölgenin bireyi kişiliğine kavuşturduğunu ve kişisel özellik ve eylem özgürlüğü sağladığını belirtmiştir. Pastalan bölge ve mahremiyet arasındaki bağlantıya değinirken mahremlığın insanın bölge savunusunun temel bir biçimini oluşturduğunu ve kişilik için büyük önem taşıyan kişisel özerkliği arttırdığını belirtmiştir. Mahremiyet psikolojik korunma, özdeğerlendirme ve duygusal rahatlık başı sağlanarak kişiye bir denetim duygusu verir, (12).

Proshansky ise egemenlik sınırını "belirli bir mekan parçası üzerinde denetim elde edilmesi ve uygulaması" olarak tanımlandığından, egemenlik sınırı davranışının iç belirleyicisinin, mahremlığın korunması ya da elde edilmesi isteği olduğu sonucu çıkmaktadır, (12).

Egemenlik sınırı hakkındaki kaynaklarda özellikle egemenlik sınırı davranışı olarak misafirperverliğe bir referans bulmak zordur. Misafirperverlik kişinin egemenlik sınırına başkasını davet etmesi olarak ifade edilir, (20).

Altman , insanların kendi egemenlik sınırlarında daha çok hakim ve sözü geçen olmaya meyilli olduklarını işaret ediyor, (14).

Bireyin herhangi bir alandaki egemenlik derecesi şunlarla etkilidir, (20):

- a. Egemenlik sınır modelindeki kadın ve erkeğin doğasıyla (yapısıyla) bu alan arasındaki ilişkiyle
- b. Bu alanın fiziksel özellikleriyle
- c. Bireyin sosyal bir gruptaki statüsünü etkileyecek olan kişisel ve sosyal özellikleri (yaş, görev...)

Rachel Sebba-Arza Churchman tarafından yapılan bir araştırmada bireyin kontrol altında bulundurduğu yere daha çok hakim olduğunu, istediği faaliyetler için kullandığını, temizliğine katıldığını, o mekanı kendi mekanı olarak adlandırdığını ve o mekanda özgürlük duygusunu tattığı sonucuna varılıyor, (20).

Rachel ve Churchman mutfağın pekçok kişiye göre anneye ait bir mekan olarak tanımlandığını ve Roos tarafından yetki alanı (jurisdiction area) olarak sınıflandırıldığını söylemektedir, (20).

Yine Roos'un , egemenlik sınırı alanlarını 4 sınıfta ele aldığını ifade etmektedir, (20).

- Kişisel alan (individual areas)
- Ortak alan (shared areas)
- Genel alan (public areas)
- Yetki alanı (jurisdiction areas)

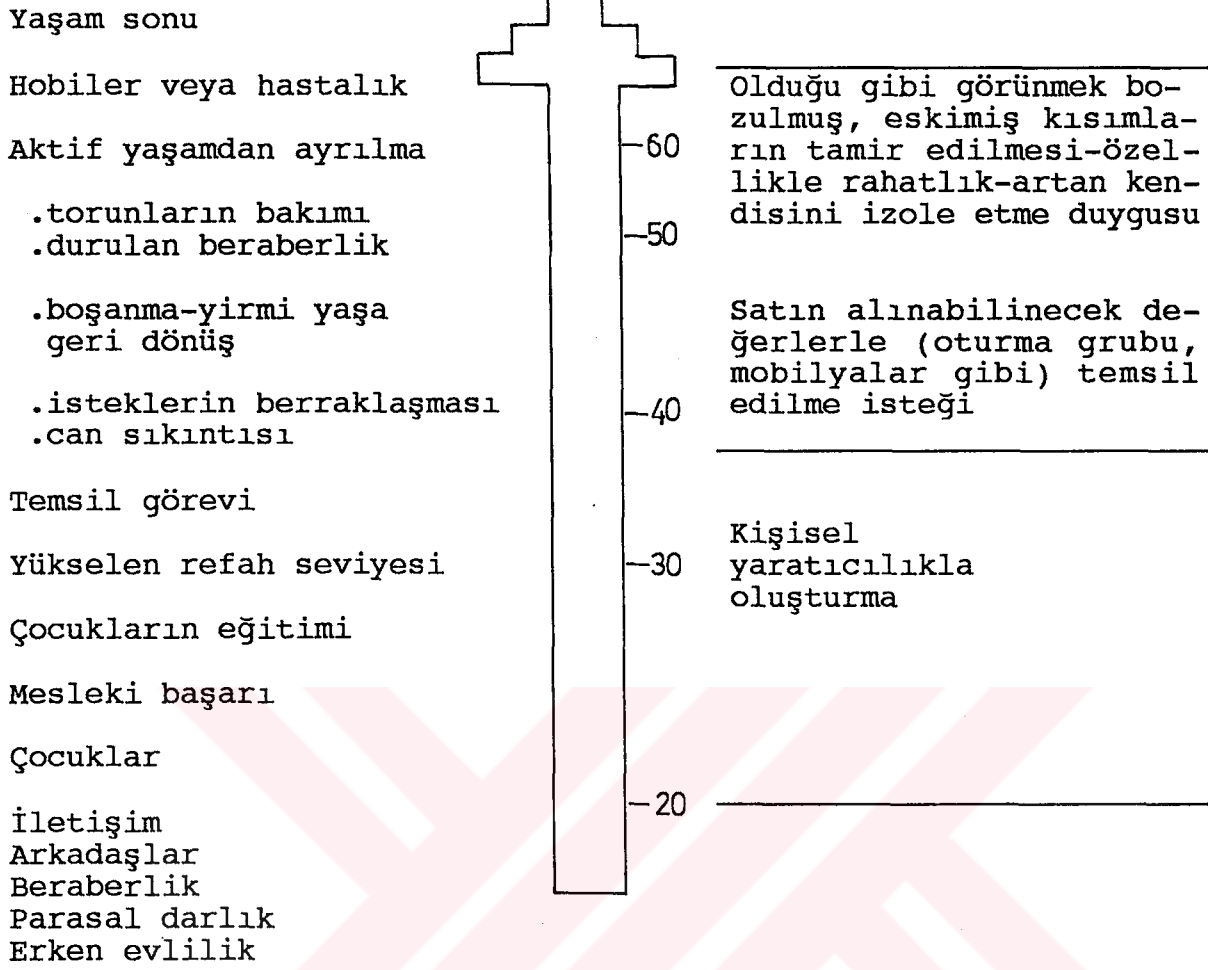
1.4.3. Yaşam Süreci ve Bu Süreçteki Aşamalara Bağlı Olarak Konuttan Beklentilerin Değişimi

Ailelerin konuttan beklentileri insanın yaşam sürecindeki aşamalara, yaşam biçimine, sosyo-ekonomik statüsüne bağlıdır.

- Gür , yaşam sürecindeki aşamaları;
- Çocuk yetiştirenler
 - Çocuksuz yetişkinler
 - Yaşlılık dönemdekiler

olmak üzere 3 grupta sınıflandırmaktadır, (6).

Yaşam sonu

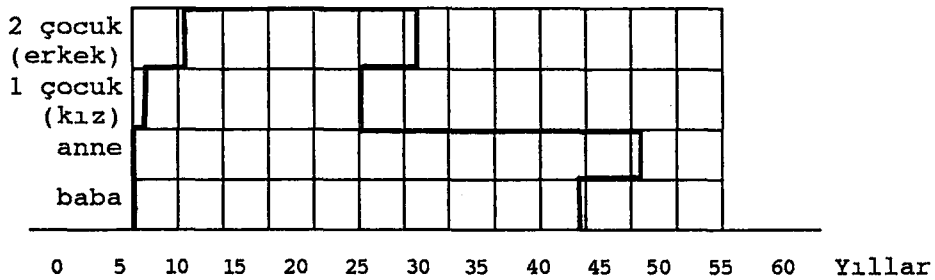

Şekil 3. Evlilik ve donanımla ortak ilişkilerin aşamaları, (6).

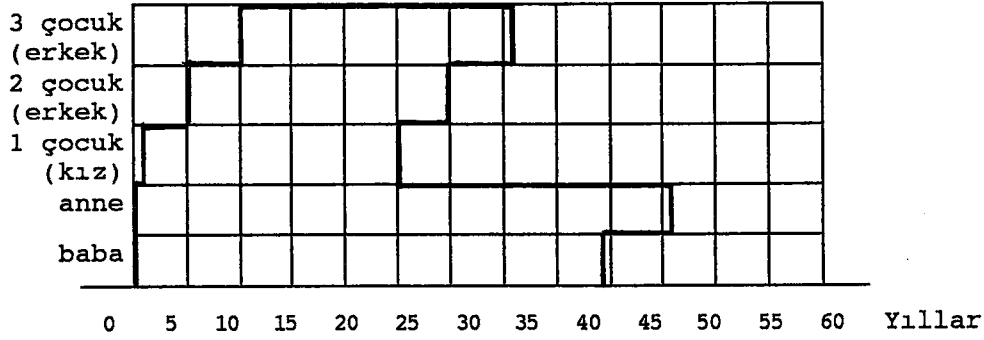
Ailelerin konuttan beklentisi yaşam sürecindeki aşamalara ve bu aşamalardaki çocuk sayısına göre değişmektedir, (22).

Atasoy'unda değiştiği gibi Mohlg ailenin geçirdiği gelişim safhalarında paralel olarak ortaya çıkan ihtiyaç değişmelerini aşağıdaki şekilde ifade etmektedir.

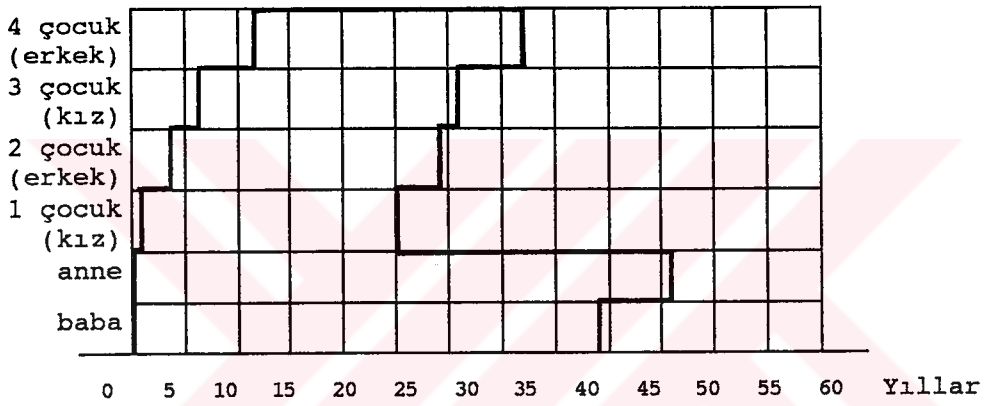
2 çocuklu bir ailede ihtiyaç değişmeleri

3 çocuklu bir ailede ihtiyaç değişimleri

4 çocuklu bir ailede ihtiyaç değişimleri

Şekil 4. Ailenin geçirdiği gelişim safhalarına paralel olarak ortaya çıkan ihtiyaç değişimleri, (22).

Grafiklerde de görüldüğü gibi çocuk sayısına bağlı olarak ailedeki ihtiyaçlarda değişmektedir. Tasarımlar yapılırken bu değişimleri karşılayabilecek nitelikte olmasına dikkat edilmeli, konutlar daha esnek tasarlanmalıdır.

1.4.4. Yaşam Biçimi ve Makro Çevre Boyutu

Konutta yaşam biçimini belirleyen sosyal ve psikolojik değişkenler makro çevre boyutu, mezo-mikro çevre boyutudur.

Konutta yaşam biçimi makro ölçekte ele alındığında şu kavramlar ortaya çıkmaktadır, (6).

- . Yaşamın konut içi ya da konut dışı ağırlıklı olması
- . Kullanıcının yer ve konut değiştirme eğilimi
- . Yaşamda bireyselleşme eğilimi

• **Yaşamın Konut İçi ya da Konut Dışı Ağırlıklı Olması**

Kişi konutta yapması gereken bazı işlevleri dış çevreye aktarırsa, yani konutu gerektiğinden az kullanırsa buna dışa bağlı kişi (outsider); kişi gerek işlevler gerekse zaman açısından konutu daha fazla kullanırsa, buna içe bağımlı (insider) kişi denmektedir, (23, 6).

Konutun içini daha çok kullananlar, konuttaki kısıtlı alan ve bunun yarattığı psikolojik gerilimden konutu az kullananlara oranla daha fazla şikayetçidirler, (6).

Gür'ün DKB 9/e araştırmasında ev hanımı oranının yüksek olması düşük metrekareden şikayetin çok fazla olmasına neden olmuştur, (24).

• **Kullanıcının Yer ve Konut Değişirme Eğilimi**

Mekan değiştirme kabiliyeti kişinin mesleğine, içinde bulunduğu toplumun örgütlenmesine, satınalma gücüne, aile yapısı ve bağlarına ve son olarak kişinin zamanı değerlendirme biçimine bağlıdır, (25).

İnsanlar zamanı çizgisel ve döngüsel olarak değerlendirirler. Bu iki zaman kavramı aynı zamanda toplumsal değişimin de bir ifadesidir. Türkiye'de de toplumsal ve ekonomik ilişkiler değiştikçe zaman ve yer kavramıda değişmekte bu da bir grupta küçük ve geçici konut gereksinimini arttırmaktadır. Ancak Türkiye'de bunun oranı son derece düşüktür. Küçük konut sadece üniversite gençliği ve mesleğe yeni atılanlar tarafından istenmekte göç edenler ise zorunlu olarak kullanılmaktadırlar, (6).

• **Yaşamda Bireyselleşme Biçimi**

Küçük konutlar bireyselleşen insan grupları için ideal bir konut tipi olarak belki kabul edilebilirler.

Yetişkin çocuğu olan ailelerde gerek mahremiyet, gerekse bireyselleşme olguları aileyi çok odalı konutların tercihine yöneltmiştir.

göre düzenler. Bazan bu düzenlemede kişisel olduğu kadar, bulunduğu sınıfın ortak statü sembollerini de yansıtmaya çalışır, (6).

Hiç kimse mekan üzerinde bir işaret taşı gibi konmamakta, aksine kendine ait, kendinin kıldığı bu mekanı düzenlemekte, organize etmekte ve diyalektik olarak diğerlerinin mekanına ve çevreye göre farklılaşmaktadır. Bu olgu genel olarak kendileme/kendinin kılma kavramıyla ifade edilmektedir, (17).

Bilgin'in de belirttiği gibi Hegel, hukuk felsefesinde şeylere sahip olmanın 3 biçimini betimlemektedir;

- Bir şeyi doğrudan ve fiziksel olarak almak,
- O şeyi biçimlendirmek,
- O şeyi sadece bizim olarak nitelendirmek, (17).

"Bunlardan en önemlisi, ikincisidir. İnsan, bir şeye biçim verirken, ona istemini kabul ettirmekte ve o şey artık insanın kişiliğini yansıtmaktadır, (17).

Bilgin, Korosee Serfaty'nin ilk çalışmalarına dayanarak, kendilemenin, sahip olmadan farkını vurgulamakta kişiye saygınlığı büyük ölçüde onun servetine bağlayan ve statüsünü bununla belirleyen bir toplumda mülkiyet, kuşkusuz, kendilemenin önemli bir yanındır, ancak zorunlu koşulu değildir, demektedir. Kendileme, bir yerin ya da mekanın dönüştürülmesinde ortaya çıkan bir otorite, bir denetim göstergesidir. Kişiler etkilemeyi, türlü biçimlerde yapmaktadırlar: kendi etraflarında eşyaları yerleştirmekte ve böylece bir çevrede kök salmakta, bir yeri düzenlemekte, bir yerin diğerine açılışını ya da kapanışını isteklerine göre ayarlamakta, bu yerin bazı öğelerini yok etmektedirler, (17).

Bilgin'e göre, kendileme bir gücün ve bir imgenin ortaya konduğu aktif bir yaşantı ya da süreçtir: biçimlendirme kişinin (sosyal bir grubun üyesi) kendi imgesiyle, kimliğiyle ilgilidir. Bir bakıma stereotipleşmiş bir dizi sosyal eylemler gibi görünen kendileme, özünde, etkenlik ve edilgenlik eğilimleri arasındaki çatışmaların ortamıdır, bir kimliğin ortaya konmasına dönük bir dinamizmdir, (17).

Bütün bu düşünceler, insanın yaşadığı çevreyi kendinin hissetmesi ve çeşitli yaşam mekanlarında kendine ait bir

yerlerde bulunduğu duygusunu duyması için, bu mekan ya da çevrelerin oluşumuna şu ya da bu şekilde katılımının gerekli olduğunu göstermektedir.

1.4.5. Sosyo-ekonomik Düzeyin Konut Kullanımına Etkisi

Sosyal statü konut alanı talebini etkileyen bir olgudur. Genelde düşük gelir grubundan, üst gelir grubuna gittikçe artan bir konut alanı talebi söz konusudur. Bunun temel nedenleri konuta ödenen miktarın gelir gruplarının düzeyleri ile orantılı olması ve sosyo-ekonomik düzeyin artması ile mekansal bölünme, işlevsel özelleşmenin artmasıdır, (6).

İnsanların sosyo-ekonomik düzeylerindeki farklılıklar konut içindeki bazı işlevsel alanların kullanımında da farklılıklar göstermektedir. Wehrli ve diğerlerinin çalışması net mutfak alanının sosyo-ekonomik düzeylere göre değiştiğini vurgulamaktadır. Bu çalışmaya göre, düşük gelir grubu ortaya, orta da üst gelir grubuna oranla daha çok mutfakta yemek yeme eğilimini ortaya koymaktadır, (23).

Benzer şekilde, yaşama mekanının diğer eylem alanları olarak kullanılması ve misafir odasının varlığı da orta ve alt-orta gelir düzeylerinin sembolü haline gelmiştir, (6).

İnsanların sosyo-ekonomik statüleri çevresel tercihlerini etkilemektedir. Orta gelir grubundakiler konutlarının semtini seçerken, çocukların eğitimine uygunluğuna ve konut çevresindeki olanaklara önem verirken, dar gelirlilerde ise işe yakınlık ve konut sahipliği etkin rol oynamaktadır, (27).

Aydemir Ş. ve Sancar C. tarafından DKB'de yapılan bir araştırmada aylık gelirleri 1,5 milyon TL'nin altında olan çalışan göçmen hane başkanlarının % 77'si konutuna 15 dk'lik bir işte çalışırken, aylık gelirleri 1,5-3 milyon TL olanların % 27,5'inin 30 dakikadan daha uzak yerlerde çalıştığı saptanmıştır, (Bkz Tablo 3), (28).

Bu veriler ışığı altında gelir düzeyi azaldıkça bireylerin konutlarını işlerine yakın bir yerde seçme eğilimlerinin arttığı söylenebilir.

Tablo 3: Konut-işyeri Uzaklığı ve Gelir İlişkileri, (28).

Gelir grubu ⁽¹⁾	Zaman almıyor	10 dk.	10-15 dk.	15-30 dk.	30 dk. fazla
Asgari ücret	27,3	18,2	31,8	22,7	-
1,0-1,5 mil. TL.	38,5	14,3	19,8	22,0	5,5
1,5-2,0 mil. TL.	32,8	12,5	28,1	23,4	3,5
2,0-2-5 mil. TL.	32,5	7,5	25,0	20,0	15,0
2,5-3,0 mil. TL.	41,7	8,3	25,0	12,5	12,5
3,0 + mil. TL.	53,5	6,7	23,3	13,3	3,3

(1) 1991 fiyatlarıyla

Üst gelir grubundakiler ise konut seçiminden çok, oturulan konutun semti, prestiji ve çevresindeki insanların aynı düzeyde olmasına dikkat etmektedirler. Gür'ün de belirttiği gibi İmamoğlu alt gelir gruplarında konutun okula, akrabalarına, çarşıya yakınlığı ile kiranın uygunluğunu tercih nedenleri olarak özetlerken, üst gelir gruplarında semtin prestijinin önem kazandığını vurgulamaktadır, (6).

2. TEORİK ÇALIŞMA

2.1. Konutta Nitelik Kavramı

Konutların niteliğini belli eden toplumun psiko-sosyal yapısı olup, konutların ve kentlerin nitelikleri ülkenin uygarlık düzeyini belli eden en önemli göstergelerdendir, (3).

Barınma koşullarını belirleyen konut nitelikleri, konutun sağlamlık durumu, sahip olduğu teknik özellikler, içinde yaşayan hanehalkının konutu kullanma yoğunluğu, barınma yoğunluğu şeklinde sıralanabilir, (3). Türkiye'de ailelerin % 71.4'ü 1-3 odalı konutlarda yaşamaktadır. Ortalama ev halkı büyüklüğünün 4.5-5 kişi olduğu düşünülürse, konutların oda sayısı bakımından yeterli olmadıkları sonucuna varılır, (3).

Oda başına düşen nüfus olarak tanımlanan barınma yoğunluğu konut niteliklerini belirlemede önemli bir göstergedir. Normal koşullarda oda başına düşen nüfusun 1'i geçmemesi gerektiği saptanmıştır. Bu rakam ülkemiz kentlerinde 2.0 civarındadır. Gecekondularda 1 odada 7-8 kişinin barındığı bilinen bir gerçektir, (3).

Ortamın niteliğinin insan üzerine etkileri sonsuzdur. Rene Dubot'un dediği gibi "insan en kötü şartlar içindeki bir ortamda bile yaşayıp buna alışabilir, fakat bu eylem ona varlığından çok şeyler kaybettiri, silinemeyecek izler bırakır", (29).

İnsanlar doğası gereği en kötü ortamlara bile ayak uydurabilirler, ancak bizim görevimiz insanları mekanlara değil, mekanları insanların ihtiyaç ve beklentilerine uygun tasarlamaktır.

Konutta nitelik kavramı aslında yaşam kalitesi kavramının bütünleşik bir parçasıdır. Dolayısıyla konut, yaşam memnuniyetini araştırmak için yaşamı oluşturan alanlardan bir tanesidir. Konut memnuniyeti, konut yaşama mekanları, manzara gibi konut bileşenlerine ilişkin memnuniyetin bir bileşkesidir. İnsanların fiziksel ve psikolojik gereksinimleri

artı doğanın insan vücudu üzerinde getirdiği bazı kısıtlamalar vardır ve konut bu durumda kişiye uygun bir yaşama ortamı sağlamalıdır, (30).

Türkiye'de niceliksel açığı kapatmak ve çok sayıda kişiyi konut sahibi yapmak amacıyla üretilen toplu konutlar birçok araştırmaya konu olmaktadır. T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı desteği ile 1992-1993 tarihleri arasında Dülgeroğlu, Aydınlı, Yılmaz, Pulat tarafından yapılan "Toplu Konutlarda Nitelik" konulu araştırmada "konutlarda nitelik kavramı, çok boyutlu olarak ele alınmıştır. Bu araştırma, çeşitli kategorilerdeki konutların mekansal, fiziksel, görsel ve sosyo-kültürel açıdan kullanım sonrası değerlendirilmesi, mimarların konut kalitesi konusundaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmış, toplu konutların niteliksel değerlerinin tasarıma veri olabilecek ölçütleri, (30).

- a. Görsel (estetik) tatmin parametreleri ve sosyal etkileşim parametreleri,
- b. Fiziksel parametreler ve iklimsel konfor koşulları bağlamında önerilmiştir.

Ancak bu kavramları Gür konuttan hoşnut olma ve olmama durumlarına bağlı olarak daha da ayrıntılı incelenmiştir, (24).

2.2. Konuttan Hoşnutluk ve Hoşnutsuzluk

Kullanışlılık açısından uygun bir tasarım, gerekli işlevlerin kullanım sırasına göre yan yana getirilmesiyle oluşturulur. Konut mekanları tasarlanırken, donatı ve donatım elemanları eylemlere uygun bir biçimde düzenlenmelidir. Bunun için zorunlu büyüklükte alan parçaları gerekir.

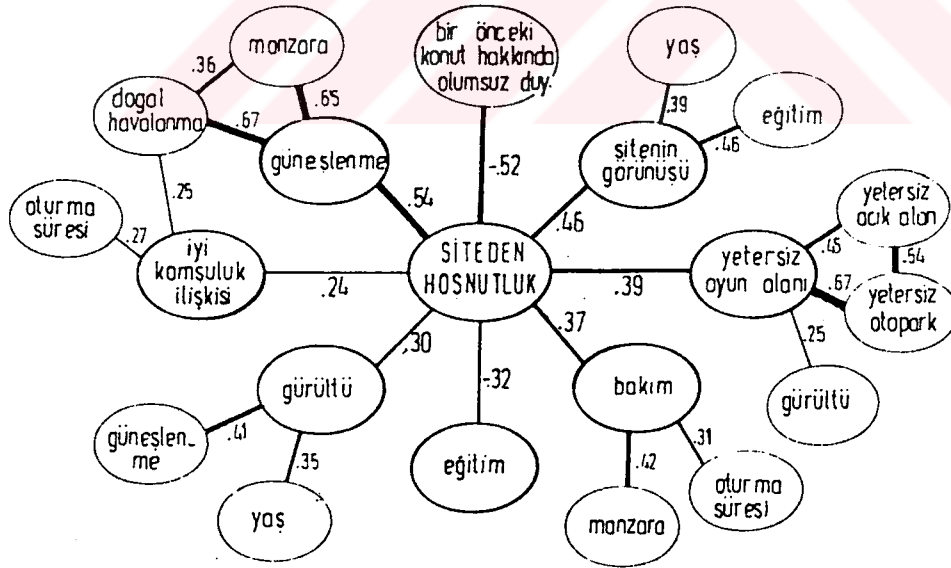
Genellikle çoğu ülkelerde, düşük gelirli aileler için halk konutlarının arttırılmasını sağlamak şüphesiz iç mekan boyutlarının standartlarının gözden çıkarılmasıyla mümkün olmaktadır.

Sababu Kaitilla tarafından yapılan bir araştırmada düşük gelirli için yapılan halk konutlarından hoşnutluk

derecelerinin tespit edilmesi amaçlanıyor. Bu araştırma sonuçları bu konutlarda oturanların konutlarından memnun olmadıklarını ortaya çıkarıyor. Memnun olmayış nedenleri arasında, evlerin boyutları, oda sayısı ve yaşama/yemek alanları, depolama için yer olmayışı ve kötü tasarlanmış mutfak, tuvalet ve banyo tesisatları yer almaktadır.

Bu çalışmanın ilgi alanı; içerisinde yaşanan konuttan hoşnutsuzluk ve herhangi bir konuttan hoşnutsuzluğun karşılaştırılmasıdır. İçerisinde yaşanan konuttan hoşnutsuzlukta komşuluk kavramı en önemli yere sahiptir, (31).

Aydemir, S. tarafından Trabzon'daki toplu konutlarda yapılan bir araştırmada deneklerin konuttan hoşnutsuzluk-hoşnutsuzluk nedenleri saptanmıştır. Siteden hoşnutsuzluğu doğrudan etkileyen temel etmenler başta güneşlenme olmak üzere, sitenin görünüşü, oyun alanı varlığı, sitenin bakımı, deneğin eğitim düzeyi, gürültü ve iyi komşuluk ilişkileri olarak sıralanmaktadır. (Şekil 5).

Şekil 5: Siteden hoşnutsuzluğu doğrudan ve dolaylı etkileyen etmenler (Trabzon). (Korrelasyon katsayılarının güvenilirlik sınır 21 %5,28 % 1'dir).

Türkiye'deki konut seçeneklerinin yeterli düzeye getirilememesidir.

Konut araştırma literatürü pekçok faktörün konut memnuniyetsizliğini etkilediğini açığa vurmaktadır. Rent ve Rent'e göre bunlar yetersiz depolama alanı, oda sayısı, mahremiyet, komşuluk ve konutun fiziksel durumudur. Üstteki listeye ek olarak Cook konut yerleşiminin ve bağlılığının, konut tasarım standartlarının ve ikamet edilen alandaki güvenliğinde eve ait konut memnuniyetiyle ilgili olduğunu söylüyor, (3).

Sababu Kaitilla yaptığı çalışmada ayrıca "ideal konut" olarak ne düşünüldüğünü ve bu konutla ev halkının ihtiyaç ve isteklerinin nasıl bağlantılı olduğunu açığa vurmaya çalışıyor, (31).

Gür'ün DKB'de yaptığı çalışmada imarlı yeni yapılardan hoşnutsuzluk nedenleri şöyle sıralanıyor, (24).

1. Küçük, kullanışsız	(% 26)
2. Gürültü geçiriyor	(% 14)
3. Sağlıksız (rutubetli-güneşsiz)	(% 9)
4. Çevresi kötü	(% 8)
5. Işık almıyor	(% 7)
6. Güneş almıyor	(% 7)
7. Genel tesisat sorunu var	(% 7)
8. Malzeme kötü	(% 6)
9. Döşeme/duvar/Merdiven sorunlu	(% 5)
10. Mutfak düzensiz (Tezgah yok)	(% 4)
11. Doğramalar sorunlu	(% 1)

Konut hoşnutsuzluğunun değerler ve isteklerde sapma veya zıtlasma olduğunda ortaya çıktığı söyleniyor. Kaitilla'nında belirttiği gibi Rapoport, insanların yaşayış tarzlarını, davranışlarını veya beklentilerini değiştirdiklerinde tercihlerine ve ihtiyaçlarına daha uygun belirli çevresel nitelik profilleri çizmede etkin olduklarını savunmaktadır, (31).

Bu gerçek iyice anlaşılmıştır ki; konutun ilk görevi, emin bir barınak sağlamaktır. Bu barınak ikamet eden kişilerin

Bu gerçek iyice anlaşılmalıdır ki; konutun ilk görevi, emin bir barınak sağlamaktır. Bu barınak ikamet eden kişilerin fiziksel ihtiyaçları için yeterli korunma ve memnun edici hizmetleri sunmalıdır, (33).

İyi bir konut tasarımı, işlevsel konfor, fiziksel konfor, plastik ve sembolik estetiğin bir arada sağlanmasıyla olur.

1. Fiziksel konfor (Isı, nem, gürültü denetim, güvenlik)
2. İşlevsel konfor
3. Plastik ve sembolik estetik

Fiziksel konforu sağlanmış konut ısıtma, yalıtım ve havalandırma sistemleri ve güvenliği iyi olan konuttur. Konut tasarlanırken öncelikle o bölgenin iklimsel özellikleri bilinmeli, buna bağlı olarak gerekli önlemler alınmalıdır. Yapıda meydana gelebilecek nemlenmelere ve gürültüye karşı da gerekli yalıtımlar yapılmalıdır.

Az katlı yerleşmelerde gürültüden duyulan rahatsızlık birimler arası uzaklıkla önlenabilmektedir. Gürültü izolasyonunu sağlayacak uygun malzemenin maliyeti etkileyeceği gerekçesiyle çoğu zaman kullanılmaması çok katlı binaların tipik sorunudur. Araştırmalar özellikle çocuklu ailelerin komşuyu gürültü ile rahatsız etme korkusuyla çocukların oyunlarını kısıtlamalarının aile içinde gerginliğe neden olduğunu vurgulamaktadır. Gürültü izolasyonunun yeterli olmadığı konutlarda kişilerin yine mesafe koyma mekanizmasına başvurmaları nedeniyle stres düzeyi artmaktadır, (15).

2.3. İşlevsel Konfor

İnsanların konfor koşullarının sağlanması mekanın iklimatik özelliklerinin yanısıra boyutsal niteliklerin düzenlenmesiyle de ilgilidir.

Örneğin, Joseph A.Scott'ın yaptığı deneyler sandalyeler arasındaki mesafeler arttıkça sohbet edenler arasında rahatsızlığın arttığını ve rahatlığın hem sohbetin konusuyla hem de denek ve diğer sandalyede oturanlar arasındaki ilişkilerle ilgili olduğunu göstermektedir, (34).

Kadınlar çoğu durumlarda daha yakın kişisel uzaklıklar seçerler. Onlar uzak mesafelerde çok rahatsızlık, yakın mesafelerde çok rahat olduklarını ifade ederler, (34).

Yapılan diğer deneylerde denekler pekçok durumda kendi koltuklarını kendileri seçmişler fakat daha sonra araştırmacıya yakın koltuklara geçmişler ve bunlarda kendi seçmiş oldukları koltuklardan daha rahat olduklarını ifade etmişlerdir.

Bu araştırma göstermektedir ki işlevsel rahatlık konusunda kişiler arası uzaklıklar çok önemli etkenlerdir. Ancak bu uzaklıkların belirlenmesinde kültürel değer ve alışkanlıklar, cinsiyet ve yaş farkları önemli rol oynarlar. Bu konuda yani işlevsel rahatlık konusunda diğer önemli bir olgu da mekan kullanım alışkanlıklarıdır. Örneğin dikdörtgenel mekanlar yaşam alanlarında daha sık kullanılıp daha rahat döşendiği için daha rahatmış ve büyükmüş gibi algılanabilirler.

Edward K.Sadalla ve Diana Oxley tarafından yapılan bir araştırma sonucunda dikdörtgen bir odanın aynı m²'deki bir kare odaya göre daha geniş algılandığı ortaya çıkmıştır, (35).

Birey için konutun önemi büyüktür. Bu nedenle, aile yaşamına uygun olmayan bir konut herşeyden önce barındırdığı kişilerin beden ve ruh sağlığı bakımından olumsuz etki etmektedir. Bu olumsuz etkilerin olmaması için öncelikle işlevsel konforun sağlanması gerekir.

Konut tasarlanırken plastik ve sembolik estetiğine de dikkat edilmelidir. Yapı malzemesi ve işçiliği iyi olan konut ile görsel açıdan insanlarda sıcak etki uyandıran, renk olarak dış görünümde canlı uyumlu renklerin egemen olduğu konut tercih edilen konuttur.

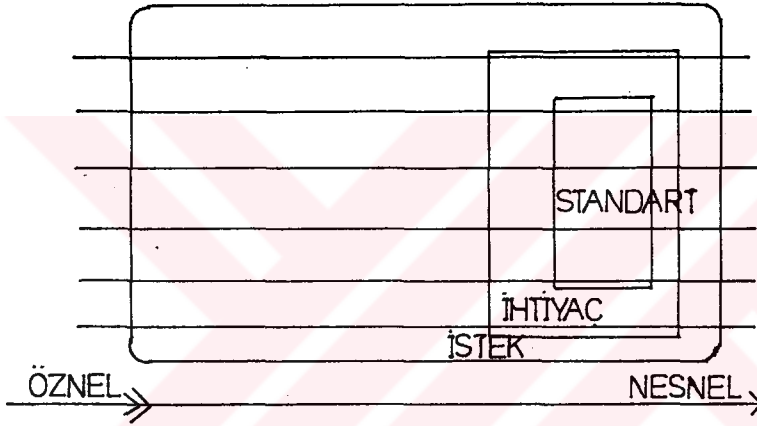
• Kullanışlılık/Rahatlık

Kullanışlılık/rahatlık açısından uygun tasarım gerekli işlevlerin kullanım sırasına göre yanyana getirilmesiyle olur. İşlev; yapı öğelerinin amaca uygunluğu anlamına gelmektedir. İşlev mekanın biçimlenmesini sağlayan en önemli unsurlardandır, (36). Mekanın donatı yerleştirilmesine elverişli

olması, mekan içindeki eylemlerin işlevsel bir sıra içinde rahatça gerçekleştirilmesi bu mekanı kullanışlı/rahat bir mekan olarak nitelendirmemize neden olur.

Konut; en başta kullanıcının istek ve gereksinmelerini karşılamalıdır. Kullanıcı isteği "kullanıcının konfora ilişkin olarak yapısal çevreden beklentilerini, kullanıcı ihtiyacı ise "birey ve toplumların eylemlerinin en etkin biçimde yerine getirilmesi için gerekli koşulları" tanımlamaktadır, (37).

Gereksinme bir gereği, bir zorunluluğu belirtir. Bir mekanın taşıyacağı en az nitelikleri tanımlar. Bu niteliklerden verilecek bir ödün bir rahatsızlık nedeni olacaktır, (37).

Şekil 6: İstek-ihtiyaç-standart ilişkisi, (37).

Kullanıcı gereksinmeleri "kullanıcının bir mekan içinde yaşamını toplumsal, psikolojik, fizyolojik rahatsızlıklara uğramadan sürdürebileceği ve yaptığı işlerde verimli olmasına yardım edecek olanakları veren çevre koşulları" diye tanımlanabilir.

Toplu konut tasarımında aşağıda listesi yapılan sosyo-psikolojik konuları tüm olarak dikkate almak gerekmektedir.

Tablo 4. İnsanın temel gereksinimleri ve sosyo-kültürel veriler, (15).

TEMEL GEREKSİNİMLER	SOSYO-KÜLTÜREL PSİKOLOJİK TASARIM KONULARI
A.Fizyolojik	1. Barınma
	2. Olanak
	3. Erişebilirlik
B.Gizlilik	4. Gizlilik
	5. Kalabalıktan arınma
	6. Alansallık
	7. Kolay yönlendirme
C.Bağlanma	8. Ortak iletişim alanları
Katılım	9. Sembolik estetik değerlerin dışavurumu
	10. Katılma
D.Saygınlık	11. Özdeşleme
Tanınma	12. Kendinleme
E.Yetenekleri Geliştirme	13. Gelişme-geliştirmeye fırsat
	14. Seçenek özgürlüğü, esneklik, deneyim
F.Duygusal	15. Dışavurum
Estetik	16. Biçimsel estetik

İnsanların en büyük ihtiyaçları alan ihtiyacıdır, (35). Gür'ün DKB 9/e araştırmasındaki kullanıcıların konutlarından memnuniyetlerini anlatan sıralama ile de doğrulanmaktadır, (24).

1. Büyüklüğün uygun olması (Ø=0.94)
2. Fiziksel konfor (sağlıklı) (Ø=0.87)
3. Bahçeli olma (Ø=0.82)
4. İşlevsel konfor (rahat, kullanışlı) (Ø=0.72)
5. Müstakil (Ø=0.70)
6. Mahrem (Ø=0.65)
7. Ferah (Ø=0.63)
8. Malzemesi güzel (Ø=0.61)
9. Çevresi hoş (Ø=0.59)

Bu sıralamadan da insanların en büyük ihtiyacının alan ihtiyacı olduğu ortaya çıkmaktadır. Alan ihtiyacının hesaplanmasında hareket noktası kullanıcının eylemleri ve bu eylemler için kullandığı araçlardır. Fakat gerçek alan ihtiyacının hesaplanması eylemler-araçlar yoluyla hesaplanan alan ihtiyacına sirkülasyon alanlarını, bazı yan servislerin gerektirdiği alanları ve özellikle psikolojik etkenlerden dolayı (ferahlık, rahatlık vb.) gerekli alanları da eklemek

gerekmektedir. Bu son etken alan ihtiyacını "değişken" ve "yorumlanabilir" yapmaktadır, (37).

Alan ölçülerine karar verme, mekanın boyutlandırılmaya başlaması demektir. Bir mekanın boyutlarına ancak o mekanda yer alan eylemlerin yapılış biçimleri incelenerek karar verilebilir.

Geleneksel yaşam biçiminin değişmesiyle birlikte mekansal gereksinimler de değişmiş, geleneksel konutlarda bazı alanlar kullanım dışı kalmıştır. Fakat bu defa bunların yerini farklı ihtiyaçlar almış, konut alan talebinde çok büyük bir değişme olmamıştır, (6).

- Konut dışında yaşamın ağırlık kazanmasına bağlı olarak bazı gereksinimlerin konut bünyesinden çıkartılması, örneğin konut açık alanı (balkon, teras) gereksinmesinin gözardı edilmesi vb. savlar vardır. Oysa, bunlar bugün hafta sonları eğlence-dinlenme için kullanılan, ev hanımları tarafından talep edilen daha çok çamaşır ve depolamaya ayrılan mekanlardır, (6).

- Bazı eylemlerin yapılış biçiminin donatı listelerinden teknolojik ilerlemelere bağlı olarak değişmesi eylemin daha küçük alanda yapılabilmesini sağlamaktadır. Örneğin, makinalaşmaya bağlı olarak çamaşır ve bulaşık yıkama alanları küçülmektedir. Ancak bu defa gereçler için uygun büyüklüklerin yine de mekanda öngörülmesi gerekmektedir, (6).

- Donatı boyutlarındaki ve niteliklerindeki çeşitliliğe bağlı olarak daha küçük ve hareketli donatıların ortaya çıkması gerekli eylem alanlarının küçültmektedir. Buna karşın hizmet sektöründe çalışıp işlerini, üretimlerini evlerinde sürdürenlerin mekan gereksinimleri artmaktadır.

Hane halkının küçülmesi nedeni ile bazı ana ve yan fonksiyonlar üst üste getirilerek, mekanların yoğun kullanımı buna bağlı olarak daha az konut alanının yeterli olması sağlanmıştır. Örneğin yatak odalarına mutfaktan geçilebilmesi, mutfak tezgahlarının aynı zamanda yemek masası olarak kullanılması, giriş, konuk ağırlama, günlük oturma ve yemek yeme eylemlerinin aynı mekanda yer alması gibi. Ancak bu etkinliklerin çocuklu ailelerde süperpoze bir biçimde

yapılması konut arka planının ön plana taşınması büyük gerilimler yaratmaktadır, (6).

Mimari tasarlama, insanın karmaşık amaçlarına, eylemlerine ve eylemlerini yerine getirebilmesi için gereken koşullara uygun fiziksel formun ortaya konması süreci olarak tanımlanabilir. Bu genel tanımlama 4 temel çalışma alanını belirler. Bunlar;

- ihtiyaçların belirlenmesi
- ihtiyaçlara uygun fiziksel formun tasarlanması
- üretim
- fiziksel formun uygunluğunun değerlendirilmesi, (22).

Tasarlayıcı, fiziksel çevreyi yaratma ve değiştirmede rolü olan kişilerden biri olduğundan, yarattığı çevre ile insan davranışları arasındaki ilişkilerle ilgilenmelidir. İnsanın çevre ile olan ilişkileri, karmaşık bir biçimde tasarlayıcı karşısına çıkmaktadır. Karşılancak ihtiyaçlar ve uygulanacak standartlar, toplumsal, bölgesel ve aynı toplum içinde sosyo-ekonomik gruplara göre farklılıklar gösterir, (22).

Fiziksel form ile insanın çeşitli ve karmaşık istekleri, eylemleri ve bu eylemlerin yerine getirilebilmesi için gerekli ihtiyaçları arasında bir "uyuşma" sağlanması gerekir. Form, içerik uyuşmasında, ihtiyaçlar için kesin değerler yerine "kabul edilebilirlik, bölge limitlerinin belirlenmesi" tasarlayıcıya, tasarlama sürecinde bir hareket alanı ve serbestliği sağlar.

• Ferahlık

Ferahlık kavramı da konut memnuniyetini etkilemektedir. Ferah Arap'çada "mutlu", "şen", "hoşa giden şey" anlamına, Farsça'da "bol", "geniş", anlamına gelmektedir. Karşıt anlamı "sıkıntı verici", "kasvetli", "kapalı", "basık", "tahammül edilmez", "yaşanmaz", "oturulmaz" gibi sözcüklerle anlatılır, (38).

İmamoğlu tarafından yapılan bir ön çalışmada bir odanın ferah olması için nelerin önemli olduğu bir grup mimarlık öğrencisine sorulmuş; Tenha oluşu, genişlik duygusunu vermesi

(roomy), iyi havalandırılmış, düzenli, hoş, geniş pencereleli olması, iyi gün ışığı alması en önde gelen özellikler olarak ortaya çıkmıştır.

İmamoğlu ferahlıkla ilgili ön çalışmalardan sonra yaptığı bir deneyde bir odadaki eşya yoğunluğu ile ferahlık ve büyüklük arasındaki ilişkiye bakmıştır. Denekler odayı boşken en büyük olarak gördüler. Aynı oda, rahat bir çalışma ortamına yetecek kadar eşya ile döşenmişken en ferah, fazla eşya ile döşenmişken sıkıntı verici olarak değerlendirildi. Odanın boşken en ferah olarak değerlendirilmemesi, ferahlık kavramının işleve bağlı olduğunu, işlevin gerektirdiği eşya düzeni ile anlam kazandığına işaret etmektedir, (38).

• Esneklik

Konutun her türlü sosyal ve teknolojik gelişmelere cevap verebilmesi için konut tasarımlarının mümkün olduğunca esnek olması gerekir. Esneklik, aile yapısı ve aile etkinliklerindeki değişmeye, toplumsal ve pazar değerlerine göre evi yeniden şekillendirmeye, odalar arasında düzen değişikliği yapmaya, farklı olmaya olanak sağlar ve böylece konutu her türlü eskimeye karşı korur, (39).

"Günümüzde yapılan uygulamalarda her mekan belli bir asal işlevi barındırmakta ve mekanın metrik büyüklüğü bu işleve yakıştırılan tefriş ve sirkülasyon alanlarının toplamından oluşmaktadır. Ancak mekanlar hizmet vermek için tasarlandıkları fonksiyonların dışında aktiviteleri barındırmak zorunda kaldıklarında ideallerinden çok şey kaybederler. Bu nedenle her genlikteki ve yapıdaki konutlarda, sabit bazı mekanların dışında iç mekan kullanıcı yararına esnek kurulabilir. Sözü edilen sabit mekanlar, mutfak, banyo ve wc'lerdir. Mutfaklarda da tesisat geçmeyen bölme duvarları kullanıcı isteği ve mutfaktan beklentileri doğrultusunda konumlandırılabilir. Ancak genelde tesisat bacaları nedeniyle mutfakların, banyoların ve wc'lerin konut iç mekanındaki yerleri değişmez olmak durumundadır. Bunun dışında tüm konut hacmi kullanıcı tarafından yorumlanmaya açık olarak düşünülebilir, (40).

Kaitilla'da ev halkının fiziksel, sosyal ve psikolojik mekanlarda daha aktif ve değişken ilişkilere imkan vermesi için konut tasarımlarının esnek olması gerektiğini savunmaktadır, (31).

Gür'de DKB araştırmasında alternatif konut sistemlerinin esnek olmak zorunda olduğunu vurgulamaktadır, (39).

• Standartlar

Alan ihtiyacının saptanmasında başvuru yollarının başında mevcut alanların yeni programlar için değerlendirilmesi gelir. Bina ihtiyaç programlarını hazırlanması bir nesnelleşme sürecidir. Bu nesnelleşme süreci boyunca, öznel kullanıcı istekleri daha nesnel kullanıcı ihtiyaçlarına, kullanıcı ihtiyaçları da bir zaman süreci boyunca değişmeden kullanılan standartlara dönüşürler, (37).

Uyulacak standartların belirlenmemiş ya da yetersiz belirlenmiş olması konutun nitelik boyutunu olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerden biridir.

Bu tez kapsamında da Türkiye'de mevcut mekan standartlarının kullanıcı istek ve gereksinmelerini karşılayıp karşılamadığı üzerinde durulacaktır. Bunun için öncelikle standart kavramı üzerinde durulmalıdır.

Standart, bir süre için saptanmış bir ölçü, standart koyma bir kurallaştırma değildir. Bir diğer anlatımla standart, belirli zaman ve yerde belli ekonomik ve teknolojik şartlarda kabul edilebilirlik seviyesinin bir ölçüsüdür. Bu anlamda standartlar kısa dönemlerde durağan (statik) uzun sürede dinamik olmalıdır. Herhangi bir standartın en çok eleştirilen yönü standartın durgunluğu ve değişmelere cevap vermedeki katılığıdır. Bu nedenle standartların değişen ihtiyaçlar karşısında değişebilir olması gerekir, (37).

Rasyonelleşme ve standartlaşmayı savunan rasyonalizm 20. yüzyıl başındaki toplumsal, ekonomik ve teknik koşulların etkisiyle kolayca yayılmıştır. Rasyonalizm (uşuluk, akılcılık) felsefede insan aklının, önsezilere, hislere ve görgücülüğe olan üstünlüğünün savunur. Descartes, kendi kurduğu felsefesinin ilk ilkesi olarak "Düşünüyorum, öyleyse

varım" deyimini kabul ederek aklın mantığının, düşüncenin önemini ortaya koymuştur, (41).

"Binaların rasyonelleşmesinin mümkün olacağı ve strüktürlerinin, birkaç esas bileşene ayrılması suretiyle, tamamen fabrikalarda inşa edileceği derecede teknik ustalık devrine doğru ilerlemekteyiz. Sağlam ve yanmaz konstrüksiyonlu ve tamamen stok malzeme ile döşenebilen hazır evler ne neticede endüstrinin en esaslı bir imalat mevzuunu teşkil edecektir", (42).

Rasyonelleştirilmiş inşaatın en seçkin avantajları üstün bir ekonomi ve yükseltilmiş bir yaşama standartıdır. Bugün lüks olarak nitelendirilen birçok şey yarının evinin standart elemanları olacaktır, (42).

Standartlaşma; ürün ve alt ürünlerin birbirleri arasında ve kendi içlerinde uyumlu olmasını sağlayan boyut tekrarları ve kararlılığı anlamına gelir, (43).

Boyutsal eşgüdüm ise standartlaşmayı öngören bir süreç, bir edimdir. Ancak mimarlıkta ekonomik sorunlar minimum boyutları ve standartların belirtilen tavanlarındansa tabanlarını uygulamayı gerektirirken insanın insanca yaşam sürdürmesiyle gelişmektedir.

Çağdaş üretimde tipleşme, standartlaşma ve boyutsal eşgüdüm ile ele alındığında çeşitlenme ortadan kalkmakta; ve bireylerin konutun diğerinden ayırt edilemediği karakterden yoksun yerleşmelere bırakılmaktadır, (43).

Kalkınma çabaları içinde olan ve konut açığının ürkütücü sayılara ulaştığı Türkiye'de, tüm ülke çapında geçerli olabilecek ulusal ya da bölgesel mekan standartları henüz saptanmamıştır. Saptandığını ifade eden çalışmalar tümü Türk insanı üzerinde deneysel çalışmalar ya da evrimsel çalışma yapmadan bazı standartlar belirlemektedir. Konutlardaki mekan birimlerinin alan, boyut ve performans kriterlerine ait bazı verilere, S.S.K. İşçi Konutları Mevzuatında, Belediyeler Yapı-Yollar Kanununda, Umumi Hıfzıssıhha Talimatnamesinde sonradan iptal edilmiş olan Halk Konutları Standartlarında, konut kredisi veren kuruluş ve kooperatiflerin şartnamelerinde ve Belediye İmar Yönetmeliklerinde rastlanmaktadır, (44). Ancak bu değerlerin çoğunun herhangi bir çalışmaya dayandırmadan

belirlenmesi bu değerlerin bazılarının geçerlilikleri konusunda kuşku uyandırmaktadır.

Konulmuş olan standartlar, belirli kullanıcı isteklerine ve saptanmış olan amaçlara belli ölçüde cevap verdikleri ölçüde olumlu, bunları tatmin etmedikleri takdirde olumsuz etkilerde bulunurlar. Bunun en açık örneği İmar ve İskan Bakanlığı tarafından konulmuş ve ilk beş yıllık kalkınma planında ön görülen konut standartlarına kullanıcılar tarafından gösterilen tepkilerde ve bu standartların değişmesinde görebiliriz, (45).

2.4. Türkiye'de Konut Standartlarına Yönelik Yönetmelikler ve Yapılan Araştırmalar

Türkiye'de konut standartları ilk kez 1964'te İmar İskan Bakanlığı "halk konutları standartları" adı altında yasallaştırılarak yürürlüğe konmuş daha sonra 1967 ve 1968'de resmi gazete ilanları ile gözden geçirilmiştir. Daha sonra Bayındırlık Bakanlığı tarafından yayınlanan Tip İmar Yönetmeliği ve bu yönetmeliğin dışında kalan iller için ek yönetmelikler oluşturularak uygulamaya konmuştur. Türkiye'de bu konuya gereğince önem verilmemiş, 1962'den bu yana sadece 1-2 adet çalışma yapılmıştır, (6).

Konulan standartların ve yapılan araştırmaların kapsam ve düzeyi yetersizdir.

Bu bölümde mekanlar için önerilen standartlar ve araştırma verileri üzerinde durulacaktır.

• Yaşama Mekanı

Yaşama mekanını şöyle tanımlayabiliriz: Kısaca bireylerin oturup, kalktığı, ailesi ile etkileşim içinde olduğu bir mekandır. Genel olarak bir yaşama mekanında en az bir oturma grubu (koltuklar), büfe, kitaplık vs. bulunur.

Yaşama mekanıyla ilgili ilk rakamlar 1964/1967/1968 yıllarında İmar İskan Bakanlığı tarafından 11-12 m² olarak belirlenmiştir. 1985'te ise Bayındırlık Bakanlığı bir konutta en az bir odanın minimum 11.20 m² den az olmaması gerektiğini

belirtmiştir. İstanbul il İmar Yönetmeliği de en dar kenarın 2.80'den az olmaması gerektiğini vurgulamakta ve $2.80 \times 4.00 = 11.20$ m²'lik bir alanı yaşama mekanı olarak önermektedir.

Oysa Alman standartları yaşama mekanı için en dar kenarın 3.80 m olabileceğini fakat 4.20'nin tavsiye edildiğini ifade ederek yaşama mekanının 18 m²'den az olmaması gerektiğinin ortaya koymaktadır, (6).

• Ebeveyn Yatak Odası

Ebeveyn Yatak Odası ise yatak, dolap, komidin ve makyaj masası gibi donatıların düzenlenmesiyle oluşan bir mekandır. Bu mekanın en önemli donatısı olan yatak için 3-4 m²'lik bir alana ihtiyaç vardır. Ebeveyn yatak odasının 12 m²'den küçük olmaması 1964 yönetmeliğinde yer almış olmasına rağmen 1985 yönetmeliği bu rakamı 5.9 m²'ye indirmiştir. İstanbul il imar yönetmeliği 8 m²'lik bir alanı, eğer en dar kenarı, 2.40'ın altında değilse onaylamaktadır. Gür'ün de belirttiği gibi Beken Ebeveyn Yatak Odası ideal alanının 16 m² olacağını savunmuştur, (6).

Alman standartları ise minimum 12 m² (3.51x3.51)'lik bir alt sınır getirmiştir.

• Çocuk Yatak Odası

1964 yönetmeliği çocuk odalarının m²'lerini çocuk sayısına bağlı olarak; 1 çocuk için 7 m², 2 çocuk için 8.5 m², 3 çocuk için ise 12 m² olarak önermiştir.

1985 yönetmeliği ise bu konuda hiçbir kısıtlama getirmemiştir.

Gazanfer Beken ise çocuk yatak odaları için ayrılacak minimum alanları 1964 yönetmeliğinin biraz daha altına düşürmüş, 1 çocuk için 6 m², 2 çocuk için 8 m² olarak önermiş, Bayazıt ise 3 çocuk için minimum 9 m² ayrılmasını önermiştir, (6).

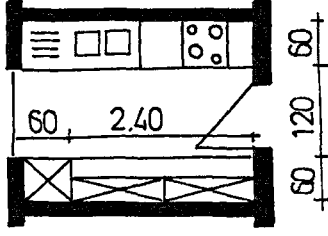
Alman standartlarında ise 1 çocuğun kalacağı odayı 7m², 2 çocuğun kalacağı odayı 11-12 m² olarak uygulamakta, 3 çocuğun bir arada kalmasını öngörmemiş olacak ki hiçbir bilgi verilmemiştir, (6).

Gür'ün , DKB konutlarında yaptığı araştırma sonucunda elde ettiği değerlere bağlı olarak çocuk odası için şu standartları önermektedir. Tek çocuğun barınacağı bir odanın en dar kenarı 2.40 m olarak alınmış, minimum 7.20 m² olması öngörülmüştür. 2 çocuğun kullanacağı yatak odasının 8.80 m² den az olmaması ve olanaklı ise 12.60 m² gibi bir ideali sağlaması öngörülmüştür. 3 çocuğun ranzasız barınacağı yer ise minimum 5.40 m² daha gerektireceğinden en az 18 m² olması gerekmektedir. Fakat ranzalı çözümlerde 12.60 m² 'lik bir alan yeterli sayılmaktadır. En ekonomik çözümlerde 3 çocuk barındıracak ranzalı bir oda 8.64 m² olabilir ama bu istenen bir durum değildir. Gür'ün önerdiği değerlerle Alman standartları birbirine yakın değerlerdir, (Tablo 5).

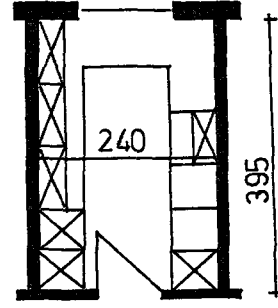
• Mutfak

1964'deki yönetmeliklerde mutfak standartları ile ilgili hiçbir bilgi yoktur. 1985 yönetmeliği ise minimum mutfak alanını 3 m² olarak kabul etmiştir. İstanbul il imar yönetmeliği de bunu aynen uygulamaktadır. Beken ise ideal mutfak m²'sini 4.50 ile 9.00 m² arasında, Bayazıt 3.7 m² ile 9.3 m² arasında önermekte ve ortalama 6.5 m² 'lik bir mutfak alanı ortaya çıkmaktadır. Bayazıtta mutfak için önerilen en dar kenar 1.80 m'dir. Oysa Alman standartlarında mutfaklar çalışma tiplerine göre ayırdedebilmekte L tipi mutfağın 3.50x2.25=7.875 m²'den küçük olmaması; Linear iki hattan oluşan mutfağın 3.50x2.40=8.40 m²'den küçük olmaması, U tipi mutfağın 3.75x2.40=9.00 m² 'den küçük olmaması öngörülmekte ve eğer bu mutfaklarda yemek yeme etkinliği geçecekse 4.0 m² eklemek gerektiği önerilmektedir, (Şekil 7) (6).

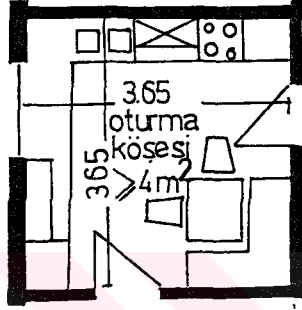
Gür'ün DKB araştırmasında incelediği ailelerin % 56'sının mutfakta yemek yediği bilindiğinden 4 kişilik masa ve sandalyenin 1.60x1.60 m² yer kapladığı düşünülerek (2.56 m²) ve minimum mutfakta düzeni yaklaşık 5-6 m² gerektiğinden, 9 m²'den küçük mutfak tasarlanmaması kabul edilmiştir. Bu değer Neufert'inkine yakındır. Ayrıca bu değerler 3 m²'lik bir standartın ne kadar yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır.

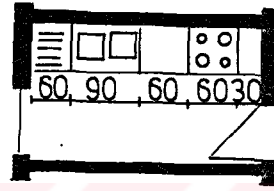
İKİ YÖNLÜ MUTFAK

"U" MUTFAK

YEMEK KÖŞELİ "L" MUTFAK
(Neufert)

TEK YÖNLÜ MUTFAK
(Neufert)

Şekil 7. Mutfak tipleri (47).

Kaytmaz mutfaklar üzerinde yaptığı araştırmada mutfağın, evin içinde çalışma merkezi halinde düzenlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ev kadınının mutfakla yemek odasına çok girip çıktığı için, bu her iki yer arasında bağlantı bulunması gerekir. Bu da mutfakla yemek odası arasında bir geçiş bulunmasını gerektirir. İsveç'te yapılan araştırmalara göre küçük çocuklu ailelerde ev kadını çocukların odası ile mutfağa çok girip çıktığından bu iki yer arasında da irtibatın şart olduğu sonucuna varılmıştır (47).

Kaytmaz mutfakları hizmet gayelerine göre şöyle sınıflandırmıştır:

- Yemek pişirme (çalışma) mutfakları
- Yemek yeme mutfakları
- Yemek pişirme ile yaşama mutfakları

Yemek pişirme mutfaklarında mutfak işleri ve yaşama birbirinden ayrıdır. Bu mutfaklar için ideal büyüklük 5 veya 6 m²'dir. Bu mutfakta yemek yenmemektedir, (46).

Yemek yeme mutfaklarının yemek pişirme mutfaklarından farkı, bunların ayrıca bir yemek yeme yeri olmasıdır, fakat burası hiç bir zaman yaşama yeri değildir. Odalar yemek kokularından uzak kalırlar ve aynı zamanda bu çeşit mutfaklardaki yemek masası diğer mutfak işleri içinde kullanılabilir. Yemeğin mutfakta yenmesiyle servis işinden kazanılmış olur, (47).

Kaytmaz'a göre yemek pişirme kısmı ile yaşama mutfakları ise uykudan başka bütün aile hayatının geçtiği mutfaklardır. Ayrıca tozların, yemek kokularının ve rutubetin sıhhat için çok zararlı olduğunu belirtmekte, ailenin her ferdi devamlı burada olduğundan karşılıklı gürültüden sakınılması gerektiğini savunmaktadır.

Bu şekilde dar bir yerin bilhassa çocuklar üzerinde yapacağı ruhi tesirlerin gözönünde tutulmasının gerekliliği üzerinde durulmakta ve bu sebeple mimarların, doktorların ve görüş sahibi ev kadınlarının yaşama mutfağının tercih etmedikleri belirtilmektedir. Fakat kuzey Amerika'da bu tip mutfaklar tutunmuşlardır. Yeni evliler bu durumda yemek pişirmeyi zevkle başarırlar. Bu tercihin sebebi Amerika'da bol miktarda kullanılan konservelerdir, (47).

Kaytmaz yaşama ve yemek pişirme işinin bir arada yapıldığı yaşama mutfaklarının 15 m²'den daha fazla olması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca bu tip mutfaklarda yemek kokularının dağılmaması için ocağın üstüne bir davlumbaz yapılmasının gerektiğini ve Türkiye'deki mutfaklarda klimanın Amerikadakine nazaran çok daha az yapıldığını burada pişirme yerinin yaşama yerinden mümkünse bir kapı ile ayrılması gerektiği belirtilmektedir, (47).

Kaytmaz'ın bu tezi 1963 yılında gözönüne alırsak bugün Türkiye'de de en az Amerika'daki kadar klima ve davlumbaz bulunduğunun belirtilmesi gerekir. Her ne kadar geleneksel yemek türlerinden vazgeçilmese de gerekli önlemler alınmak koşuluyla Türkiye içinde yaşama ve pişirme mutfağı önerilebilir. Özellikle dışa bağımlı kadının evinde geçirdiği zamanın azlığı gözönünde tutulursa açık mutfağın aile fertleriyle iletişim açısından iyi olacağı kanısındayım. Tabii gerekli koku mahremiyeti sağlanması şartıyla.

• **Banyo**

Köprülü, A.'nında belirttiği gibi Baytin, N. banyo mekanını bireylerin kişisel temizliği için oluşturulacak, içinde barındırdığı eylemlerin özelliği açısından ıslak bir hacim olarak tanımlamakta ve bu mekanın sağlık ve bakım amacına cevap veren, aynı zamanda çamaşır yıkama, giyecek bakımı gibi ev işlerinin yapılması için de kullanılan ve bu amaçlara yönelik döşem/donatı elemanlarının kombinasyonu içeren bir mekan olduğunu eklemektedir, (44).

Banyolarda ilgili standartlara bakıldığında Türkiye'de 1985 yönetmeliğinde 4.4 m² olarak belirtildiği görülmektedir. İstanbul İl İmar Yönetmeliği ise bunu 2.50 m²'ye düşürmüş görünmekte ve en dar kenar 1.20 m²'yi öngörmektedir. "Bu m²'lerdeki bir banyoya ne bir çamaşır makinası ne de hijyenle ilgili gereç ve havluların depolanması olanaksızdır", (6).

Beken de banyo alanı olarak 5-7.5 m²'lik bir alanı, Bayazıt 5 m²'lik bir banyo alanını minimum banyo alanı olarak kabul etmektedir, (Tablo 5) (6).

Gür ise DKB araştırmasında minimum banyo alanının en dar kenarının 3.60 m²'den az olmaması gerektiğini belirlemiş, Düzovalı da en arzu edilen banyo boyutunun yaklaşık olarak 5 m² olduğunu ortaya koymuştur, (48).

Bu bilgiler ışığı altında 5 m²'den büyük banyonun bizim kültürümüz için gereksiz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Avrupa ülkelerindeki standartlara göre ise bir banyonun en az boyutları 1.75x2.20=4.20 m² olabilmekte bu büyüklük bir banyo teknesi ile klozet ve lababoyuda kapsamaktadır. Ayrıca, yıkanma tekneli, wc-lavabo ile kurutma ve çamaşır makinalı bir banyonun alan gereksinmesi en az 5 m² olabilmekte, duşlu, banyo tekneli, çift lavabo-klozetli ve çamaşır makinalı bir banyonun ise en az alan gereksiniminin 7.00 m² dolayında olması gerekmektedir, (44).

Köprülü'nün yaptığı araştırmada banyodan duyulan şikayetler şöyle sıralanıyor:

a- Dolap olmaması	% 58.06
b- Mekan küçüklüğü	% 38.74

c- çamaşır makinası yeri olmaması	% 9.68
d- Ekipman dzeninin iyi olmaması	% 70.77
e- Oturma kvetinin yksek olması	% 29.03

Verilerden de gürldüğü gibi ekipman dzeninin iyi olmaması en çok Őikayet nedenlerinden biridir.

Köprülü , kullanıcı gereksinmelerinin her ülke hatta her kültür için farklılıklar göstermekte olduğunu ve bununda tasarımları etkileyecek bir faktör olduğunu belirt-mektedir, (44).

Tasarımlar yapılırken kültür farklılıklarının ve ekipman değişimlerinin gözönünde tutulması gerekir. Ancak evrimsel yolla irdelenen standart değişiklikleri gerek kültür farklarını gerek ekipman değişimlerini ortaya koyabilir.

• WC

1985 yönetmeliği 1.20 m²'lik bir wc alanını minimum wc olarak önerirken İstanbul ili İmar Yönetmeliği bu mekanı 0.90x1.20=1.08 m² olarak kabul edebilmektedir. Lavabo şartı aranan bir tuvaletin 1.50 m²'den az olmaması gerekir, (Tablo 5) (6).

Tablo 5. Türkiye'de konut standartlarına yönelik Yönetmelikler ve Araştırma verileri (6).

	64/67/68 İmar İskan Bakanlığı Halk Konutları Standartları	Bayındırlık Bakanlığı Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliği (85)	İstanbul İl İmar Yönetmeliği		Araştırmalar	Alman Standartları		
Yaşam Alanı	11-12 m ²	11-12 m ² x (en az bir oda böyle olmalı)	2.80 x 4.00	11.20 m ²		3.80 x 4.20	18.00 m ²	
Ebeveyn Y.Odası	12 m ²	5.9 m ²	2.10 x 2.80	5.88 m ² 8.00 m ²		16.00 m ² (G.B.) 3.51 x 3.51	12.00 m ²	
Çocuk(1)	7 m ²					6.00 m ² (G.B.)	7.00 m ²	
(2)	8.5 m ²		B i l g i Y o k			8.00 m ² (G.B.)	11-12 m ²	
(3)	12 m ²					9.00 m ² (N.B.)		
Mutfak		3.00 m ²	1.50 x 2.00	3.00 m ²		4.50- 9.00 m ² (G.B.) 3.70- 9.30 m ²	3.50 x 2.25 = 7.875 m ² 3.50 x 2.40 = 8.40 m ² 3.75 x 2.40 = 9.00 m ²	L Tipi II Tipi U Tipi
Yemek yeme								13 m ² - 40 m ²
Banyo		4.4 m ²	1.20 x 2.00	2.40- 2.50 m ²	1,55	5,00 m ² (N.S) 5-7.5 m ² (G.B.)		5.00 m ²
WC		1.20 m ²	0.90 x 1.20			1.50 m ² (N.B.) (lavabo	sartı)	

3 kişilik aile (Banyo + WC)

3-5 kişilik aile 1 (Banyo + WC) + WC G.B.: Gazanfer BEKEN (Kaynaklar)

3 kişilik aile 1 (Banyo + WC) + 2WC N.B.:Nigan Bayazıt (Kaynaklar)

2.5. Yapılan Araştırmada İzlenen Yöntem (Ampirik Çal.)

Yaptığım araştırma mekan standartlarınının 1960'lı yıllardan 1993'e kadarki evrimini kapsamaktadır. Bu çalışmada arşiv tarama yöntemi uygulanmıştır.

1960'li yıllardan itibaren Trabzon ve Samsun belediye arşivleri tarandı ve bireylerin kendi için yaptırdıkları konut planları 10'ar yıllık dilimlerde ele alındı.

Konut planları tiplere ve yıllara göre sınıflandırıldı. Bu planlara bağlı olarak mekan m²'lerini ve konut tipolojilerini içeren tablolar oluşturuldu, (Ekler). Bu tablolar ışığı altında mekanların ortalama m²'leri hesaplandı.

Bu çalışmada kooperatif veya lojmanları ele almak yerine halkın kendi için yaptırdığı konut planları incelenmiştir. Çünkü kullanıcının kendi tercihleri bu konut yapım ve üretim tarzında daha çok ön plana çıkmaktadır. Sonuçta halkın koyduğu değerler hesaplanmış, yönetmeliklerdeki standartlarla karşılaştırılmıştır.

Yapılan hesapların hepsinde öncelikle aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır. Fakat aritmetik ortalama uç değerlerden fazla etkileneceği için fazla güvenilir bir ortalama değildir. Dağılımın normal dağılım olacağına yola çıkılarak mekan m²'lerinin AGS ve ÜGS'leri hesaplanmış ve bir aralık belirlenmiştir.

Yapılan araştırmada mekanların yıllara göre değişimlerine bakılarak grafikler oluşturulmuş, bu grafikler tiplere ve yıllara göre irdelenmiştir.

Çalışmanın son bölümünde ise mekan büyüklükleri için en-boy önerilmiş ve geliştirilmesinde yarar olan plan tipleri önerilmiştir.

3. BULGULAR

İncelenen planlarda 4.40 ile 20.80 m² arasında değişen mutfak değerleri saptandı. 10 yıllık dilimlerdeki mutfak m²'lerin aritmetik ortalamaları alındı.

Buna göre 1960-1970 yılları arasındaki aritmetik ort. 8,50 m², 1970-1980 yılları arasındaki aritmetik ort. 9.30 m², 1980-1990 arasındaki aritmetik ort. 10.60 m², 1990 yılı sonrasındaki aritmetik ortalama 11,20 m² olarak saptanmıştır. Bütün yılların genel bir ortalaması alındığında ise 9.87 m²'lik bir değer hesaplanmıştır, (Tablo 6).

0.95 güven sınırları dahilinde ortalama mutfak büyüklüğünün Alt Güven Sınırı (AGS) ve Üst Güven Sınırı (ÜGS) bulunabilir.

$$AGS = \bar{x} - z_{\sigma/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$ÜGS = \bar{x} + z_{\sigma/2} \cdot \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$\alpha = 0,05 \text{ anlamlılık seviyesi} \Rightarrow z_{\sigma/2} = 1.96 \text{ (Tablodan)}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum(x_i - \bar{x})^2}{n}} \text{ formülünden standart sapma bulunur.}$$

AGS ve ÜGS değerleri mekan m²'sinin alacağı değer aralığını göstermektedir.

$$\sigma = \sqrt{\frac{(8,50-9,87)^2 + (9,30-9,87)^2 + (10,60-9,87)^2 + (11,20-9,87)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{4,50399}{40}} = 0,336$$

$$AGS = 9,87 - 1,96 \cdot \frac{0,336}{\sqrt{40}}$$

$$AGS = 9,87 - 0,103$$

$$AGS = 9,77$$

$$\ddot{U}GS = 9,87 + 1,96 \cdot \frac{0,336}{\sqrt{40}}$$

$$\ddot{U}GS = 9,87 + 0,103$$

$$\ddot{U}GS = 9,97$$

0,95 güvenle hesaplandığımız mutfak m²'si (9,76;9,97) aralığında çıkmıştır.

Oturma odası incelendiğinde 6,90 m² ve 20.80 m² arasında değişen değerlere rastlanmaktadır.

1960-1970 yılları arasında konutların % 50'sinde oturma odası henüz ayıredilmemiş bir oda olarak mevcuttur. Kalan % 50'sindeki ortalama değer 12,40 m²'dir.

1970-1980 yılları arasında ise konutların % 40'ında oturma odası henüz ayıredilmemiştir. % 60'ındaki ortalama değer ise 10,50 m²'dir.

1980-1990 arasındaki konutların % 60'ında oturma odası ayıredilmemiştir. % 40'ındaki ortalama değer ise 13,40 m²'dir.

1990 yılı sonrasında konutların % 30'unda oturma odası henüz ayıredilmemiştir. % 70'indeki ortalama değer ise 14,2 m²'dir.

Bütün yılların genel ortalaması 12,60 m²'dir (Tablo 6).

AGS ve $\ddot{U}GS$ 'lerinin hesaplanması :

$$\sigma = \sqrt{\frac{(12,40-12,60)^2 + (10,50-12,60)^2 + (13,30-12,60)^2 + (14,20-12,60)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{7,50}{40}} = 0,43$$

$$AGS = 12,60 - 1,96 \cdot \frac{0,43}{\sqrt{40}}$$

$$AGS = 12,60 - 0,13$$

$$AGS = 12,47$$

$$\ddot{U}GS = 12,60 + 0,13 \cdot \frac{0,43}{\sqrt{40}}$$

$$\ddot{U}GS = 12,60 + 0,13$$

$$\ddot{U}GS = 12,73$$

0,95 güvenle hesaplanan yaşama mekanı m²'si (12,47;12,73) değerleri arasındadır.

Salon planları incelendiğinde 10.80 m² ile 37,80 m² arasında değişen değerlere rastlanmaktadır.

1960-1970 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 12,72 m²

1970-1980 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 19,65 m²

1980-1990 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 21,39 m²

1990 yılı sonrası aritmetik ortalama 27,00 m²'dir.

Genel ortalama ise 20,19 m² olarak hesaplanmıştır (Tablo 6)

$$\sigma = \sqrt{\frac{(12,72-20,19)^2 + (19,65-20,19)^2 + (21,39-20,19)^2 + (27,00-20,19)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{103,908}{40}} = 1,61$$

$$AGS = 20,19 - 1,96 \cdot \frac{1,61}{\sqrt{40}}$$

$$AGS = 20,19 - 0,50$$

$$AGS = 19,69$$

$$\ddot{U}GS = 20,19 + 1,96 \cdot \frac{1,61}{\sqrt{40}}$$

$$\ddot{U}GS = 20,19 + 0,50$$

$$\ddot{U}GS = 20,69$$

Salon m²'si (19,69;20,69) aralığında çıkmıştır.

Ebeveyn yatak odasında ise 7,20 m² ile 21.35 m² arasında değişen değerlere rastlanmaktadır.

1960-1970 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 11,30 m²

1970-1980 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 12,20 m²

1980-1990 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 14,50 m²

1990 yılı sonrası aritmetik ortalama 15,00 m²'dir.

Genel ortalaması da 13,20 m² olarak hesaplanmıştır, (Tablo 6).

$$\sigma = \sqrt{\frac{(11,30-13,20)^2+(12,20-13,20)^2+(14,50-13,20)^2+(15,00-13,20)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{9,54}{40}} = 0,49$$

$$\text{AGS} = 13,20 - 0,15 \cdot \frac{0,49}{\sqrt{40}}$$

$$\text{AGS} = 13,20 - 0,15$$

$$\text{AGS} = 13,05$$

$$\text{ÜGS} = 13,20 + 1,96 \cdot \frac{0,49}{\sqrt{40}}$$

$$\text{ÜGS} = 13,20 + 0,15$$

$$\text{ÜGS} = 13,35$$

Ebeveyn yatak odası (13,04;13,35) aralığında çıkmıştır. Çocuk yatak odası incelendiğinde 7,80 m² ile 16,56 m² arasında değişen değerlere rastlanmaktadır.

1960-1970 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 12,68 m²

1970-1980 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 10,04 m²

1980-1990 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 11,98 m²

1990 yılı sonrası aritmetik ortalama 12,18 m²'dir.

Genel ortalama ise 11,70 m² hesaplanmıştır (Tablo 6).

$$\sigma = \sqrt{\frac{(12,68-11,70)^2+(10,04-11,70)^2+(11,98-11,70)^2+(12,18-11,70)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{4,025}{40}} = 0,37$$

$$\text{AGS} = 11,70 - 1,96 \cdot \frac{0,37}{\sqrt{40}}$$

$$\text{AGS} = 11,70 - 0,11$$

$$\text{AGS} = 11,59$$

$$\ddot{U}GS = 11,70 + 1,96 \cdot \frac{0,37}{\sqrt{40}}$$

$$\ddot{U}GS = 11,70 + 0,11$$

$$\ddot{U}GS = 11,81$$

Çocuk yatak odası m²'si (11,58;11,81) aralığında çıkmıştır. Banyo incelendiğinde ise, 1,08 ile 6,00 m² arasında değişen değerlere rastlanmaktadır.

1960-1970 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 2,80 m²

1970-1980 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 3,60 m²

1980-1990 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 4,20 m²

1990 yılı sonrası aritmetik ortalama 4,80 m²'dir.

Genel ortalaması ise 3,80 m² olarak hesaplanmıştır (Tablo 6).

0,95 güvenle AGS ve $\ddot{U}GS$ 'inin hesaplanması :

$$\sigma = \sqrt{\frac{(2,80-3,80)^2 + (3,60-3,80)^2 + (4,20-3,80)^2 + (4,80-3,80)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{2,20}{40}} = 0,23$$

0,95 güvenle AGs ve $\ddot{U}GS$ 'lerinin hesaplanması

$$AGS = 3,80 - 1,96 \cdot \frac{0,23}{\sqrt{40}}$$

$$AGS = 3,80 - 0,07$$

$$AGS = 3,73$$

$$\ddot{U}GS = 3,80 + 1,96 \cdot \frac{0,23}{\sqrt{40}}$$

$$\ddot{U}GS = 3,80 + 0,07$$

$$\ddot{U}GS = 3,87$$

Banyo metrekaresi (3,72;3,87) değerleri arasındadır.

WC incelendiğinde ise, 0,90 m² ile 4,40 m² arasında değişen değerlere rastlanmaktadır.

1960-1970 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 2,51 m²

1970-1980 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 2,00 m²
1980-1990 yılları arasındaki aritmetik ortalama: 2,26 m²
1990 yılı sonrası aritmetik ortalama 2,28 m²'dir, (Tablo 6).
Bütün yılların genel ortalaması ise 2,26 m² dir.

$$\sigma = \sqrt{\frac{(2,51-2,26)^2 + (2,00-2,26)^2 + (2,26-2,26)^2 + (2,28-2,26)^2}{40}}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{0,130}{40}} = 0,06$$

$$AGS = 2,26 - 1,96 \cdot \frac{0,06}{\sqrt{40}}$$

$$AGS = 2,26 - 0,02$$

$$AGS = 2,24$$

$$\text{ÜGS} = 2,26 + 1,96 \cdot \frac{0,06}{\sqrt{40}}$$

$$\text{ÜGS} = 2,26 + 0,02$$

$$\text{ÜGS} = 2,28$$

WC metrekaresi (2,24;2,28) aralığında çıkmıştır.

Tablo 6. Mekanların Yıllara Göre Aritmetik ve Genel Ortalamaları

MEKAN	1960-1970 Aritmetik Ort.	1970-1980 A.O.	1980-1990 A.O.	1990 Sonrası A.O.	Genel Ortalama
MUTFAK	8,50 m ²	9,30 m ²	10,60 m ²	11,20	9,87
OTURMA OD.	12,40	10,50	13,30	14,20	12,60
Y ₁ (Eb)	11,30	12,20	14,50	15,00	13,20
Y ₂	12,68	10,04	11,98	12,18	11,70
BANYO	2,80	3,60	4,20	4,80	3,80
WC	2,51	2,00	2,26	2,28	2,26
SALON	12,72	19,65	21,39	27,00	20,19

Tablo 7: Mekanların alt ve üst güven sınırları

Mekan	AGS	ÜGS
Mutfak	9,76	9,97
Oturma odası	12,47	12,73
Salon	19,69	20,69
Ebeveyn Yatak odası	13,04	13,35
Çocuk yatak odası	11,58	11,81
Banyo	3,72	3,87
WC	2,24	2,28

Tablo 8. T₁, T₂, T₃, T₄, T₅ için faydalı alan yüzdeleri

T1	SALON	MUTFAK	OTURMA ODASI	BANYO	WC	Y ₁	Y ₂	Y ₃	ANTRE	HOL	BL ₁	BL ₂	SANDIK ODASI	FAYDALI ALAN	F. A %
1	27,00	10,00	15,00	5,00	2,75	18,00	12,00	-	-	1,80	3,96	5,40	-	89,75	80,19
2	17,00	9,60	-	3,42	1,60	10,95	9,61	-	7,25	4,20	3,00	-	-	61,17	80,89
3	11,16	5,52	6,90	2,64	1,98	10,64	8,12	-	-	5,74	2,60	-	-	46,96	84,91
4	17,16	4,40	-	3,30	-	7,20	-	-	2,20	1,10	-	-	-	32,06	90,60
5	27,64	5,34	-	2,08	0,90	9,00	-	-	9,10	3,60	2,50	5,22	-	44,96	68,66
6	28,68	12,18	-	3,60	1,65	17,20	13,48	12,09	5,94	3,41	6,60	3,90	-	88,89	81,74
7	22,60	12,80	17,00	5,70	2,50	17,30	-	-	8,00	4,40	2,70	6,30	-	94,00	81,45
8	24,20	13,80	13,20	4,37	2,04	15,40	13,64	10,50	7,25	6,20	4,5	8,20	-	97,15	76,19
9	-	9,28	11,90	3,42	1,50	13,30	11,40	-	5,50	2,00	3,48	-	-	50,80	82,22
10	-	6,30	9,00	2,85	1,98	10,88	10,50	-	-	6,24	-	-	-	41,51	86,93
11	-	10,83	12,60	4,50	1,76	8,30	7,80	-	4,14	2,42	3,10	3,46	-	45,79	77,76
12	37,80	12,71	-	5,40	2,20	16,74	16,56	8,1	-	13,70	4,50	1,80	-	99,51	83,16
13	18,70	7,50	-	3,08	2,60	11,40	11,02	-	-	6,22	9,50	-	-	54,30	77,54
14	24,20	8,40	11,00	5,90	2,50	13,30	8,10	-	7,50	4,30	5,50	4,50	-	73,40	77,18
15	22,00	12,00	12,00	3,96	2,35	12,60	-	-	-	10,29	4,50	3,60	-	64,91	77,00
16	21,65	8,50	-	4,40	2,65	13,45	11,30	10,00	5,90	4,44	3,70	5,30	-	71,95	78,00
17	23,98	7,05	9,73	4,00	1,35	13,60	10,50	13,50	6,93	7,14	-	-	-	87,21	82,33
18	21,55	9,43	-	4,36	1,65	10,25	8,92	-	7,70	3,19	3,64	1,06	-	66,30	80,95
19	21,73	10,20	20,80	5,51	3,35	18,00	13,80	-	5,41	6,27	8,13	3,50	-	93,40	80,02
20	17,40	10,65	8,85	3,41	1,75	12,92	-	-	6,90	4,92	2,84	-	12,09	79,16	84,37
21	-	10,25	14,52	3,10	2,68	16,64	-	-	-	9,01	-	-	6,44	47,63	84,07
22	30,89	12,00	-	3,42	2,20	16,09	13,50	10,20	5,75	3,32	8,75	3,10	-	87,80	80,38
23	27,24	19,61	-	4,14	3,10	12,80	11,76	-	5,10	5,04	-	-	-	78,65	86,64
24	27,00	12,00	17,00	5,00	2,70	16,00	14,00	-	7,00	5,06	-	-	-	93,70	85,30
25	25,62	8,75	-	4,19	1,94	17,43	9,05	-	-	7,83	3,15	2,76	-	74,93	84,50
A.O	23,58	9,96	12,82	4,03	2,15	13,57	11,31	10,73	6,26	5,71	4,37	4,29	9,265	70,45	81,31
T ₂															
1	13,81	8,79	13,65	2,85	4,05	13,30	12,42	-	-	8,81	4,20	10,12	-	79,52	77,46
2	17,64	7,00	14,70	5,60	1,40	12,60	10,50	-	2,80	2,52	1,04	-	-	66,94	92,26
A.O	15,72	7,89	14,17	4,22	2,72	12,95	11,46	-	-	5,66	3,14	-	-	74,73	84,86

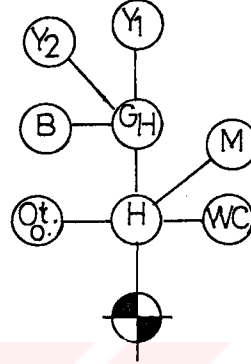
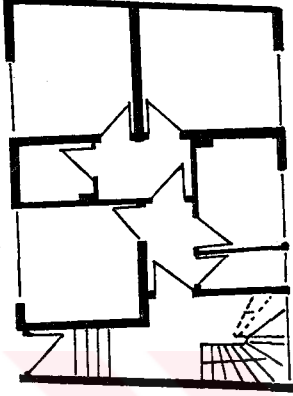
Tablo 8 'in devamı

	SALON	MUTFAK	OTURMA ODASI	BANYO	WC	Y ₁	Y ₂	Y ₃	ANTRE	HOL	BL ₁	BL ₂	SANDIK ODASI	FAYDALI ALAN	F.A %
T ₃															
1	-	9,86	13,00	6,30	2,42	10,78	-	-	9,56	-	-	-	-	39,39	80,46
2	13,74	7,67	-	3,13	-	9,87	-	-	-	3,90	-	-	-	34,37	89,80
3	11,00	10,15	11,70	2,82	4,40	14,00	12,95	11,22	3,36	-	3,50	3,75	-	78,24	88,05
4	14,55	14,06	-	4,37	1,80	15,04	11,48	11,48	2,34	-	10,66	-	-	72,78	84,84
5	18,00	7,70	11,78	4,70	1,82	14,26	-	-	8,74	-	9,00	-	-	58,28	76,68
6	-	10,72	-	1,92	1,30	12,00	-	-	-	4,92	-	-	-	25,72	85,61
7	19,25	10,00	-	4,50	3,84	15,60	9,75	-	7,28	-	5,90	-	-	62,94	82,68
8	-	8,85	-	4,20	-	10,50	-	-	-	6,74	-	-	-	30,29	77,73
9	37,50	20,80	15,00	6,00	3,32	21,35	13,60	-	13,39	-	7,00	4,40	-	117,47	82,55
10	19,00	9,25	11,00	2,94	1,98	11,40	9,00	-	-	7,44	-	-	-	64,37	81,95
11	10,70	7,15	8,90	2,50	1,83	12,06	-	-	-	6,59	-	-	-	43,14	86,74
A.O	17,96	10,54	11,89	3,67	2,51	13,35	14,00	11,35	7,44	5,79	6,01	2,71	-	56,99	83,37
T ₄															
1	-	5,98	-	1,45	-	10,80	-	-	5,20	1,40	-	-	-	24,18	78,55
T ₅															
	20,72	8,15	-	2,25	1,30	11,72	11,51	-	-	4,62	-	-	-	55,65	92,33

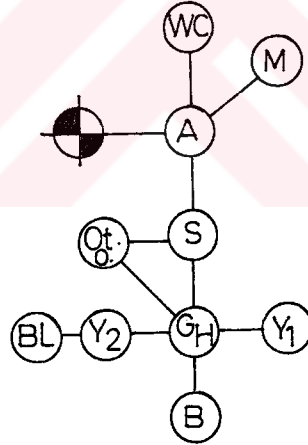
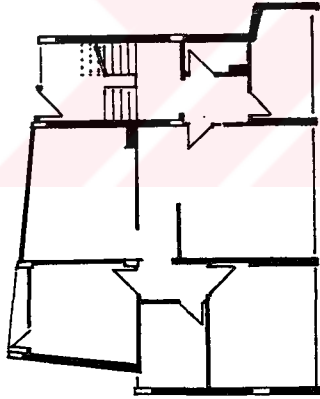
TİPOLOJİK SAPMALAR

İncelenen planlarda 5 tip konut planı saptandı. Her tip için faydalı alan ve yüzdelerini gösteren tablolar oluşturuldu, (Tablo 8).

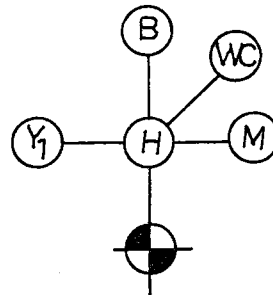
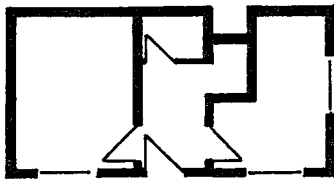
T₁ Holden salon ve mutfağa, gece holünden yatak odalarına dağılımlı

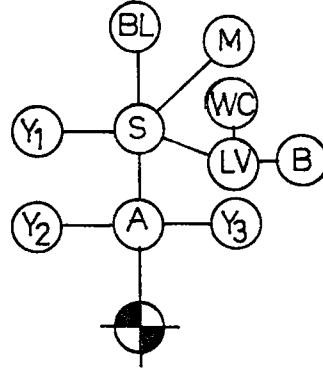
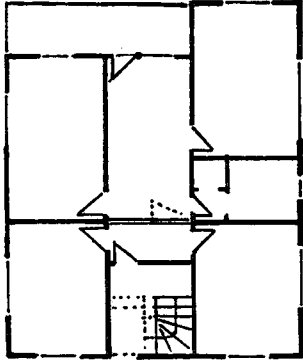
T₂ Hol ve gece holü arasında ara mekanla bağlantılı (iç sofalı geleneksel kır tipi)

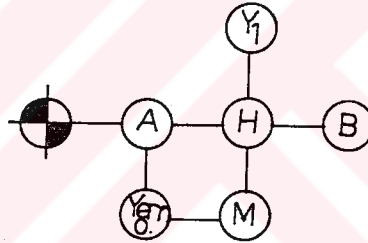
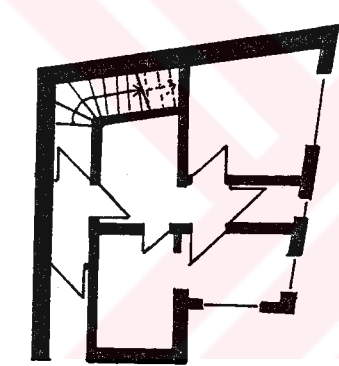
T_{3a} Antreden veya holden dağılımlı

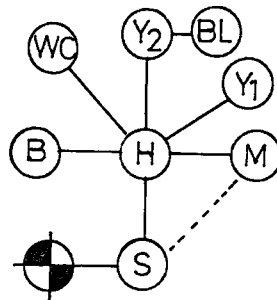
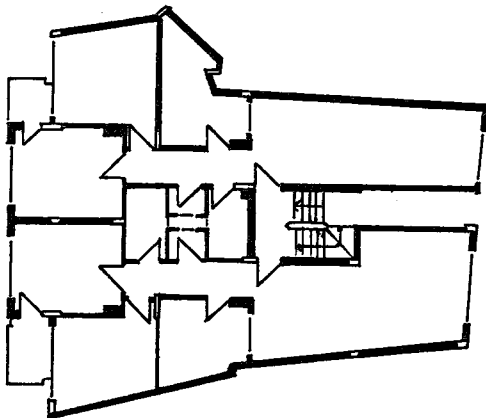
T_{3b} Antredeki sofadan dağılımlı (Geleneksel karniyarık tipine benzer tip)

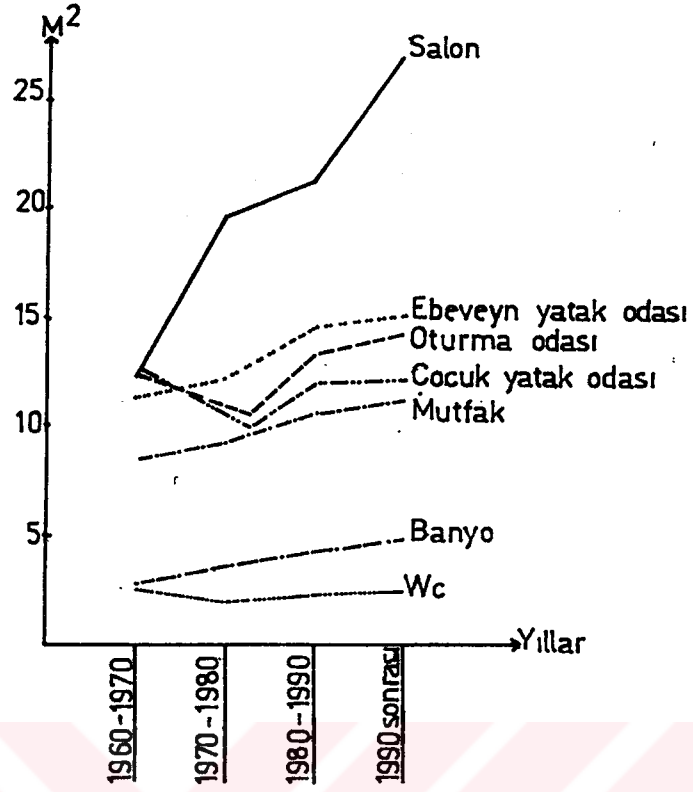
T₄ Antreden hol dağılımlı ve mutfak-yemek odası bağlantılı

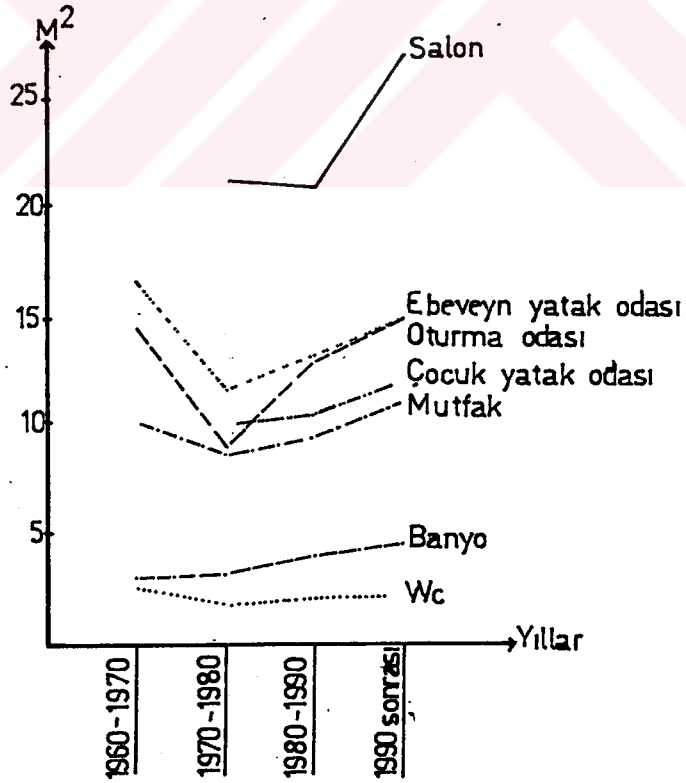
T₅ Salondan gece holüne dağılımlı

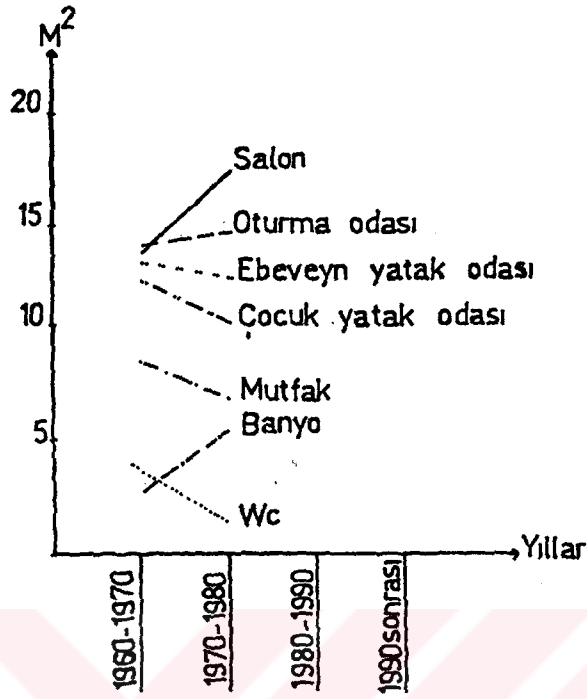
Şekil 8. Konut planları ve tipolojileri

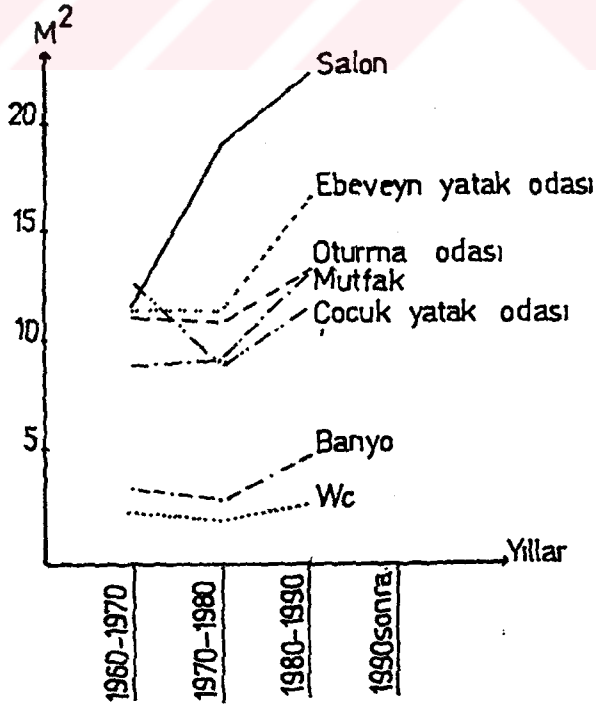
Şekil 9: 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi.

Şekil 10: T₁'de 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi.

Şekil 11: T₂'de 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi.

Şekil 12: T₃'de 10 yıllık dönemlerde mekan büyüklüklerinin değişimi.

Her tip için hesaplanan ortalama değerlere Kİ KARE (x^2) uygulandı.

- Öncelikle bir hipotez kuralım:

H_0 : T_5 'deki alan kaybı T_1 'den azdır.

H_a : T_5 'deki alan kaybı T_1 'den az değildir.

Kİ KARE'yi (x^2) aşağıdaki eşitlikten hesaplayabiliriz:

$$x^2 = \frac{n \cdot (a \cdot d - c \cdot b)^2}{h'_1 \cdot h'_2 \cdot h_1 \cdot h_2}$$

	T_1	T_5	
Faydalı	81,31 (a)	(c) 92,33	173,64 h'_1
Faydasız	18,69 (b)	(d) 7,67	26,36 h'_2
	100	100	200
	h'_1	h'_2	n

$$x^2 = \frac{200 \cdot (81,31 \times 7,67 - 92,33 \times 18,69)^2}{100 \times 100 \times 173,64 \times 26,36}$$

$$x^2 = 5,036$$

- Yine hipotez kuralım:

H_0 : T_4 en fazla alan kaybına neden olan tiptir.

H_a : Değildir.

	T_4	T_5	
Faydalı	78,55	92,33	170,88
Faydasız	21,45	7,67	29,12
	100	100	200

$$x^2 = \frac{200 \cdot (78,55 \times 7,67 - 92,33 \times 21,45)^2}{100 \times 100 \times 170,88 \times 29,12}$$

$$x^2 = 7,632$$

- Hipotez kuralım:

H_0 : T_1 'deki alan kaybı T_2 'den fazladır.

H_a : Değildir.

	T ₁	T ₂	
Faydalı	81,31	84,86	166,17
Faydasız	18,69	15,14	33,83
	100	100	200

$$x^2 = \frac{200 \cdot (81,31 \times 15,14 - 84,86 \times 18,69)^2}{100 \times 100 \times 166,17 \times 33,83}$$

$$x^2 = 0,44$$

- Hipotez kuralım:

H₀: T₁'deki alan kaybı T₃'den fazladır.

H_a: Değildir.

	T ₁	T ₃	
Faydalı	81,31	83,37	164,68
Faydasız	18,69	16,63	35,32
	100	100	200

$$x^2 = \frac{200 \cdot (81,31 \times 16,63 - 83,37 \times 18,69)^2}{100 \times 100 \times 164,63 \times 35,32}$$

$$x^2 = 0,145$$

4. İRDELEME

Türkiye'deki mevcut yönetmelikler mutfak mekanına herhangi bir standart getirmemiş, sadece bir konutta en az 3 m²'lik bir yemek nişi şartı koşulmuştur.

Alman standartlarında ise mutfak 7,875 m², linear iki hattan oluşan mutfak 8,49 m² ve U tipi mutfakta 9,00 m² olarak belirlenmiştir. Bu mutfaklarda yemek yeme etkinliği geçecekse 4,00 m² eklemek gerektiği önerilmektedir, (6).

Samsun ve Trabzon illerinde yapılan araştırmada yıllara göre mutfak mekanının evrimine bakıldığında 1960'dan 1993'e kadar olan yıllarda 2,70 m²'lik bir artış göstermiştir. Değişen donatılara bağlı olarak mutfak m²'side artmıştır. Bu nedenle mutfak metrekaresinin 9,76 m²'nin altına düşmemesi gerekir.

Yapılan araştırmada oturma odası (12,47;12,73) aralığında çıkmıştır.

Oturma odası 1964/1967/1968 İmar İskan Bakanlığı tarafından en az 11-12 m² olarak belirlenmiştir.

1960-1970 yıllarıyla 1970-1980 yılları arasında oturma odasında 1,90 m²'lik bir azalma olmuştur.

1970-1980 yıllarıyla 1980-1990 yılları arasında 2,90 m²'lik bir artış 1980-1990 yıllarıyla 1990 yılından sonraki yıllarda ise 0,80 m²'lik bir artış olmuştur. 1970-1980 yılları hariç diğer dönemlerde bu mekan m²'sinde önemsiz bir artış vardır.

12,47 m² alt sınır olarak kabul edilebilir.

Oturma odasında oluşturulacak bir sohbet alanı için 7 ile 11 m²'lik bir alana gereksinim olduğunu söyleyen Evcî'ye bu açıdan bir düzeltme getirmek gerekir, (49).

Yapılan hesaplamalar sonucunda salon büyüklüğü (19,69;20,69) aralığında çıkmıştır.

Salonun evrimine baktığımızda 1960'dan 1993'e kadar ki yıllarda 14,28 m²'lik bir artış gözlenmektedir.

Toplumumuzda salon genellikle konuk ağırlamak amacıyla kullanılan bir mekan olduğundan araştırma sonucunda elde edilen 19,69 m²'lik değer alt sınır olarak kabul edilebilir.

Bu mekanın toplumumuzda önemli bir olgu olan konuk için ayrılmak istenmesi bu mekanın çok seyrek kullanılmasına neden olmaktadır. Fakat konutta prestij mekanı olmasından dolayı 20,69 m²'lik üst sınır da bu mekan için üst sosyal sınıflarda geçerli olabilir.

Ebeveyn yatak odası için (13,04;13,35) aralığı saptanmıştır.

1964 yönetmeliği ebeveyn yatak odasının 12 m²'den küçük olmamasını önerirken İstanbul İl İmar Yönetmeliği 8 m²'deki bir alanı, eğer en dar kenarı 2,40'ın altında değilse onaylamaktadır.

Alman standartları ise bu mekanın minimum 12 m² olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgularda bu minimum değerler aynıdır, ebeveyn yatak odasının 13,04'ün altına düşmemesi önerilebilir.

Çocuk yatak odası ise konutların çoğunda ayırılmamış veya öngörülmemiştir. Araştırma sonucunda çocuk yatak odası (11,58;11,81) aralığında çıkmıştır.

1964 yönetmeliği 1 çocuk için 7 m², 2 çocuk için 8,5 m², 3 çocuk için 12 m² olarak önerilmiştir.

Bu mekan için 11,58'in altına düşmemesi önerilebilir.

Banyo büyüklüğü (3,72;3,87) aralığında çıkmıştır.

Banyo'nun evrimine baktığımızda; 1960-1970 yıllarıyla, 1970-1980 yılları arasında 0,80 m²'lik bir artış, 1970-1980 yıllarıyla 1980-1990 yılları arasında 0,60 m²'lik bir artış, 1980-1990 yıllarıyla 1993'e kadar olan dönemde 0,60 m²'lik bir artış gözlenmektedir. Bu da değişen donatılara bağlı olarak banyo büyüklüğünde de bir değişim olduğunu göstermektedir.

Gür, banyo alanının 3,60'dan az olmaması gerektiğini belirtmiştir, Bayazıt N.'de 5.00 m²'lik bir alan önermiştir. Düzovalı'da 5.00 m²'nin daha tatmin edici olduğunu söylemektedir, (48). Yaptığım çalışmaya dayalı olarak banyo büyüklüğünün 3,72'nin altına düşmemesi gerektiğini önerebilirim.

Elde edilen WC değerleri ise (2,24;2,28) aralığındadır.

1985 yönetmeliği 1,20 m²'lik bir WC alanını min. WC alanı önerirken İstanbul İli İmar Yönetmeliği bu mekanı 1,08 m² olarak belirlemektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen değerler yönetmelikler-dekinin çok üstündedir. WC standartlarının yükseltilmesi gerekir.

WC'deki evrime baktığımızda ise, 1960-1970 yıllarıyla 1970-1980 yılları arasında 0,50'lik bir azalma 1970-1980 yıllarıyla 1980-1990 yılları arasında 0,26'lik bir artış ve 1980-1990 yıllarıyla 1993 arasında 0,02'lik bir artış gözlenmektedir.

Mekanların artışlarının tiplere göre yordanmasına gelince; T₁'de 10 yıllık dönemlerde mekanların artışlarına baktığımızda salon kavramına ve onunla ilgili ilk değere 1970-1980 döneminde rastlanmaktadır. 1980-1990 dönemi sonrasında salon büyüklüğünde abartılı bir artış gözlenmiştir. Bu artış kültürümüzdeki sofa yaşantısına özlem duygusuna ve/veya Türk insanının salonu prestij mekanı olarak görmesine bağlanabilir. Ayrıca her bireyin kentsel sorumluluk yüklenmesi ve buna bağlı olarak bazı işlerin eve taşınması da yaşama alanı ihtiyacını arttırmış olabilir.

Ebeveyn yatak odası ve çocuk yatak odası birbirine paralel olarak artış göstermektedir. 1970-1980 döneminde her iki mekanda da bir düşüş olmuştur. 1980-1990 döneminde ise her ikisinde de hissedilir bir artış olmuş ve 1990 sonrasında da bu artış devam etmektedir. Bu oturma odasının çocuk odasıyla dönüşümlü olarak kullanılmasına bağlanabilir.

1970-1980 dönemleri arasında mutfak büyüklüğünde bir düşüş gözlenirken diğer dönemlerde sürekli bir artış gözlenmektedir.

Banyo büyüklüğünde ise bütün dönemlerde sürekli bir artış gözlenirken WC büyüklüğünde 1970-1980 döneminde bir düşüş olmasına rağmen diğer dönemlerde hissedilir bir artışta olmamıştır. Bu banyoya alafranga WC'nin girmesiyle diğer WC'nin ikinci bir alternatif durumuna düşmesine bağlanabilir.

T₂ ise çok rastlanır bir tip değildir. Araştırılan konutların % 5'i bu tipe girmektedir. 1970-1980 döneminden sonra bu tipe hiç rastlanmamıştır. T₂'de de en fazla artış

salon büyüklüğünde olmuştur. Bireyselleşen aile üyelerinin bazı etkinliklerini gerçekleştirmek için sakin ve seyrek kullanılan bir mekana ihtiyaç duymaları bu mekan büyüklüğünün sürekli artış göstermesine neden olmaktadır.

Oturma odasında artış gözlenirken ebeveyn ve çocuk yatak odasında ve mutfakta birbirine paralel bir azalma gözlenmektedir.

WC büyüklüğünde ise büyük bir düşüş gözlenirken, banyo büyüklüğünde bunun aksine bir artış gözlenmektedir. Bu da WC'nin banyoya eklenmesine bağlanabilir.

T₃'e ise 1990'a kadar rastlanmıştır, 1990 sonrasında rastlanmamıştır. T₁ ve T₂'de olduğu gibi salon büyüklüğünde sürekli bir artış gözlenmektedir.

Ebeveyn yatak odası ve oturma odası birbirine paralel olarak artmaktadır. Ebeveyn yatak odasındaki artış daha fazladır. Ebeveyn yatak odası muhtemelen hazır donatılardan oluştuğundan bu mekan büyüklüğünün büyük olasılıkla piyasa donatılarına uygun tasarlanması gerekmektedir.

Çocuk yatak odasında ise 1970-1980 döneminde bir düşüş gözlenirken 1980-1990 döneminde bu mekan büyüklüğü artmaktadır.

Mutfakta ise 1980-1990 döneminde donatıların değişimine paralel olarak hissedilir bir artış olmuştur.

WC ve banyo büyüklükleri ise 1970-1980 döneminde düşüş gösterirken 1980-1990 döneminde her ikisi de artmaktadır.

T₄ ve T₅ az rastlanır tiplerdir. T₄'e sadece 1965 yılında, T₅'e ise 1981 yılında rastlanmıştır. Çok kullanışlı görünmeyen bu tipleri irdelemek veya yorumlamak pek anlamlı olmayacaktır.

Tipoloji çalışmasında konutların faydalı alan %'lerine x² testi uygulandı ve x² tablosundan serbestlik derecesi 1 olan [(n-1)(k-1)=(2-1)(2-1)=1] x² değeri bulundu. Bu değer anlamlılık düzeyi 0,05'e göre 3,84; 0,01'e göre ise 6,64'tür. Hesaplanan x² değeri tablo değerinden büyükse test anlamlıdır. Yani iki tip arasında faydalı alan yüzdesi açısından fark vardır.

T₁ ve T₅'e uygulanan testte

$$x^2 = 5,306 > 3,84 \quad ; \quad 5,306 < 6,64 \text{ olduğundan}$$

H_0 hipotezi 0,05 düzeyinde anlamlı 0,01 düzeyinde anlamsızdır. Yani T_5 'deki alan kaybı istatistiksel öneme sahip bir biçimde T_1 'den azdır.

T_4 ve T_5 plan tiplerindeki

$$x^2 = 7,635 > 3,84 \quad ; \quad 7,632 > 6,64 \text{ olduğundan}$$

H_0 hipotezi 0,05 ve 0,01 düzeylerinde anlamlıdır. Yani T_4 en fazla alan kaybına neden olan tiptir.

T_1 ve T_2 'nin karşılaştırılması sonucunda çıkan x^2 değeri 0,44'dür.

$$0,44 < 3,84 \quad ; \quad 0,44 < 6,64$$

olduğundan hipotez 0,05 ve 0,01 düzeylerinde anlamsızdır. Yani aralarında faydalı alan yüzdeleri açısından önemli bir fark yoktur.

T_1 ve T_3 'ün karşılaştırılmasında çıkan x^2 değeri ise yine 0,145 olup,

$$0,145 < 3,84 \quad ; \quad 0,145 < 6,64$$

olduğundan hipotez 0,05 ve 0,01 düzeylerinde anlamsızdır. Yani T_1 ve T_3 arasında faydalı alan yüzdeleri açısından önemli bir fark yoktur.

Özetlersek; T_5 en az alan kaybına neden olan T_4 en fazla alan kaybına neden olan tipler olup T_1 , T_2 ve T_3 kendi aralarında alan kaybı açısından farketmemektedir. Ancak T_4 ve T_5 az raslanır ve örneklerdeki haliyle kötü ve kullanışsız tiplerdir. Sadece T_5 'in salon dağılımlı olması nedeniyle faydalı alanı maksimize etmesi gelecek çalışmalar için bir ipucu olarak yorumlanabilir. Onun dışında halk tarafından daha yaygın kabul gören tiplerde önemli bir alan kaybı farkı olmaması uygulamadaki bu tipler arasında bir seçim ve öneri yapmamızı engellemiştir.

5. SONUÇLAR

Yapılan araştırma sonucunda Türkiye'deki mekan standartlarının belirsiz ve eksik olduğu saptanmıştır. Bu araştırmada halkın kendi için koyduğu değerler üzerinde durulmuştur. Bu değerleri yönetmeliklerdeki değerlerle karşılaştırdığımızda halkın kendi için koyduğu standartların daha olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.

İncelenen planlardaki standartların evrimine baktığımızda genelde bir artış gözlemlemekteyiz. Donatıların değişimine paralel olarak mekan m²'leride artmıştır. Yönetmeliklerdeki standartlar ise bu değişimleri biraz geriden takip etmektedir.

Türkiye'deki konut niteliğini artırmak için standartlara gerekli önem verilmelidir. Standartlar daha az emredici daha çok uygulanabilir olmalıdır ve değişen ihtiyaçlara cevap vermelidir.

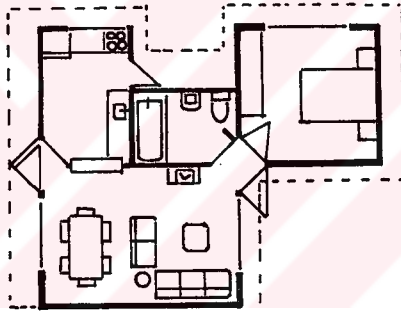
Ayrıca toplu konut, kooperatif, lojman gibi kullanıcısı belirsiz konut üretiminin de evrimsel çalışılması, burada da yapılan çalışmaların istekler doğrultusunda evrim gösterip göstermemesine bağlı olarak hatalı uygulamalar saptanabilir ve yeni öneriler yapılabilir.

Bu bölgede incelenen planlarda 5 tip konut planı saptandı. Bu tiplerin faydalı olan yüzdelere uygulanan χ^2 Test sonuçlarından T_1 , T_2 ve T_3 değerlerinin birbirine çok yakın değerler olduğu saptanmıştır. Uygulamalarda konut tiplerinin alan kaybını azaltıcı yönde çalışmaların da standartların geliştirilmesiyle paralel götürülmesi yararlı olacaktır.

6. ÖNERİLER

Öncelikle standartların kullanıcı istek ve ihtiyaçlarını karşılaması amaçlanmalıdır. Bu açıdan İmar yönetmelikleri gözden geçirilmelidir.

Tasarımlar yapılırken de en az alan kaybı gösteren tipler seçilmelidir. İç mimar Daliah Eliakım tarafından tasarlanan halk konutlarının iç planları çok ilginçtir. Ev bir bal peteği gibi düşünülmüştür. Kare odalar birbirine diyagonal olarak birleştirilmiş, böylece koridora gereksinim kalmamış, iç mekanda yer kaybı önlenmiştir, (Şekil 13), (50).

Şekil 13. En az alan kaybı gösteren konut planı örneği

Bu çalışma da göstermektedir ki T_5 'in prensiplerini esas alıp daha güzel konutlar tasarlanabilir. Ancak, bu tip salondan dağılımlı konutların çokta tercih edilmediği Gür'ün çalışmalarında ortaya çıkmaktadır (51). Yine de bazı giriş antresi önlemleri alınarak ortak alandan dağılan tipler daha da geliştirilebilir.

Konut tasarımında en az alan kaybı olan tipler özellikle dar gelirliye yönelik yapılan tasarımlarda yeğlenmelidir.

Yapılan araştırma sonucunda standartlar için alt-üst sınır belirlendi ve buna bağlı olarak konut mekanları için en-boy önerildi, (Bkz. Tablo 9).

Tablo 9: Mekanların alt ve üst güven sınırları ve bunlara bağlı olarak önerilen enxboy değerleri

Mekan	AGS	ÜGS	Önerilen enxboy (n=0.60)
Mutfak	9,76	9,97	~3.00x3.30
Oturma odası	12,47	12,73	3.60x3.60 ya da 3.00x4.30
Salon	19,69	20,69	~4.20x4.80 ya da ~3.60x5.70
Ebeveyn Yatak odası	13,04	13,35	3.00x4.45 3.30x4.20 3.60x3.60
Çocuk yatak odası	11,58	11,81	3.00x3.90 3.30x3.60
Banyo	3,72	3,87	1.80x2.15 1.20x3.20
WC	2,24	2,28	1.00x2.28 1.20x1.90

KAYNAKLAR

- (1) Yıldırım, E., Türkiye'nin Konut Sorunu Nasıl Çözülecektir?, Yapı Dergisi, 94 (1989) 21-22.
- (2) Yıldız, H., Konut Darboğazından Nasıl Çıkacağız?, Yapı Dergisi, 94 (1989) 21-22.
- (3) Gür, Ş., Konut Sorunu Ders Notları, No:36, KTÜ Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Trabzon, 1993.
- (4) Balamir, M., Ülkemiz Kosullarına Uygun Konut Üretim Modeli, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını, Ankara, 1993.
- (5) Geray, C., Konut Darboğazından Nasıl Çıkacağız?, Yapı Dergisi, 94 (1989) 20-21.
- (6) Gür, Ş., Konutta Yaşam Niteliğini Belirleyen Boyutlara Genel Bir Bakış Doğu Karadeniz Bölgesi Nitelikli Konut Araştırması, Proje No:9/A, Cilt 4, KTÜ Mimarlık Bölümü, Trabzon, 1993.
- (7) Nasar, L.J., Semboic Meanings of House Styles Environment and Behavior, 21, 3 (1989) 235-238.
- (8) Ünlü, A., Geleneksel Çevrelerde Tasarım Verilerinin Toplanması İçin Bir Model, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1986.
- (9) Turgut, H., Kültür-Davranış-Mekan Etkileşiminin Saptanmasında Kullanılabilecek Bir Yöntem, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1990.
- (10) Hasell, J.M. ve Peatross, D.F, Exploring Connections Between Women's Changing Roles and House Forms, Environment and Behavior, 22, 1 (1990) 3-26.
- (11) Karasözen, R., Kültürel Değişim Süreci İçinde Türk Konutlarında Mahremiyet, Bursa, Yapı ve Yaşam 93, 1993, Bursa, Kongre Bildiri Kitabı, 19-21.
- (12) Kızıl, F., Toplumsal Geleneklerin Konut İçi Mekan Tasarlamasına Etki ve Toplumsal Geleneklerimizi Daha İyi Karşılacak Konut İçi Fiziksel Çevre Koşullarının Belirlenmesi, Doktora Tezi, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1978.
- (13) Dincel, H., Kentsel Mekanda Konut Sorununa Bir Çözüm Olarak Gecekondukların Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1989.
- (14) Altman, I., The Environment and Social Behavior, Brooks/Cole Publishing Company, California, 1975.

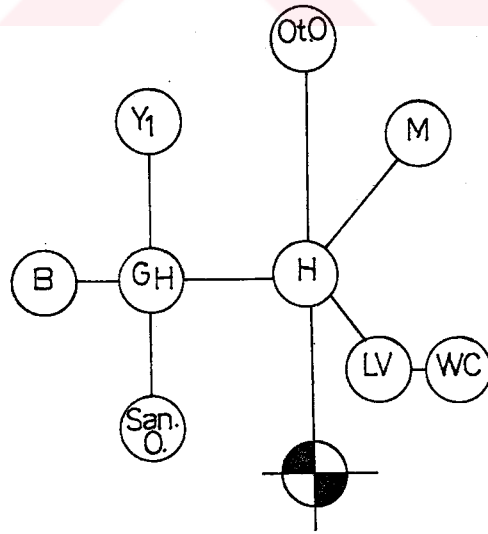
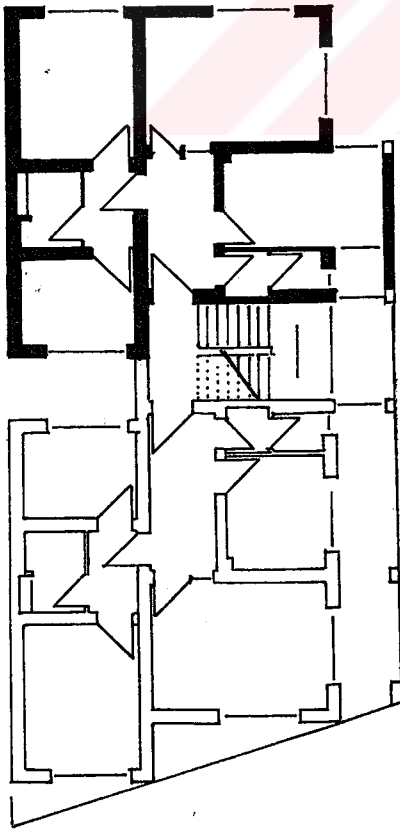
- (15) Karaman, A., Toplu Konut Alanlarının Tasarımında Sosyo-Kültürel Veriler: Bazı İlke ve Ölçütlerin İrdelenmesi, Yapı Dergisi, 118 (1991) 18-23.
- (16) Gür, Ş.Ö., Çağdaş Mimarlık Eğitimi ve Bir Uygulama, KTÜ Rektörlük Bülteni, Trabzon, 1 (1983) 82-88.
- (17) Bilgin, N., Fiziksel Mekandan İnsanı ya da İnsanlı Mekana, Mimarlık Dergisi, 5 (1990) 62-65.
- (18) Bakır, A., Kooperatif Konutlarında Kullanıcı-Mimar İlişkisinin Davranış Farklılıklarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1979.
- (19) Hall, E.T., The Hidden Dimension, The Garden City, Doubleday, 1966.
- (20) Sebba, R.ve Churchman, A., Territories and Territoriality in the Home, Environment and Behavior, 3 (1983) 191-210.
- (21) Proshansky, H.M., Ittelson, W.H. ve Rivlin, L.G., Environmental Psychology, Second Edition, Rinehart and Winston, New York, 1976.
- (22) Atasoy, A., Değişen İhtiyaçlar Karşısında Konut Tasarımının Mevcut Konut Değerlendirilmesi Yolu ile Geliştirilmesi, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1973.
- (23) Wehrli, B. ve diğer. Housing Conditions; Housing Activities and Housing Attitudes, International Architectural Psychology Conf. Louis Pasteur University, Strasbourg, 1976, 310-318.
- (24) Gür, Ş.Ö., Konutta Yaşam Kalitesini Etkileyen İlkeler ve Ölçütler: Doğu Karadeniz Bölgesinde Bir Kullanım Sonrası Değerlendirme Çalışması DKB Nitelikli Konut Arastırması, Proje No:9/E, Cilt 5, KTÜ Mimarlık Bölümü, Trabzon, 1993.
- (25) Rapoport, A., Human Aspects of Urban Form, Pergamon Press, Oxford, 1977.
- (26) Servais, E. ve Lienard, G., Inhabited Space and Class Ethos, the 3rd Intl. Architectural Psychology Conference, Louis Pasteur University, Strasbourg, 1976, 240-246.
- (27) Michelson, W., Man and His Urban Environment A Sociological Approach, Mass., Addison-Wesley, 1970.

- (28) Şinasi, A. ve Sancar, C., Kentleşme Doğu Karadeniz Bölgesinde Bölge İçi Göçler Doğu Karadeniz Bölgesi Nitelikli Konut Araştırması, Proje No:9/B, Cilt 1, KTÜ Mimarlık Bölümü, Trabzon, 1993.
- (29) Çelik, P.A., Gecekonudan Sosyal Konuta Geçiş Üzerine Araştırma, Mimarlık Dergisi, 12 (1970) 22-25.
- (30) Dülgeroğlu, Y., Aydınli, S., Yılmaz, Z. ve Pulat, G., Toplu Konutlarda Nitelik Kavramının Araştırılması, Kent Planlama Politika Sanat, 1994, 179-196.
- (31) Kaitilla, S., Satisfaction With Public Housing in Papua New Guinea, Environment and Behavior, 5 (1993) 514-545.
- (32) Aydemir, S., Konut-Dış Mekanı Planlamsına İlişkin Amprik Bulgular: Trabzon Örneği, Türkiye'de Son 10 Yılda Toplu Konut Uygulamaları Sempozyumu, Yıldız Üniversitesi, 1991, İstanbul, 18-27.
- (33) Gür, Ş.Ö., Konutta Yaşam ve Çevre Kalitesi, Devlet Planlama Teşkilatı, VII. 5 Yıllık Kalkınma Planı Konut Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi, Ankara, Temmuz 1994.
- (34) Scott, A.J., Comfort and Seating Distance in Living Rooms, Environment and Behavior, 1 (1984) 35-54.
- (35) Sadalla E.K.ve Oxley, D., The Perception of Room Size Environment and Behavior, 3 (1984) 394-409.
- (36) Kuban, D., Mimarlık Kavramları, 3. Baskı, Yem Yayınları, İstanbul, 1990.
- (37) Inceoğlu, N., Mimarlıkta Bina Programlama Olgusu, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul, 1982.
- (38) İmamoğlu, V., İç Uzamlar İçin Genel Bir Değerlendirme Ölçeği, Tasarım ve İnsan Bilimleri, 1 (1979) 98-104.
- (39) Gür, Ş.Ö., Doğu Karadeniz Bölgesinde Uygulanabilecek Dinamik ve Adaptif Konut Öneri Paketi ve Ayrıntıları D.P.T. Doğu Karadeniz Bölgesi Nitelikli Konut Araştırması, Proje No:13, Cilt 5, KTÜ Mimarlık Bölümü, Trabzon , 1993.
- (40) Dağgüllü, T. Lomlu, E.ve Düggüllü, M., Konut İçi Mekan Kurgusunda Esneklik ve Yeniden Düzenlenebilirlik Gereksinimi ve Tayınsıcı Sistem Seçimi, Yapı ve Yaşam 92, Mayıs 1992, Bursa, Kongre Bildiri Kitabı, 150-153
- (41) Kortan, E., Mimarlıkta Rasyonalizm, Yapı Dergisi, 97 (1989) 15-18.

- (42) Gropius, W., Yeni Mimari ve Bauhaus, Yem Yayınları , İstanbul, 1935.
- (43) Gür, Ş.Ö., The Concept of Typology Standartization and Moudlar Co-ordination in the Eastern Black Sea Vernacular Architecture, 2 nd International Congress on the History of Black-Sea, 1986, Samsun, 41-52.
- (44) Köprülü, A., Orta Nitelikli Toplu Konutlarda Boyutsal Standartlar Açısından Banyo Büyüklüğünün Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1991.
- (45) Beken, G. ve İnceoğlu, N., Kullanıcı İhtiyaçları Açısından Halk Konutları Standartları Temel Olmak Üzere Konutlarda Performans Ölçülmesi, Mimarlık Dergisi, 2 (1972) 75-79.
- (46) Neufert., E., Yapı Tasarımı Temel Bilgileri, 30. Baskı Güven Yayıncılık San., 1984.
- (47) Kaytmaz, Y., Mutfaklar, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1963.
- (48) Düzovalı, M., Konutlarda Mekan Standartlarına Yönelik bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1993.
- (49) Evcı, F., Toplu Konutlarda Donatı ve Mekan İlişkisi, Yapı Yasam 93, Mayıs 1992, Kongre Bildiri Kitabı, 20-25.
- (50) Eliakım, D., Konut Sorununa Bir Alternatif: Halk İçin Evler Nural Gürpınar (çev.), Yapı Dergisi, 118 (1991) 15-20.
- (51) Gür, Ş.Ö. ve Yurdseven, C., Doğu Karadeniz Bölgesinde Bir Katılım Çalışması: Kullanıcının Konut Konusunda Tercihleri DKB Nitelikli Konut Arastırması, Proje No:9/F, Cilt 5, KTÜ Mimarlık Bölümü, Trabzon, 1993.
- (52) Miller, H.S., İktisadi İstatistik, Maya Yayın., Ankara, 1961.

EK TABLO 1. MEKAN M²'LERİ VE TİPOLOJİLERİ

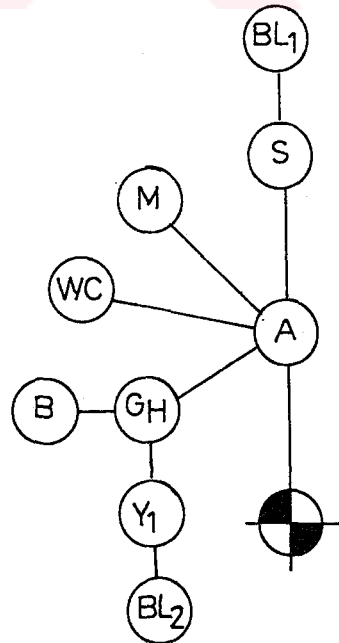
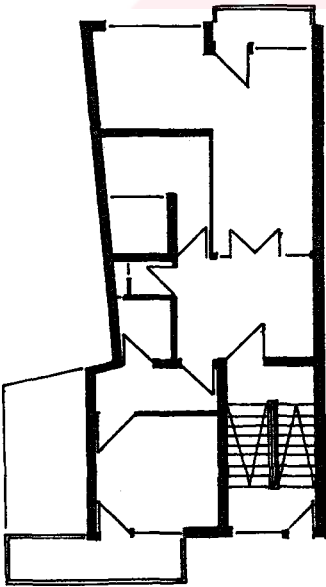
KONUT ADRESİ Kökçüoğlu Mah SAMSUN YAPIM YILI: 1969	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI	
GİRİŞ : HOL	170	395	671	oturma odası+gece holü+ mutfak+lavabo	_____	
MUTFAK	250	410	1025	hol	_____	
OTURMA ODASI	330	440	1452	hol	_____	
WC + LAVABO	a	115	125	2.68	lavabo	_____
	b	100	125		hol	_____
GECE HOLÜ	115	200	230	sandık od. + banyo+hol + y ₁	_____	
Y ₁	280	380	1064	gece holü	_____	
BANYO	155	200	310	gece holü	_____	
SANDIK ODASI	230	280	644	gece holü	_____	
İŞLEVSEL ALAN	56.65 m ²		FAYDALI ALAN	47.63 m ²	TİPOLOJİ	

T₁

EK TABLO 1' in devamı

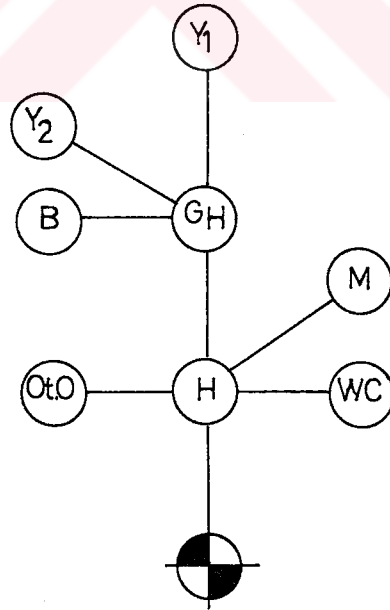
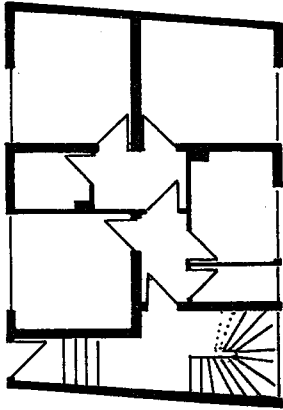
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Çarşı Mah. TRABZON YAPIM YILI : 1970					
GİRİŞ: ANTRE	2.60	3.50	9.10	salon + mutfak + gece holü + wc	_____
SALON	5.25	5.56	27.64	antre + bl ₁	_____
MUTFAK	2.50	3.20	5.34	antre	eviye + tezgah
WC	0.90	1.00	0.90	antre	_____
GECE HOLÜ	1.20	3.00	3.60	antre + banyo + y ₁	_____
Y ₁	3.00	3.00	9.00	gece holü + bl ₂	_____
BL ₁	1.00	2.50	2.50	salon	_____
BL ₂	1.20	4.35	5.22	y ₁	_____
BANYO	1.30	1.60	2.08	gece holü	_____
İSLEVSSEL ALAN	65.38 m ²		FAYDALI ALAN	44.96 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1 devamı

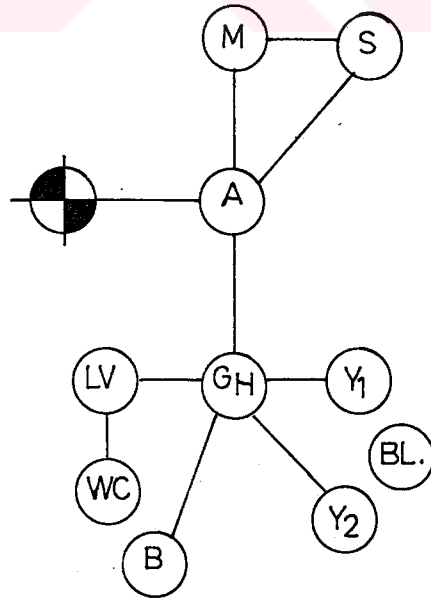
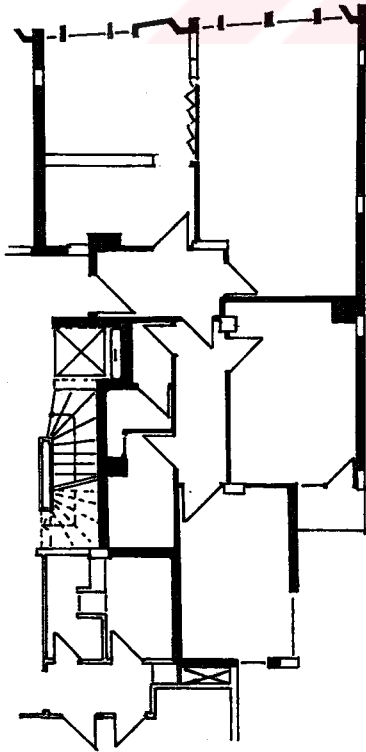
KONUT ADRESİ Erdöğdu Mah. TRABZON YAPIM YILI:1971	EN	BOY	M ²	DOğRUDAN İLİŞKİLİ OLDUGU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ : HOL	120	2.20	2.64	oturma odası+mutfak+wc	—
OTURMA ODASI	300	300	900	hol	—
MUTFAK	2.10	300	6.30	hol	—
WC	0.90	2.20	1.98	hol	—
GECE HOLÜ	150	240	360	banyo+y ₁ +y ₂ +hol	—
Y ₁	320	340	1088	gece holü	—
Y ₂	300	350	1050	gece holü	—
BANYO	150	190	285	gece holü	—
İŞLEVSEL ALAN	47.75m ²		FAYDALI ALAN	41.51m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

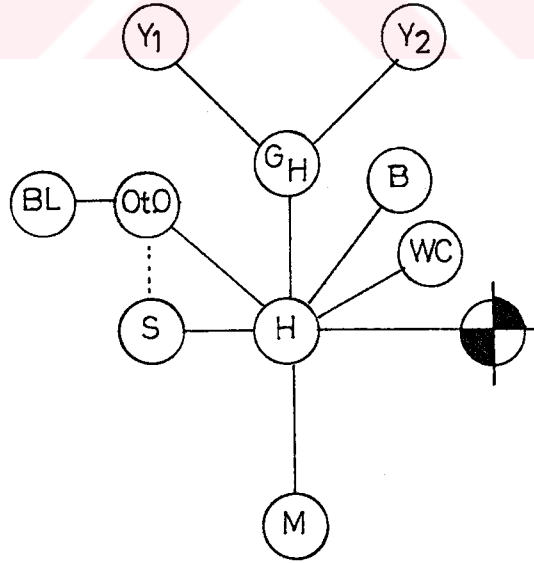
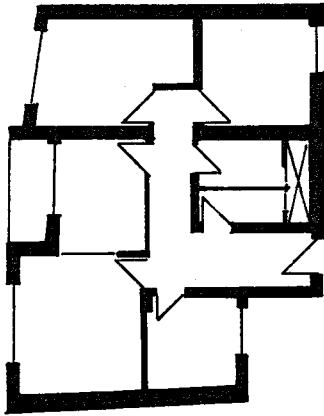
KONUT ADRESİ Çapuroğlu Sok. SAMSUN YAPIM YILI : 1971	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ : ANTRE	1.70	3.00	5.10	mutfak + salon+gece holü	_____
SALON	3.95	7.10	27.24	antre +mutfak	_____
MUTFAK	3.70	5.30	19.61	antre +salon	eviye +tezgah
WC + LAVABO	a	1.00	1.60	lavabo	alaturka wc
	b	1.00		1.50	gece holü
GECE HOLÜ	1.20	4.20	5.04	y ₁ + y ₂ +banyo + lavabo	_____
BANYO	1.60	2.90	4.14	gece holü	alafranga wc + kület + lavabo
Y ₁	3.20	4.00	12.80	gece holü + bl ₁	gömme dolap
Y ₂	2.80	4.20	11.76	gece holü	_____
BALKON	1.20	1.65	1.98	y ₁	_____
İSLEVSEL ALAN	90.77 m ²		FAYDALI ALAN	78.65 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

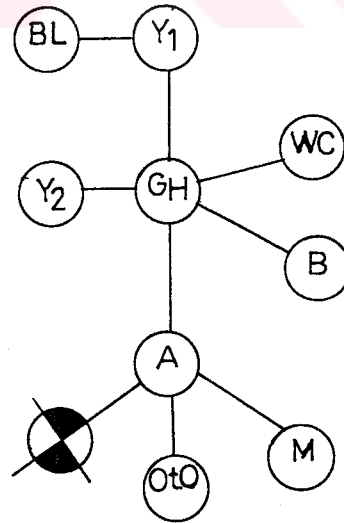
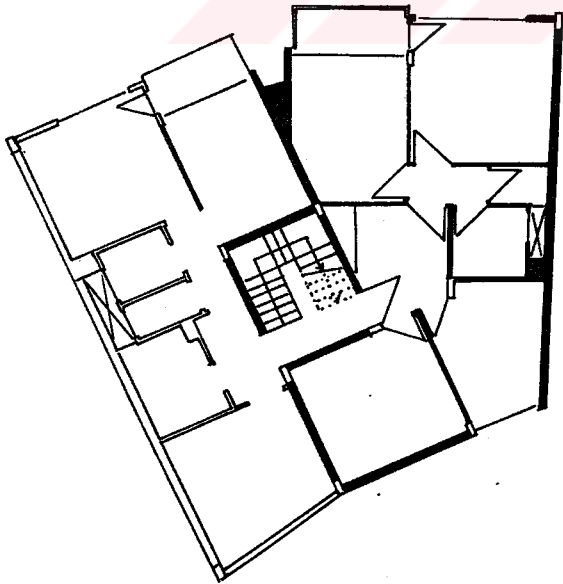
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Tekfur Çayır Sok. TRABZON YAPIM YILI:1971					
GİRİŞ :HOL	1.40	4.10	4.64	wc+mutfak+salon	_____
SALON	3.10	3.60	11.16	hol	_____
OTURMA ODASI	2.30	3.00	6.90	hol+bl	_____
MUTFAK	2.30	2.40	5.52	hol	_____
WC	0.90	2.20	1.98	hol	_____
GECE HOLÜ	1.00	1.10	1.10	Y ₁ +Y ₂	_____
Y ₁	2.80	3.80	10.64	gece holü	_____
Y ₂	2.80	2.90	8.12	gece holü	_____
BANYO	1.20	2.20	2.64	hol	duş
BALKON	1.00	2.60	2.60	oturma odası	_____
İŞLEVSEL ALAN	55.3m ²		FAYDALI ALAN	46.96 m ²	TİPOLOJİSİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

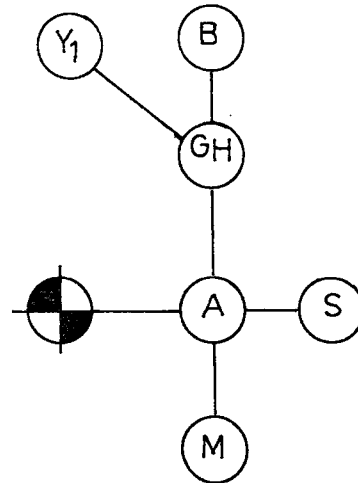
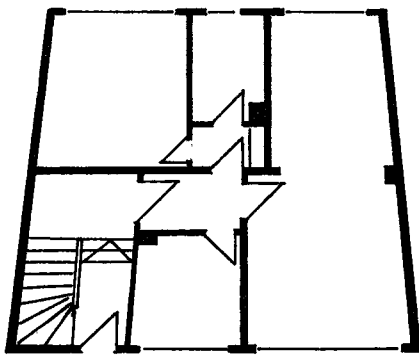
KONUT ADRESİ Yenicuma Mah. TRABZON YAPIM YILI: 1973	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ: ANTRE	2.20	2.50	5.50	mutfak+oturma od.+gece h.	portmanto
OTURMA ODASI	3.40	3.50	11.90	antre	_____
MUTFAK	2.90	3.20	9.28	antre	tezgah
WC	1.00	1.50	1.50	gece holü	_____
GECE HOLÜ	1.00	2.00	2.00	antre+y ₁ +y ₂ +banyo+wc	_____
Y ₁	3.50	3.80	13.30	gece holü balkon	_____
Y ₂	3.00	3.80	11.40	gece holü	_____
BANYO	1.80	1.90	3.42	gece holü	duş
BALKON	1.20	2.90	3.48	y ₁	_____
İŞLEVSEL ALAN	61.78m ²		FAYDALI ALAN	50.80m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

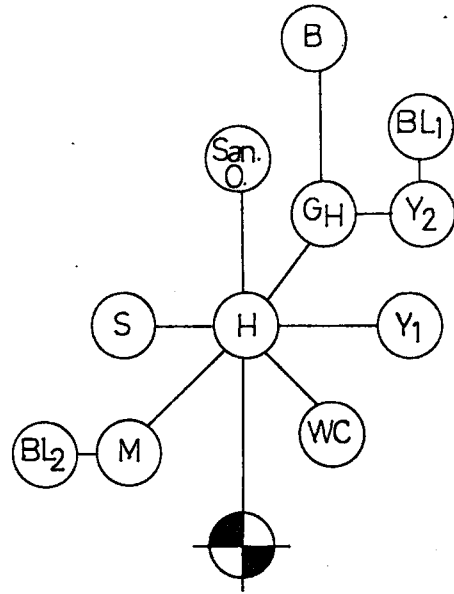
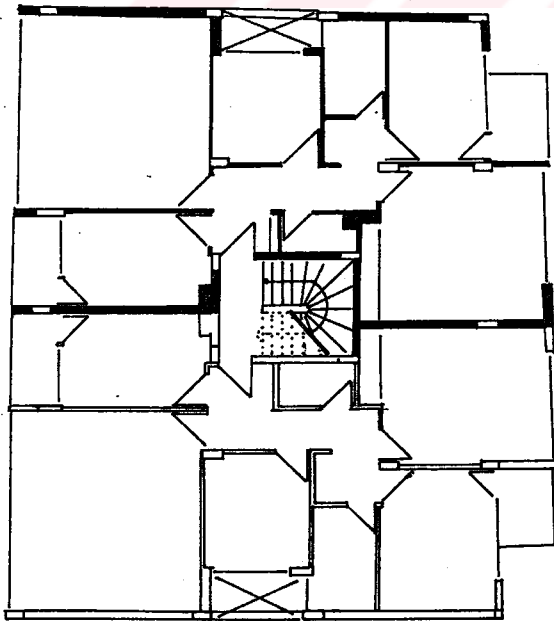
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Gazipaşa Mah. TRABZON YAPIM YILI: 1974					
GİRİŞ: ANTRE	1.10	2.00	2.20	salon + mutfak + gece holü	_____
SALON	3.25	6.30	17.16	antre	_____
MUTFAK	2.00	2.20	4.40	antre	_____
GECE HOLÜ	1.00	1.10	1.10	antre + banyo + y ₁	gömme dolap
BANYO	1.50	2.20	3.30	gece holü	_____
YATAK ODASI	2.25	3.20	7.20	gece holü	_____
İŞLEVSEL ALAN	35.36 m ²		FAYDALI ALAN	32.06 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

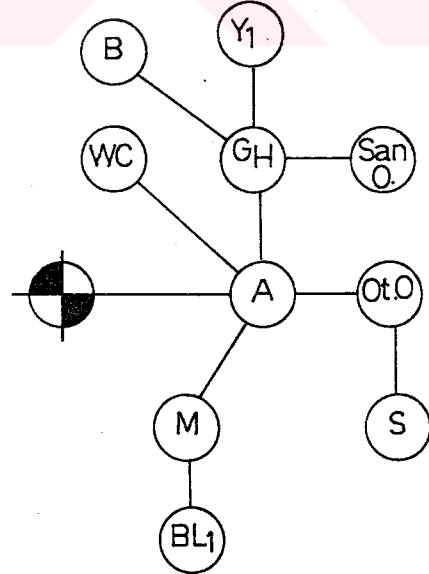
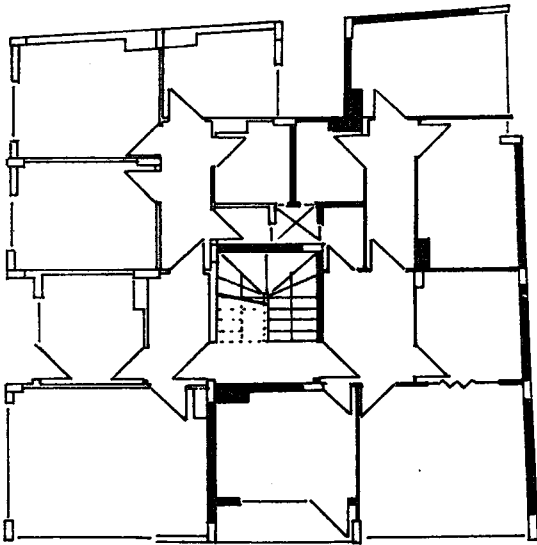
KONUT ADRESİ Divitçioğlu Sok. SAMSUN YAPIM YILI:1975	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ : HOL	1.15	425	6.27	mutfak + salon + sandık od. + gece holü + wc + y ₁	portmanto
SALON	4.70	5.45	25.62	hol	_____
MUTFAK	2.50	3.50	8.75	bl + hol	tezgah eviye
SANDIK ODASI	2.65	3.00	7.95	hol	_____
WC	1.05	1.85	1.94	hol	alaturka wc.
GECE HOLÜ	1.25	1.25	1.56	hol + banyo + y ₂	_____
Y ₁	4.15	4.30	17.43	hol	gömme dolap
Y ₂	2.30	3.85	9.05	gece holü + bl ₁	_____
BANYO	1.50	2.70	4.19	gece holü	küvet
BL ₁	1.50	2.10	3.15	y ₂	_____
BL ₂	1.15	2.40	2.76	mutfak	_____
İŞLEVSEL ALAN	88.67m ²		FAYDALI ALAN	74.93m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

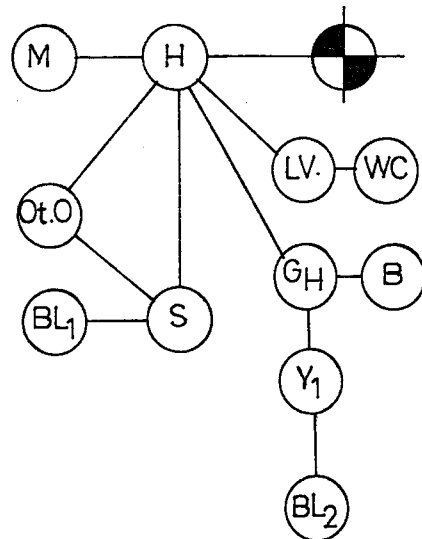
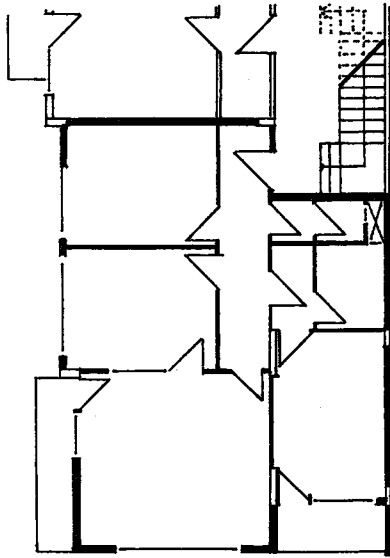
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Şefketiye Cad. SAMSUN YAPIM YILI: 1976					
GİRİŞ : ANTRE	2.30	3.00	6.90	mutfak + salon + oturma od. gece holü	_____
SALON	3.80	4.25	17.40	oturma od. + antre	_____
OTURMA ODASI	2.45	3.00	8.85	salon + antre	_____
MUTFAK	3.00	3.55	10.65	antre + bl ₁	eviye + tezgah
WC	1.00	1.75	1.75	antre	alaturka wc.
GECE HOLÜ	1.20	4.10	4.92	banyo + sandık od. + antre + y ₁	_____
Y ₁	2.75	3.60	12.92	gece holü	_____
BANYO	1.75	2.30	3.41	gece holü	alafranga wc + lavabo + küvet
BL ₁	0.80	3.55	2.84	mutfak	_____
SANDIK ODASI	2.30	4.10	12.09	gece holü	_____
İŞLEVSEL ALAN	93.82 m ²		FAYDALI ALAN	79.16 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI	
Saitbey Mah SAMSUN YAPIM YILI :1980						
GİRİŞ : HOL	130	6.10	7.93	mutfak + oturma od +salon + lavabo +gece holü	portmanto	
SALON	440	500	22.00	oturma od +hol +bl ₁	_____	
OTURMA ODASI	300	400	12.00	salon + hol	_____	
MUTFAK	300	400	12.00	hol	eviye + tezgah	
WC + LAVABO	a	100	1.10	2.35	lavabo	alaturka wc
	b	100	1.25		hol	lavabo
GECE HOLÜ	1.10	2.15	2.36	banyo + hol + y ₁	_____	
Y ₁	300	420	12.60	gece holü + bl ₂	_____	
BANYO	1.80	2.10	3.96	gece holü	küvet	
BL ₁	100	4.50	4.50	salon	_____	
BL ₂	120	300	3.60	y ₁	_____	
İSLEVSEL ALAN	83.30 m ²		FAYDALI ALAN	64.91 m ²	TİPOLOJİ	

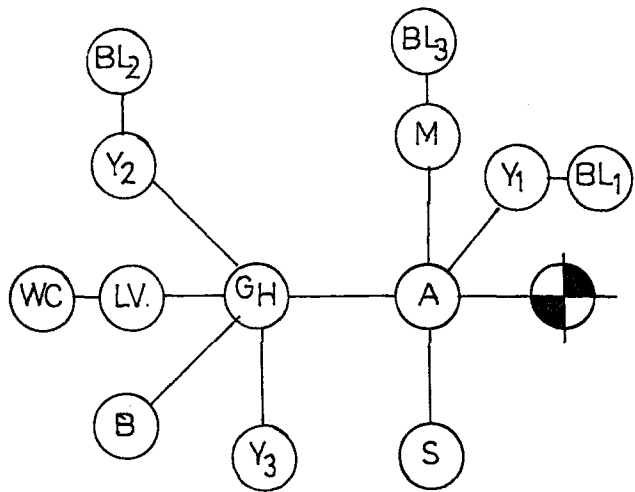
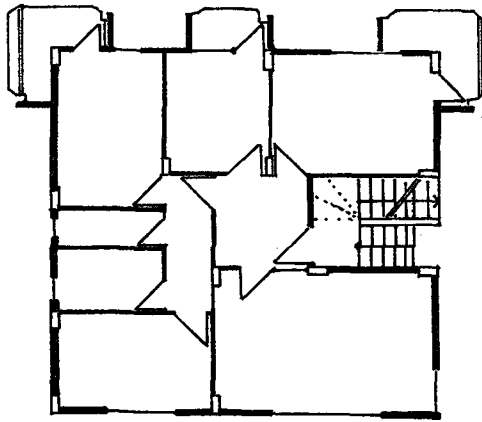

T₁

EK TABLO 1' in devamı

KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI	
Kılıçdede Mah. SAMSUN YAPIM YILI: 1982						
GİRİŞ : ANTRE	240	2.45	5.90	mutfak+gece holü +y ₁ + salon	_____	
SALON	3.85	5.70	21.65	antre	_____	
MUTFAK	2.70	3.10	8.50	antre + bl ₃	eviye + tezgah	
WC + LAVABO	a	100	1.15	2.65	lavabo	alaturka wc
	b	100	1.50		gece holü+wc	lavabo
GECE HOLÜ	1.20	3.70	4.44	antre + lavabo + banyo+y ₂ +y ₃	_____	
Y ₁	3.20	4.20	13.45	antre + bl ₁	_____	
Y ₂	2.75	3.95	11.30	gece holü bl ₂	_____	
Y ₃	2.60	4.05	10.00	gece holü	_____	
BANYO	1.60	2.75	4.40	gece holü	küvet+lavabo + alafranga wc	
BL ₁	100	2.40	3.70	y ₁	_____	
BL ₂	100	2.40	3.70	y ₂	_____	
BL ₃	100	1.60	1.60	mutfak	_____	

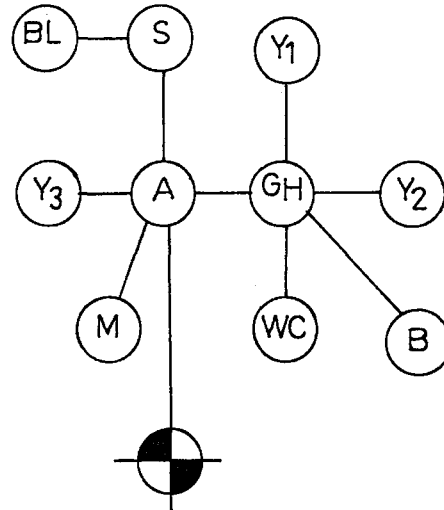
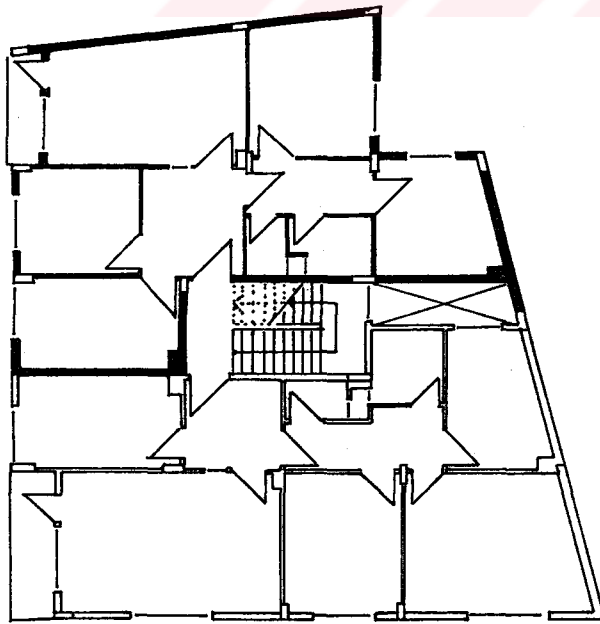
İŞLEVSEL ALAN	91.29m ²	FAYDALI ALAN	71.95m ²	TİPOLOJİ
---------------	---------------------	--------------	---------------------	----------

T₁

EK TABLO 1'in devamı

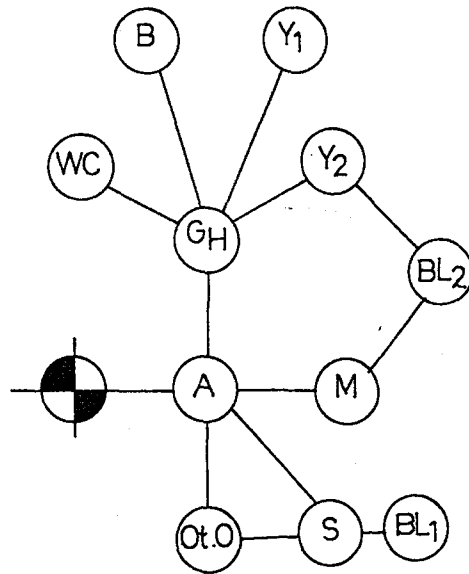
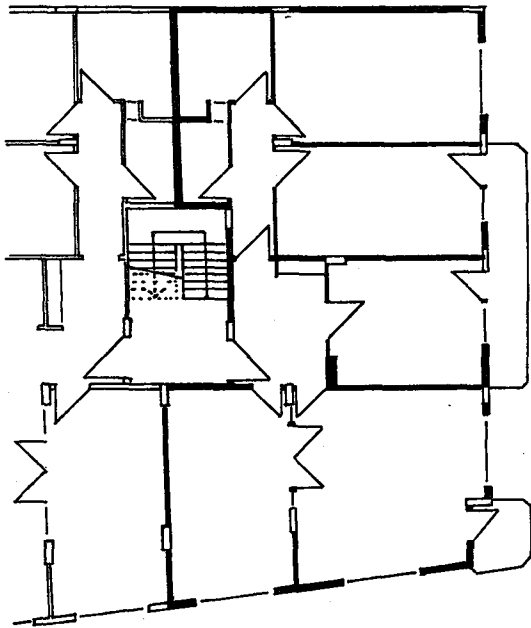
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
İskenderpasa M. TRABZON YAPIM YILI 1986					
GİRİŞ: ANTRE	250	290	7.25	mutfak + salon + gece holü + y ₃	_____
MUTFAK	240	400	9.60	antre	eviye + tezgah
SALON	340	500	17.00	antre + bl	_____
WC	100	1.60	1.60	gece holü	lavabo + alaturka wc
GECE HOLÜ	140	300	4.20	wc + banyo + y ₁ + y ₂	_____
Y ₁	300	3.65	10.95	gece holü	_____
Y ₂	310	310	9.61	gece holü	_____
Y ₃	290	310	8.99	antre	_____
BANYO	1.60	2.00	3.42	gece holü	küvet + lavabo
BALKON	100	300	300	salon	_____
İŞLEVSEL ALAN	75.62 m ²		FAYDALI ALAN	61.17 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

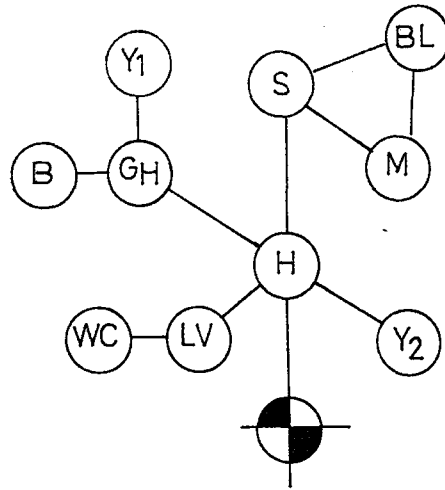
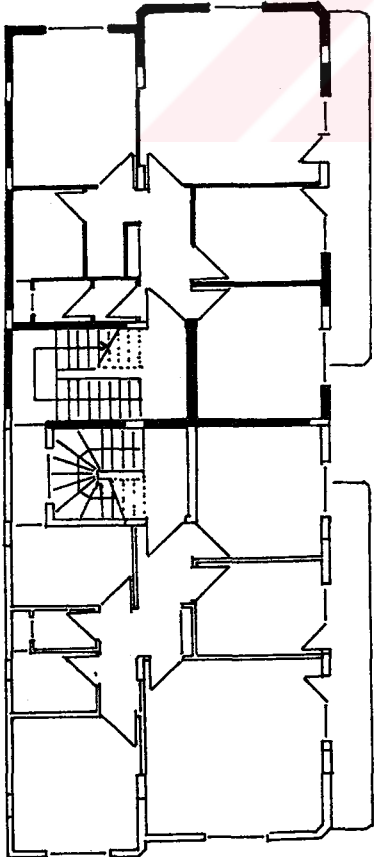
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Ayasofya Mah TRABZON YAPIM YILI: 1987					
GİRİŞ: ANTRE	250	3.20	8.00	salon + oturma od + mutfak + gece holü	portmanto
SALON	4.20	5.00	22.60	oturma od + antre + bl ₁	_____
OTURMA ODASI	3.20	5.30	17.00	antre + salon	_____
MUTFAK	3.20	4.00	12.80	antre + bl ₂	eviye + tezgah
WC	1.25	2.00	2.50	gece holü	alaturka wc + lavabo
GECE HOLÜ	1.10	4.00	4.40	wc + banyo + y ₁ + y ₂	_____
Y ₁	3.20	5.40	17.30	gece holü	_____
Y ₂	2.80	5.40	16.10	gece holü + bl ₂	_____
BANYO	2.45	2.70	5.70	gece holü	alafranga wc + kület + lavabo
BL ₁	1.50	1.80	2.70	salon	_____
BL ₂	1.00	6.30	6.30	mutfak + y ₂	_____
İŞLEVSEL ALAN	115.40 m ²	FAYDALI ALAN	94.00 m ²	TİPOLOJİ	

T₁

EK TABLO 1' in devamı

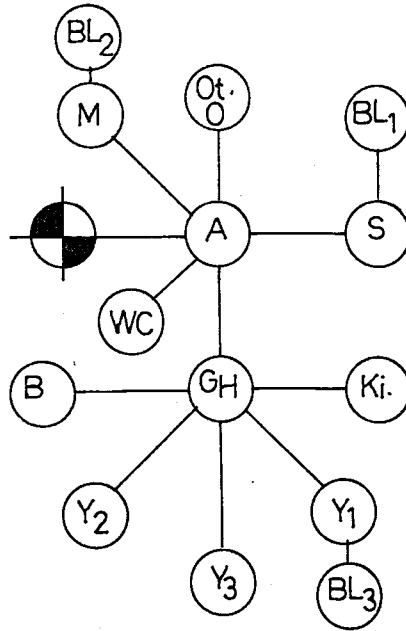
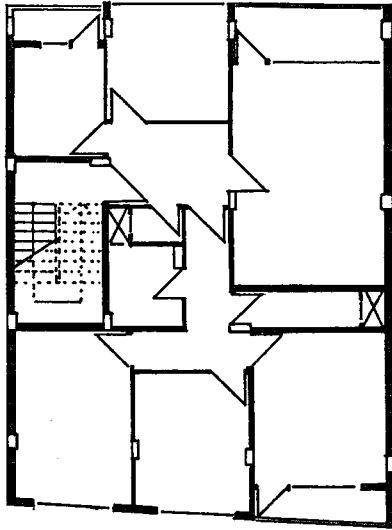
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Ayasofya Mah. TRABZON YAPIM YILI: 1987						
GİRİŞ: HOL		130	375	487	mutfak+salon+gece holü + lavabo+y ₂	portmanto
MUTFAK		240	315	750	hol+bl ₁	tezgah
SALON		430	435	1870	hol+bl ₁	
BANYO		170	220	308	gece holü	küvet+lavabo
WC + LAVABO	a	100	150	260	lavabo	alaturka wc
	b	100	110		wc+hol	
GECE HOLÜ		090	150	135	hol+banyo+y ₁	
Y ₁		310	370	1140	gece holü	
Y ₂		315	350	1102	hol	
BALKON		100	950	950	salon+mutfak	
İŞLEVSEL ALAN		70.02 m ²		FAYDALI ALAN	54.30 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

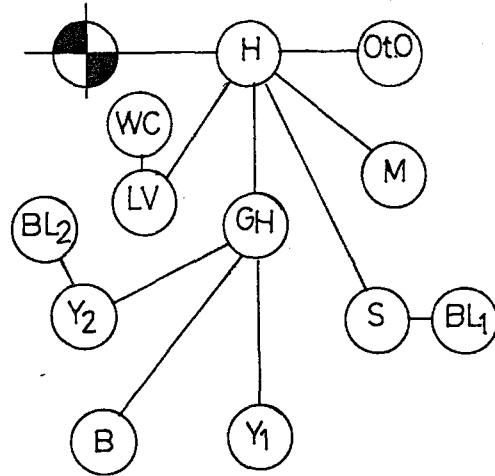
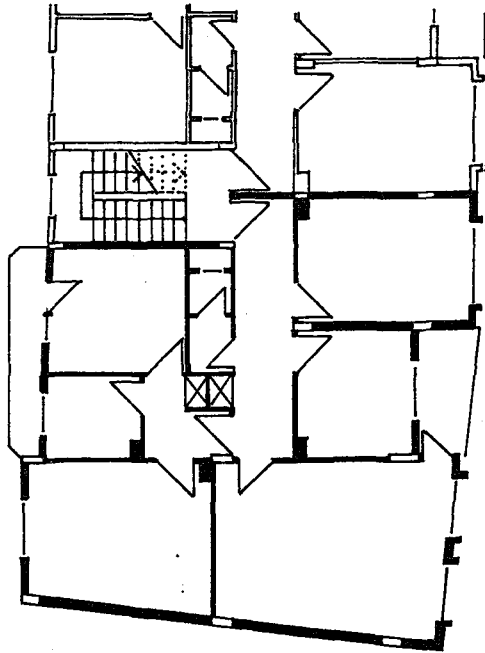
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Rasathane Mah. SAMSUN YAPIM YILI: 1989					
GİRİŞ: ANTRE	2.20	3.15	6.93	salon + oturma od + mutfak + wc + gece holü	portmanto
SALON	3.90	6.15	23.98	antre + bl ₁	_____
OTURMA ODASI	3.09	3.15	9.73	antre	_____
MUTFAK	2.35	3.00	7.05	bl ₂ + antre	eviye + tezgah
WC	1.00	1.35	1.35	antre	alaturka wc + lavabo
GECE HOLÜ	1.10 1.10	3.40 3.00	7.14	antre + banyo + kiler + y ₁ + y ₂ + y ₃	_____
Y ₁	3.40	4.00	13.60	bl ₃ + gece holü	_____
Y ₂	3.60	3.50	10.50	gece holü	_____
Y ₃	3.00	4.50	13.50	gece holü	_____
BANYO	1.85	2.16	4.00	gece holü	küvet + lavabo
BL ₁	1.50	3.90	5.85	salon	_____
BL ₂	0.80	2.35	1.88	mutfak	_____
BL ₃	0.80	3.40	2.80	y ₁	_____
İŞLEVSEL ALAN	108.31 m ²		FAYDALI ALAN	83.71 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

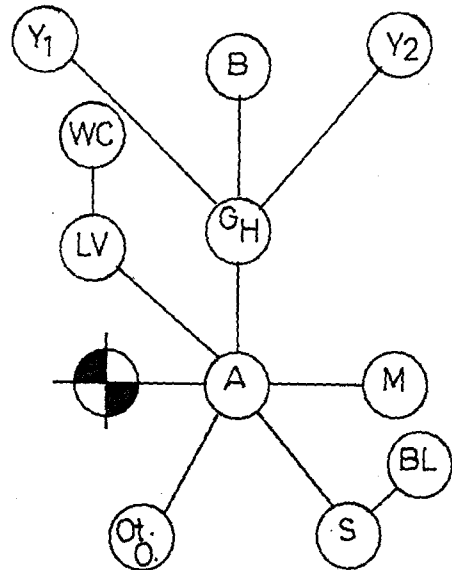
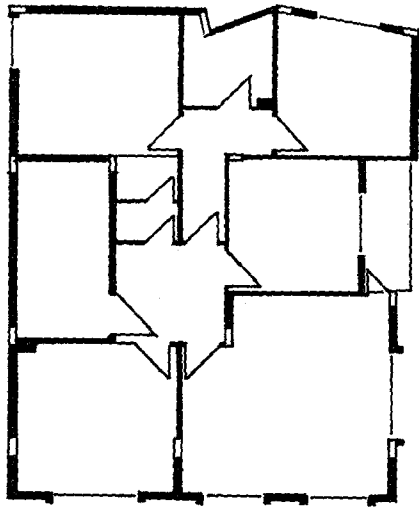
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Pazarkapı Mah TRABZON YAPIM YILI:1991						
GİRİŞ : HOL		150	6.70	10.05	oturma od.+ salon+ gece h. mutfak+ lavabo	gömme dolap
SALON		4.40	5.80	27.00	hol + bl ₁	_____
OTURMA ODASI		3.30	4.20	15.00	hol	_____
MUTFAK		2.90	3.30	10.00	hol	eviye tezgah
WC + LAVABO	a	1.10	1.20	2.75	lavabo	lavabo
	b	1.10	1.30		wc +hol	alaturka wc
GECE HOLÜ		1.25	2.20	2.75	y ₁ + y ₂ + banyo	gömme dolap
Y ₁		3.70	4.70	18.00	gece holü	_____
Y ₂		3.20	3.50	12.00	bl ₂ + gece holü	_____
BANYO		2.10	2.40	5.00	gece holü	küvet lavabo alafranga wc
BL ₁		1.20	3.30	3.96	salon	_____
BL ₂		1.00	5.40	5.40	y ₂	_____
İŞLEVSEL ALAN		111.91 m ²		FAYDALI ALAN	89.75 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

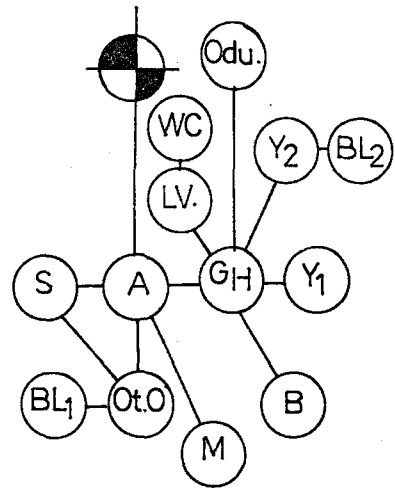
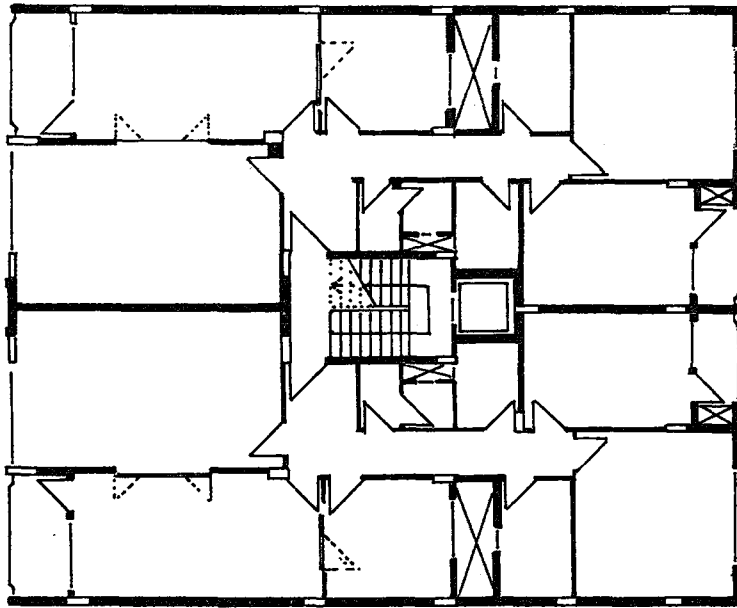
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Pazarkapı Mah. TRABZON YAPIM YILI: 1991						
GİRİŞ : ANTRE		250	280	700	salon + oturma od + mutfak + gece holü + lavabo	_____
SALON		500	540	2700	antre + bl	_____
OTURMA ODASI		370	420	1700	antre	_____
MUTFAK		330	340	1200	antre	eviye + tezgah
WC + LAVABO	a	100	110	270	lavabo	alaturka wc
	b	100	160		antre	lavabo
GECE HOLÜ		1.10 1.10	2.30 2.30	5.06	y ₁ + y ₂ + banyo	_____
Y ₁		3.60	4.20	1600	gece holü	_____
Y ₂		3.60	3.70	1400	gece holü	_____
BANYO		200	2.30	500	gece holü	alafranga wc + küvet + lavabo
BALKON		1.20	3.40	408	salon	_____
İŞLEVSEL ALAN		109.84 m ²		FAYDALI ALAN	93.70 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

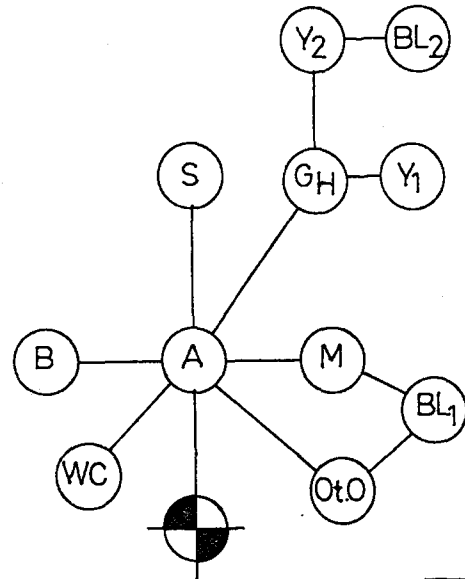
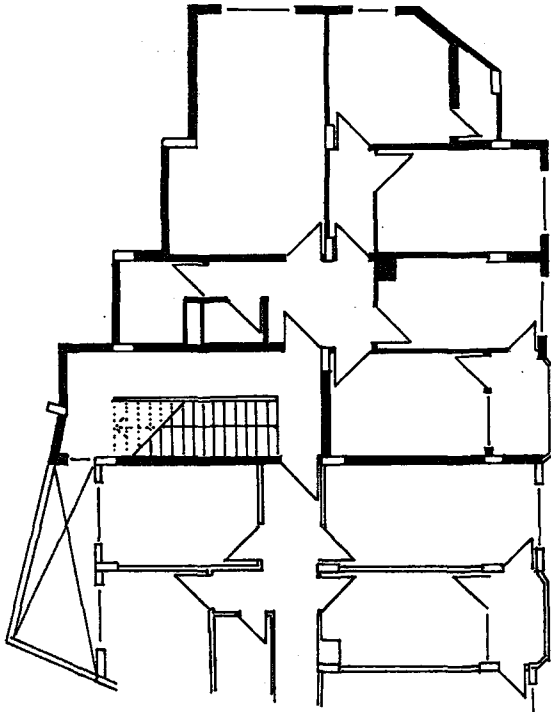
KONUT ADRESİ Rasathane Mah SAMSUN YAPIM YILI:1991		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ . ANTRE		1.90	2.85	5.41	gece holü + Salon+mutfak+oturma od.	_____
SALON		3.15	6.90	21.73	oturma odası + antre	_____
OTURMA ODASI		3.20	6.50	20.80	salon + antre + bl ₁	_____
MUTFAK		3.00	3.40	10.20	antre + oturma odası	eviye tezgah
WC + LAVABO	a	1.10	1.40	3.35	lavabo	alaturka wc
	b	1.10	1.65		wc + hol	lavabo
GECE HOLÜ		1.10	5.70	6.27	antre + odunluk + banyo + y ₁ + y ₂	_____
Y ₁		4.20	4.30	18.00	gece holü	_____
Y ₂		3.00	4.60	13.80	bl ₂	_____
BANYO		1.90	2.90	5.51	gece holü	alafranga wc küvet lavabo
BL ₁		1.50	3.10	4.65	oturma odası	_____
BL ₂		1.20	2.90	3.48	y ₂	gömme dolap
ODUNLUK		1.60	2.20	3.50	gece holü	_____
İŞLEVSEL ALAN		116.71m ²		FAYDALI ALAN	93.40 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1^İ in devamı

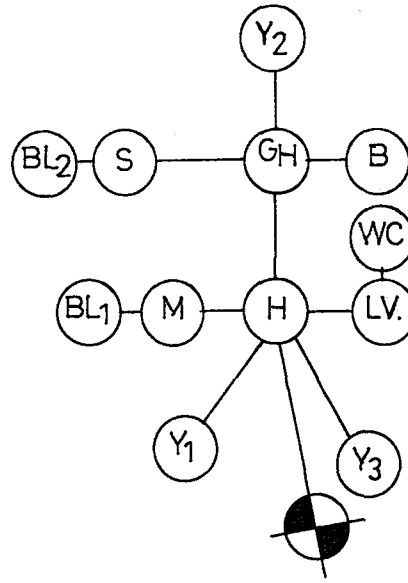
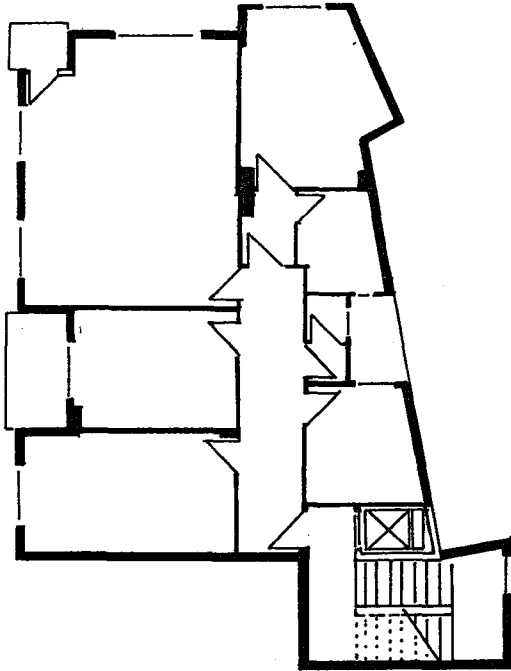
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Yenicuma Mah. TRABZON YAPIM YILI :1992					
GİRİŞ: ANTRE	2.20 1.10	3.75 1.50	7.70	mutfak+salon+oturma od+ banyo+gece holü+wc	portmanto
SALON	2.60 3.30	4.10 3.30	21.55	antre	_____
OTURMA ODASI	2.70	3.90	10.14	antre + bl ₁	_____
MUTFAK	2.30	4.10	9.43	antre + bl ₁	eviye + tezgah
WC	1.10	1.50	1.65	antre	alafranga wc
GECE HOLÜ	1.10	2.90	3.19	y ₁ + y ₂ + antre	_____
Y ₁	2.50	4.10	10.25	gece holü	_____
Y ₂	3.00	3.10	8.92	gece holü + bl ₂	_____
BL ₁	1.40	2.60	3.64	mutfak+ oturma od.	_____
BL ₂	0.90	2.10	1.06	y ₂	_____
BANYO	1.20 1.00	1.80 2.20	4.36	antre	küvet+ lavabo
İŞLEVSEL ALAN	81.89 m ²		FAYDALI ALAN	66.30 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

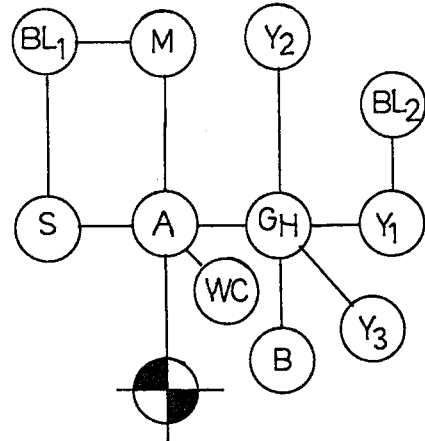
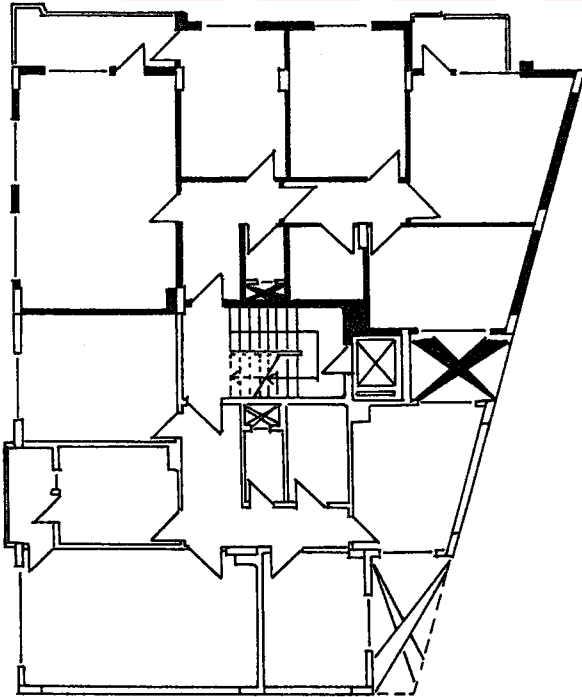
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
İskenderpaşa M. TRABZON YAPIM YILI: 1992						
GİRİŞ: HOL		1.50	7.50	11.10	mutfak+salon+gece holü lavabo+y ₁ +y ₃	—————
SALON		5.40	7.00	37.80	hol+bl ₂	şömine
MUTFAK		3.10	4.70	12.71	hol+bl ₁	eviye+tezgah
WC + LAVABO	a	1.00	1.10	2.20	lavabo	alaturka wc
	b	1.00	1.10		hol+wc	lavabo
GECE HOLÜ		1.30	2.00	2.60	banyo+y ₂	—————
Y ₁		3.10	5.40	16.74	hol	—————
Y ₂		3.60	4.60	16.56	gece holü	—————
Y ₃		2.70	3.00	8.10	hol	—————
BANYO		2.00	2.70	5.40	gece holü	alafranga wc + kület+lavabo
BL ₁		1.50	3.10	4.65	mutfak	—————
BL ₂		1.20	1.50	1.80	salon	—————
İŞLEVSEL ALAN		119.66m ²		FAYDALI ALAN	99.51m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

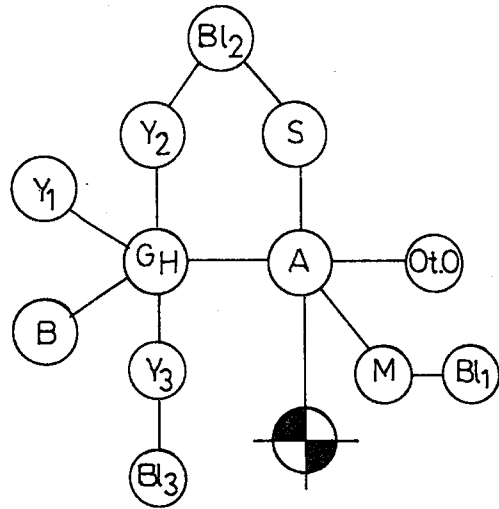
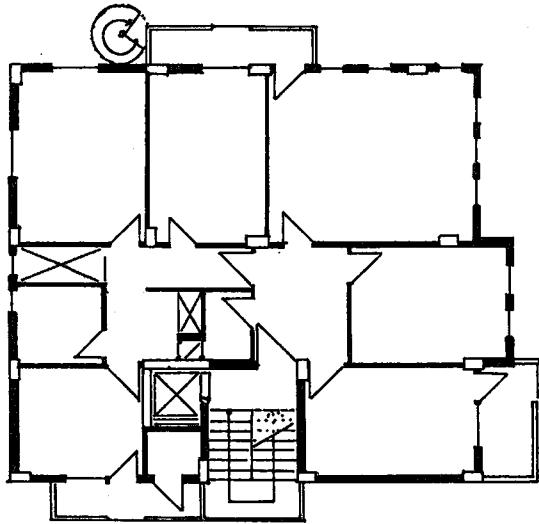
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Ayasofya Mah TRABZON YAPIM YILI: 1992					
GİRİŞ: ANTRE	150	320	5.94	salon+wc+mutfak+gece h.	portmanto
SALON	400	6.50	28.68	antre+bl ₁	_____
MUTFAK	270	4.10	12.18	antre+bl ₁	_____
WC	1.10	1.50	1.65	antre	alaturka wc + lavabo
GECE HOLÜ	1.10	3.10	3.41	banyo+y ₁ +y ₂ +y ₃	_____
Y ₁	3.80	4.10	17.20	gece holü+bl ₂	_____
Y ₂	3.00	4.10	13.48	gece holü	_____
Y ₃	2.70	3.90	12.09	gece holü	_____
BANYO	1.80	2.00	3.60	gece holü	küvet + lavabo
BL ₁	1.50	4.40	6.60	mutfak+salon	_____
BL ₂	1.60	2.50	3.90	y ₁	_____
İŞLEVSEL ALAN	108.93 m ²		FAYDALI ALAN	88.88 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

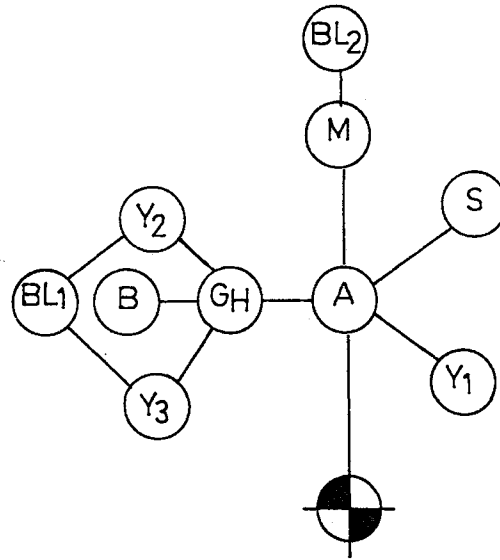
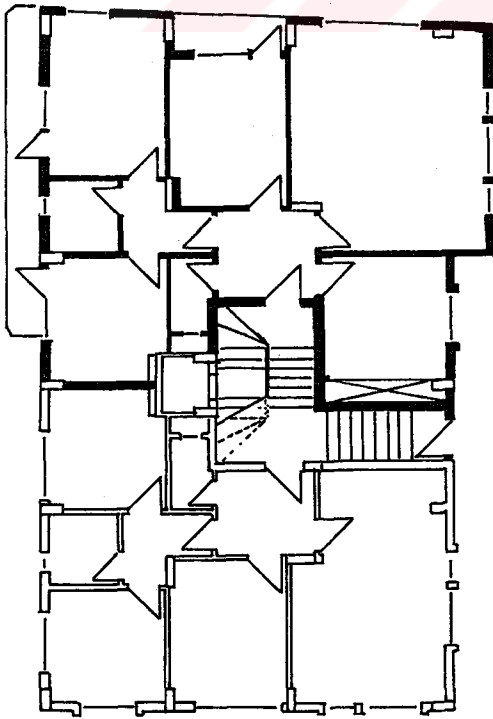
KONUT ADRESİ: Kılıçdede Mah. SAMSUN YAPIM YILI:1992	EN	BOY	M ²	DOGRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ:ANTRE	250	290	7.25	oturma od.+salon+mutfak wc+gece holü	—
SALON	440	5.50	24.20	antre+bl ₂	—
OTURMA ODASI	300	4.25	13.20	antre	—
MUTFAK	300	3.60	13.80	bl ₁ +antre	eviye+tezgah
WC	120	1.70	2.04	antre	lavabo+alaturka wc
GECE HOLÜ	100 1.10	4.00 2.00	6.20	y ₁ +y ₂ +y ₃ +banyo	gömme dolap
Y ₁	350	4.40	15.40	gece holü	—
Y ₂	310	4.40	13.64	gece holü+bl ₂	—
Y ₃	300	3.50	10.50	gece holü+bl ₃	—
BANYO	190	2.30	4.37	gece holü	küvet+lavabo+ alafranga wc
BL ₁	150	3.00	4.50	mutfak	—
BL ₂	100	4.30	4.30	salon+y ₂	—
BL ₃	100	3.90	3.90	y ₃	—
İŞLEVSEL ALAN	127.50m ²		FAYDALI ALAN	97.15m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

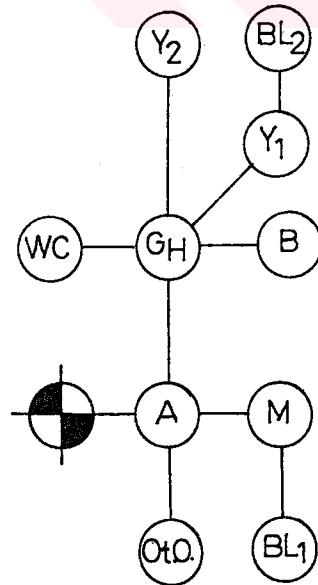
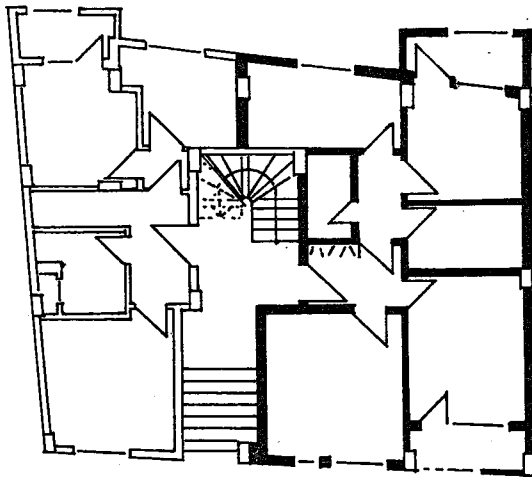
KONUT ADRESİ Atakum SAMSUN YAPIM YILI:1993	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ: ANTRE	230	250	5.75	salon+mutfak+gece holü + wc+y ₁	_____
SALON	490	607	30.89	antre	_____
MUTFAK	300	400	12.00	antre + bl ₂	eviye +tezgah
WC	1.10	200	220	antre	lavabo + alaturka wc
GECE HOLÜ	1.10	230	3.32	antre + y ₂ + y ₃	_____
Y ₁	340	4.10	16.09	antre	gömme dolap
Y ₂	300	4.47	13.50	bl ₁ + gece holü	_____
Y ₃	300	3.40	10.20	bl ₁ + gece holü	_____
BANYO	1.80	190	3.42	gece holü	alafranga wc + duş + lavabo
BL ₁	100	8.75	8.75	y ₂ + y ₃	_____
BL ₂	100	3.10	3.10	mutfak	_____
İŞLEVSEL ALAN	109.22m ²		FAYDALI ALAN	87.8m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

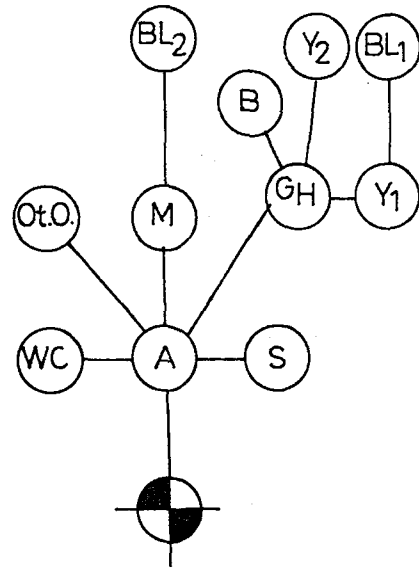
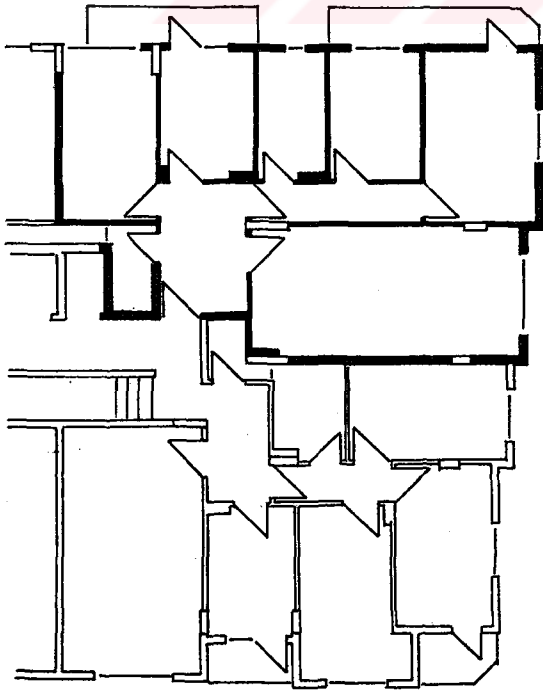
KONUT ADRESİ Kılıçdede Mah. SAMSUN YAPIM YILI :1993	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ : ANTRE	1.80	2.30	4.14	oturma od+mutfak+gece h.	portmanto
OTURMA ODASI	3.35	3.75	12.60	antre	_____
MUTFAK	2.80	2.85	10.83	antre + bl ₁	_____
WC	1.10	1.60	1.76	gece holü	alaturka wc + lavabo
GECE HOLÜ	1.10	2.20	2.42	antre+wc + banyo+ y ₁ + y ₂	_____
Y ₁	2.85	2.85	8.30	bl ₂ +gece holü	_____
Y ₂	1.95	3.80	7.80	gece holü	_____
BANYO	1.70	2.85	4.50	gece holü	alafranga wc + küvet + lavabo
BL ₁	1.10	2.85	3.10	mutfak	_____
BL ₂	1.10	3.15	3.46	y ₁	_____
İŞLEVSEL ALAN	58.85 m ²		FAYDALI ALAN	45.79 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

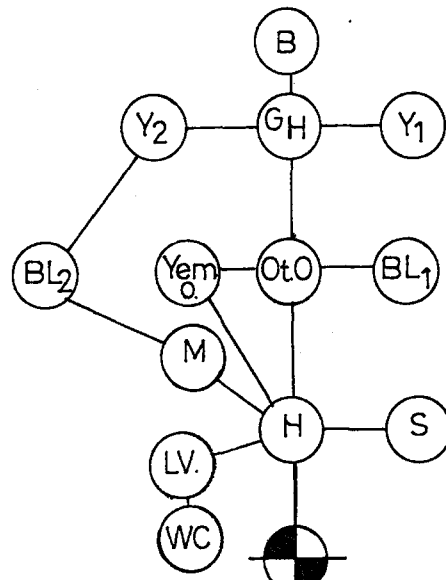
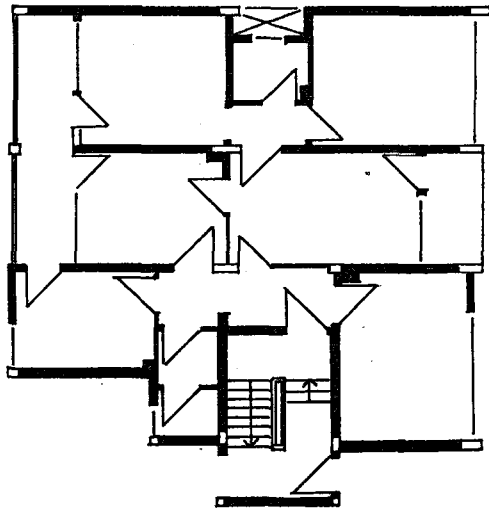
KONUT ADRESİ Kılıçdede Mah. SAMSUN YAPIM YILI: 1993	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ: ANTRE	2.20	3.40	7.50	salon+ mutfak + gece holü+ oturma od.+ wc	portmanto
SALON	3.50	6.90	24.20	antre	_____
OTURMA ODASI	2.40	4.60	11.00	antre	_____
MUTFAK	2.40	3.50	8.40	antre+bl ₂	eviye + tezgah
WC	1.10	2.30	2.50	antre	alaturka wc + lavabo
GECE HOLÜ	1.00	4.30	4.30	antre + banyo + y ₁ + y ₂	_____
BANYO	1.70	3.50	5.90	gece holü	küvet + lavabo + alafranga wc
Y ₁	2.90	4.60	13.34	gece holü+bl ₁	_____
Y ₂	2.30	3.50	8.10	gece holü	_____
BL ₁	1.00	5.50	5.50	y ₁	_____
BL ₂	1.00	4.50	4.50	mutfak	_____
İŞLEVSEL ALAN	95.20 m ²		FAYDALI ALAN	73.40 m ²	TİPOLOJİ

T₁

EK TABLO 1'in devamı

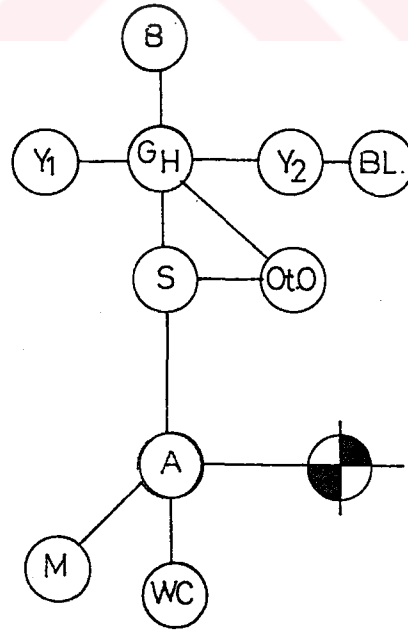
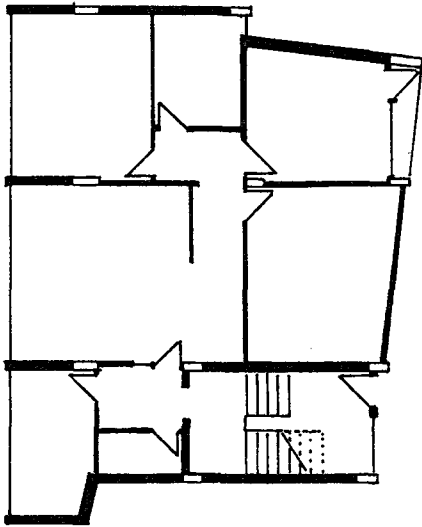
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI	
Yenicuma Mah. TRABZON YAPIM YILI: 1968						
GİRİŞ: HOL	1.65	4.25	7.01	salon+oturma od.+yemek od.+mutfak+lavabo	_____	
SALON	3.07	4.50	13.81	hol	_____	
OTURMA ODASI	3.00	4.55	13.65	hol+yemek od.+gece h.+ bl ₁	_____	
MUTFAK	2.55	3.45	8.79	hol + bl ₂	_____	
YEMEK ODASI	3.00	3.55	10.65	oturma od.+ hol + bl ₂	_____	
WC + LAVABO	a	1.20	1.50	4.05	lavabo	_____
	b	1.50	1.50		hol	_____
GECE HOLÜ	1.00	1.80	1.80	oturma odası+banyo + y ₁ + y ₂	_____	
Y ₁	3.50	3.80	13.30	gece holü	_____	
Y ₂	3.50	3.55	12.42	gece holü + bl ₂	_____	
BANYO	1.50	1.90	2.85	gece holü	_____	
BL ₁	1.40	3.00	4.20	oturma odası	_____	
BL ₂	1.50	6.75	10.12	yemek od+mutfak+y ₂	_____	
İŞLEVSEL ALAN	102.65 m ²		FAYDALI ALAN	79.52 m ²	TİPOLOJİ	

T₂

EK TABLO 1'in devamı

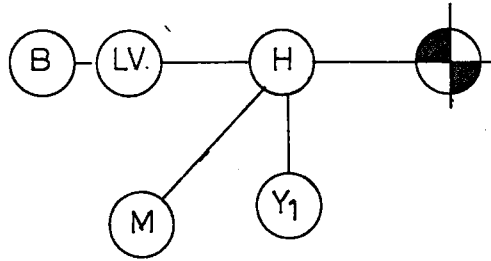
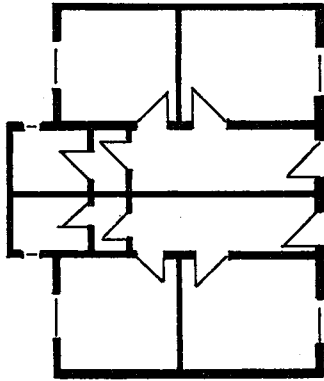
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
İskenderpaşa Mah. TRABZON YAPIM YILI: 1971					
GİRİŞ: ANTRE	140	200	280	wc+salon+mutfak	portmanto
SALON	420	550	17.64	antre+oturma odası + gece holü	_____
OTURMA ODASI	355	420	14.70	salon	_____
MUTFAK	200	350	7.00	antre	eviye +tezgah
WC	100	140	140	antre	_____
GECE HOLÜ	1.15	2.10	2.52	banyo+ salon+oturma od. + Y ₁ +Y ₂	_____
Y ₁	3.20	3.95	12.60	gece holü	_____
Y ₂	3.15	3.40	10.50	gece holü +balkon	_____
BANYO	2.10	2.70	5.60	gece holü	küvet
BALKON	0.40	2.60	104	Y ₂	_____
İSLEVSEL ALAN	75.8 m ²	FAYDALI ALAN	6994 m ²	TİPOLOJİ	

T₂

EK TABLO 1'in devamı

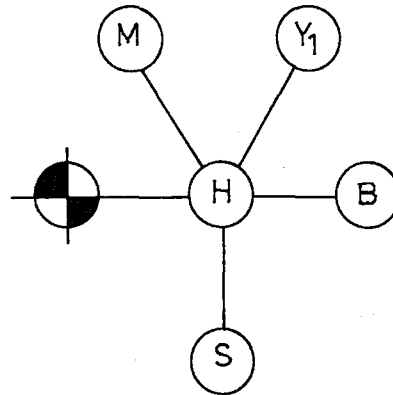
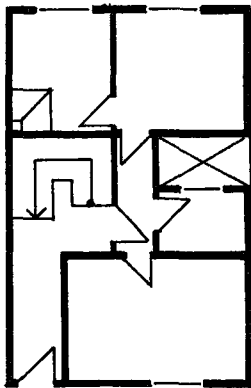
KONUT ADRESİ Ulugazi Mah. SAMSUN YAPIM YILI :1960		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ : HOL		145	4.65	6.74	mutfak + lavabo + y ₁	_____
MUTFAK		2.95	3.00	8.85	hol	eviye + tezgah
BANYO + LAVABO	a	1.45	2.00	4.20	lavabo	duş
	b	1.45	0.90		hol	_____
Y ₁		3.00	3.50	10.50	hol	_____
İŞLEVSEL ALAN		30.29m ²		FAYDALI ALAN	23.55m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 1'in devamı

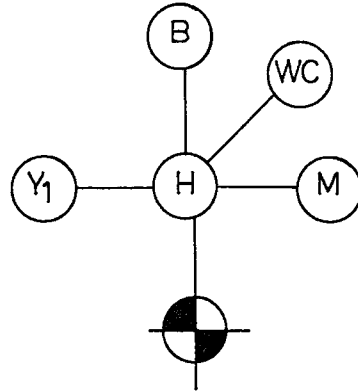
KONUT ADRESİ Oğuz Sok SAMSUN YAPIM YILI: 1963	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ . HOL	1.30	3.00	3.90	salon +banyo +mutfak+y ₁	_____
SALON	3.04	4.52	13.74	hol	_____
MUTFAK	2.54	3.02	7.67	y ₁	_____
BANYO	1.77	1.77	3.13	hol	_____
YATAK ODASI	3.02	3.27	9.87	hol+mutfak	_____
İSLEVSEL ALAN	38.31 m ²		FAYDALI ALAN	34.41 m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 1'in devamı

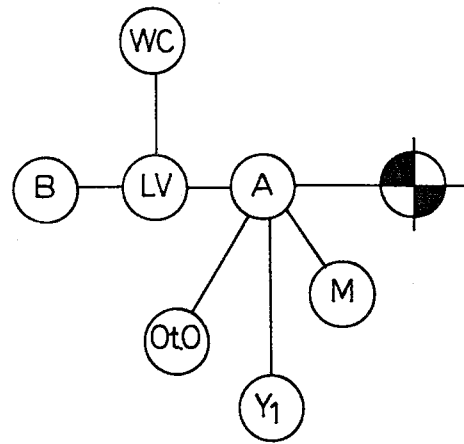
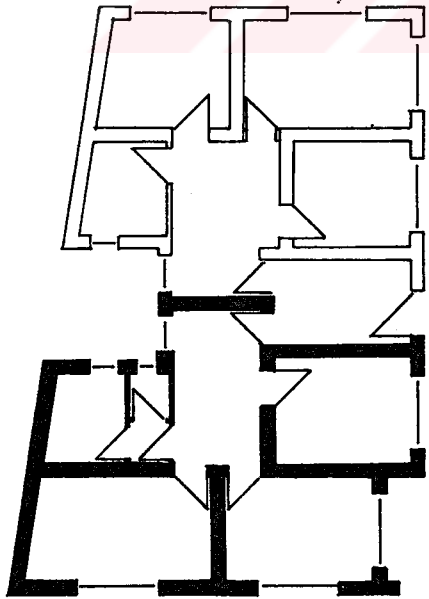
KONUT ADRESİ Yenicuma Mah TRABZON YAPIM YILI:1965	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ: HOL	160	270	432	banyo+mutfak+wc+y ₁	_____
MUTFAK	310	400	10.72	hol	_____
WC	100	130	130	hol	_____
BANYO	120	160	192	hol	duş
YATAK ODASI	300	400	1200	hol	_____
İŞLEVSEL ALAN	30.26 m ²		FAYDALI ALAN	25.94 m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 1'in devamı

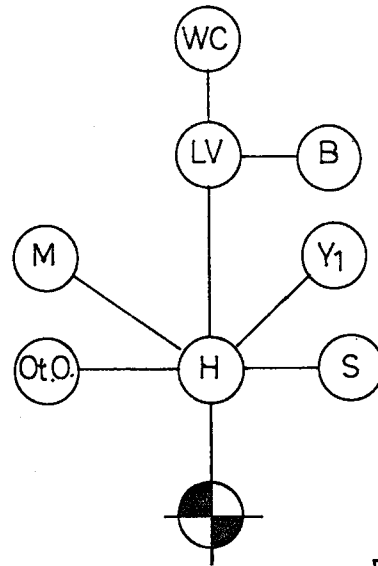
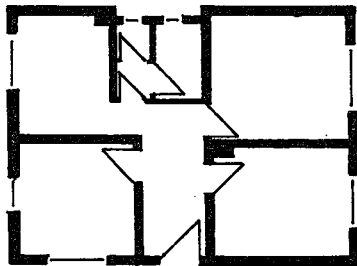
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Saitbey Mah. SAMSUN YAPIM YILI: 1967						
GİRİŞ : ANTRE		2.25	4.25	9.56	mutfak+oturma odası + lavabo+y ₁	_____
OTURMA ODASI		2.90	4.60	13.00	antre	_____
MUTFAK		2.90	2.90	9.86	antre	_____
WC + LAVABO	a	1.00	1.25	2.45	lavabo	alaturka wc
	b	1.00	1.20		banyo+wc+antre	_____
BANYO		2.00	2.55	3.30	lavabo	_____
Y ₁		2.90	3.70	10.78	antre	_____
İŞLEVSEL ALAN		48.95 m ²		FAYDALI ALAN	39.39 m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 1'in devamı

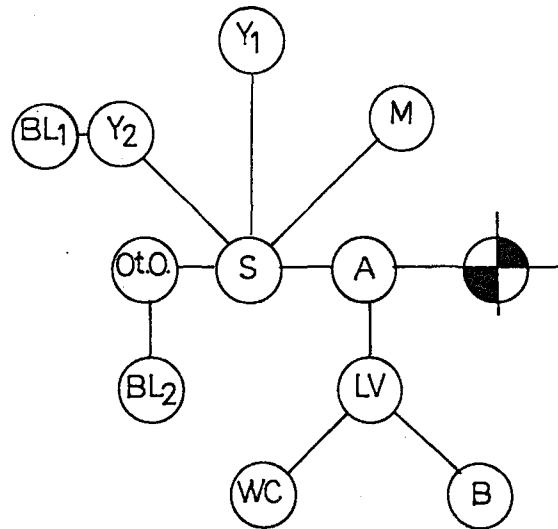
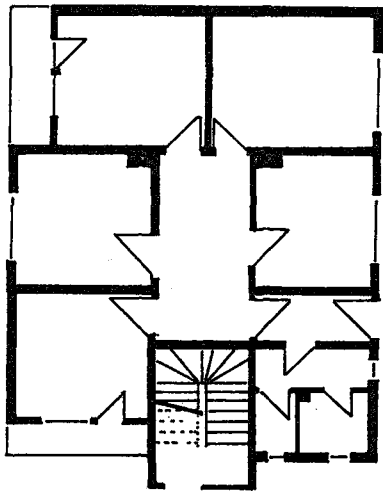
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Ulugazi Mah. SAMSUN YAPIM YILI: 1968					
GİRİŞ: HOL	160	412	6.59	oturma od + salon + y1 + mutfak + lavabo	_____
SALON	296	3.60	10.70	hol	_____
OTURMA ODASI	288	3.09	8.90	hol	_____
MUTFAK	218	322	7.15	hol	_____
WC	a	090	1.10	lavabo	alaturka wc
LAVABO	b	093	0.90	1.83 banyo + wc + hol	_____
YATAK ODASI	335	3.60	12.06	hol	_____
BANYO	120	209	2.50	lavabo	_____
İŞLEVSEL ALAN	49.73 m ²	FAYDALI ALAN	43.14 m ²	TİPOLOJİ	

T3a

EK TABLO 1'in devamı

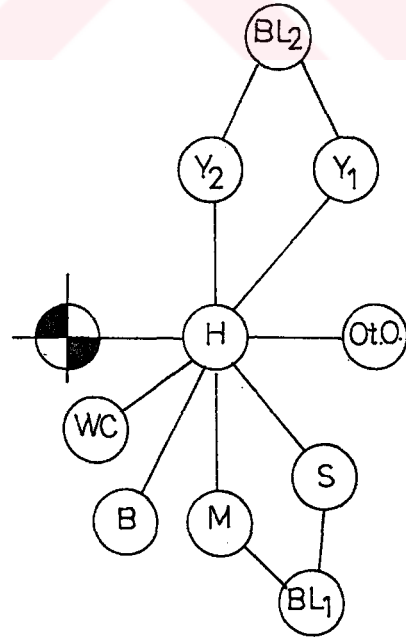
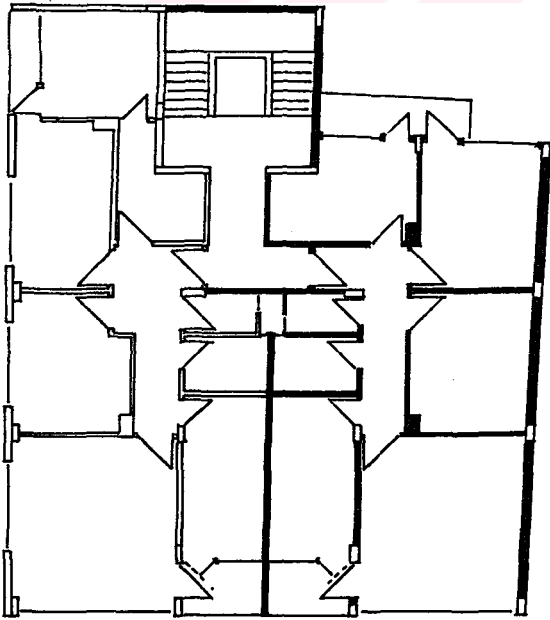
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
İbrahim Çıkmazı TRABZON YAPIM YILI: 1968					
GİRİŞ: ANTRE	120	2.80	336	salon+lavabo	_____
SALON	2.20	500	1100	mutfak+antre+oturma od.+ Y ₁ +Y ₂ +Y ₃	_____
OTURMA ODASI	325	3.60	1170	salon+bl ₂	_____
MUTFAK	290	350	1015	salon	_____
WC + LAVABO	a	100	150	4.40	lavabo
	b	100	280		banyo+wc+antre
BANYO	165	1.65	2.82	lavabo	duş
Y ₁	350	400	1400	salon	_____
Y ₂	350	3.70	12.95	salon+bl ₁	_____
Y ₃	3.30	340	1122	salon	_____
BL ₁	100	3.75	375	Y ₂	_____
BL ₂	100	350	350	oturma odası	_____
İŞLEVSEL ALAN	88.85m ²		FAYDALI ALAN	78.24 m ²	TİPOLOJİ

T3b

EK TABLO 1'in devamı

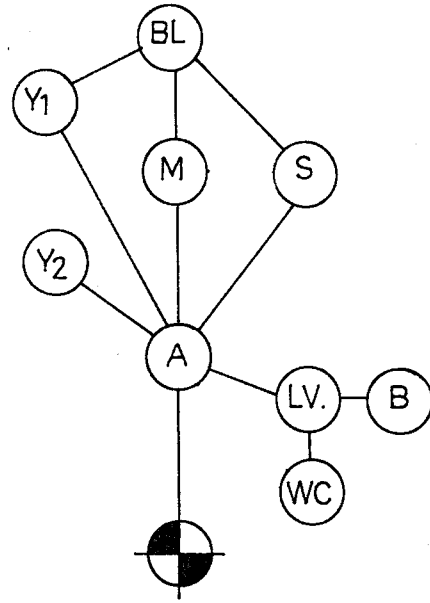
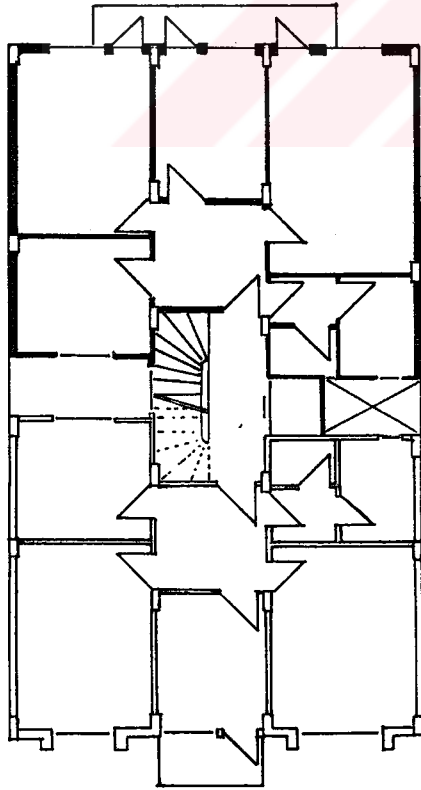
KONUT ADRESİ 19 Mayıs Mah. SAMSUN YAPIM YILI: 1977	EN	BOY	M ² .	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ : HOL	1.10 1.20	2.40 4.00	7.44	oturma od.+salon+y ₁ +y ₂ + mutfak+wc+banyo	_____
OTURMA ODASI	2.90	3.80	11.00	hol	_____
SALON	4.10	4.50	19.00	hol+bl ₁	_____
MUTFAK	2.10	4.40	9.25	hol+bl ₁	_____
WC	1.10	1.80	1.98	hol	_____
Y ₁	3.00	3.80	11.40	hol+bl ₂	_____
Y ₂	2.60	2.64	9.00	hol+bl ₂	_____
BANYO	1.40	2.10	2.94	hol	_____
BL ₁	1.30	2.10	2.73	mutfak	_____
BL ₂	1.00	3.80	3.80	y ₁ +y ₂	_____
İŞLEVSEL ALAN	78.54 m ²		FAYDALI ALAN	64.57 m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 1'in devamı

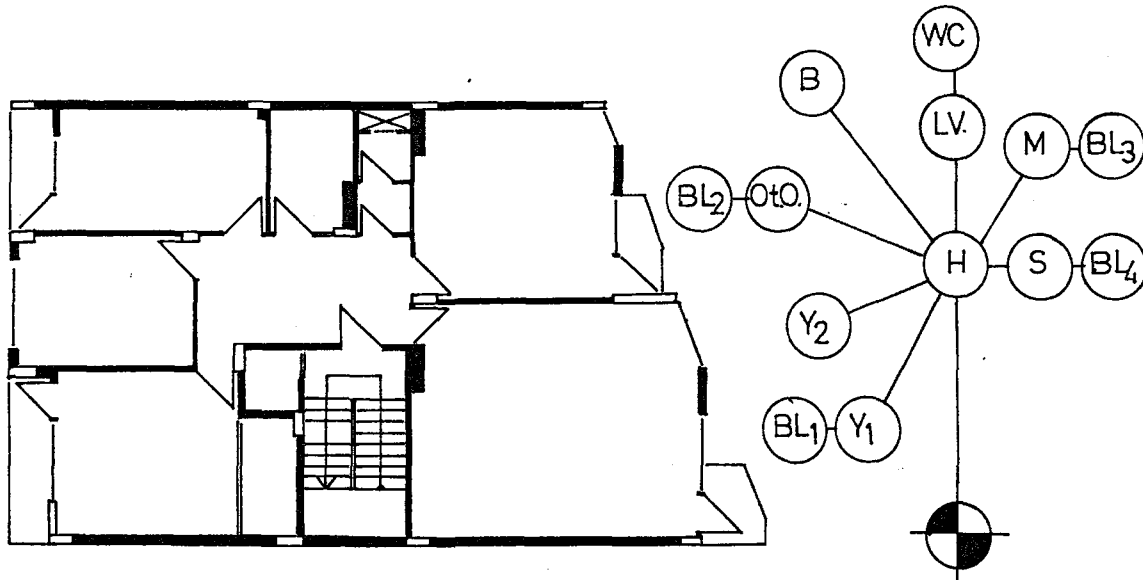
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Saitbey Mah. SAMSUN YAPIM YILI:1984						
GİRİŞ: ANTRE		2.65	2.75	7.28	lavabo+salon+mutfak+y ₁ + y ₂	_____
SALON		3.50	5.50	19.25	antre + bl ₁	_____
MUTFAK		2.65	3.75	10.00	antre + bl ₁	_____
WC + LAVABO	a	1.20	1.60	3.84	lavabo	_____
	b	1.20	1.60		antre+banyo	_____
Y ₂		3.00	3.25	9.75	antre	_____
Y ₁		3.25	4.80	15.60	antre + bl ₁	_____
BANYO		1.80	2.50	4.50	lavabo	_____
BALKON		1.00	5.90	5.90	mutfak + salon + y ₁	_____
İŞLEVSEL ALAN		76.12 m ²		FAYDALI ALAN	62.94 m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 1'in devamı

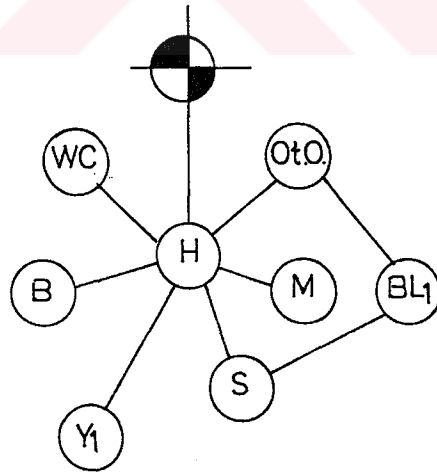
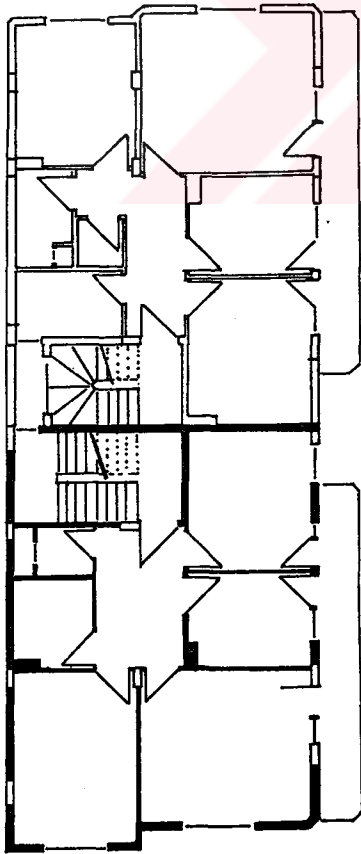
KONUT ADRESİ		EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
İlyasköy Mah SAMSUN YAPIM YILI:1985						
GİRİŞ : HOL		2.60	5.15	13.39	salon + mutfak+banyo+y ₁ + y ₂ +lavabo+oturma odası	_____
SALON		5.70	6.80	37.50	hol+bl ₄	_____
OTURMA ODASI		3.00	5.00	15.00	bl ₂	_____
MÜTFAK		4.35	4.60	20.80	bl ₃ + hol	_____
BANYO		2.00	3.00	6.00	hol	_____
WC + LAVABO	a	1.15	1.30	3.22	lavabo	_____
	b	1.20	1.30		hol	_____
Y ₁		4.00	4.35	21.35	hol+bl ₁	gömme dolap
Y ₂		3.20	4.25	13.60	hol	_____
BL ₁		1.00	4.00	4.00	y ₁	_____
BL ₂		1.00	3.00	3.00	oturma odası	_____
BL ₃		0.80	2.30	1.60	mutfak	_____
BL ₄		1.50	1.90	2.80	salon	_____
İSLEVSEL ALAN		142.29m ²		FAYDALI ALAN	117.47m ²	TİPOLOJİ

T3a

EK TABLO 31'in devamı

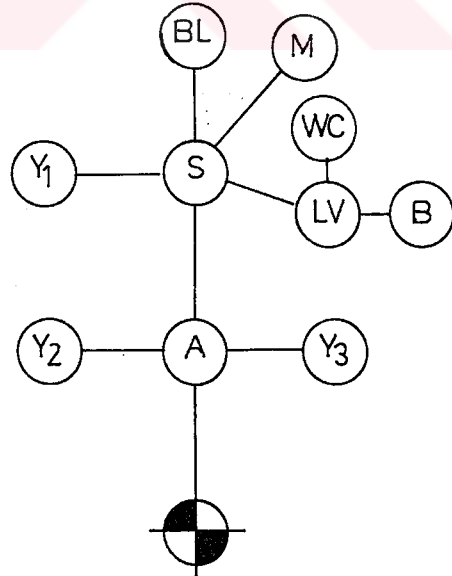
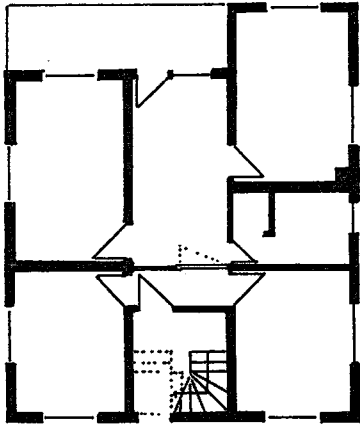
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Ayasofya Mah. TRABZON YAPIM YILI:1987					
GİRİŞ : HOL	230	380	8.74	oturma odası+salon+wc salon+mutfak+banyo+y ₁	—————
SALON	4.10	440	1800	hol+bl ₁	—————
OTURMA ODASI	3.10	380	11.78	hol+bl ₁	—————
MUTFAK	250	310	7.70	hol+bl ₁	—————
WC	130	1.40	1.82	hol	—————
BANYO	200	235	4.70	hol	—————
Y ₁	3.10	460	14.26	hol	—————
BALKON	100	9.00	900	salon+mutfak+oturma od.	—————
İŞLEVSEL ALAN	76.00m ²	FAYDALI ALAN	58.28m ²	TİPOLOJİ	

T3a

EK TABLO 1'in devamı

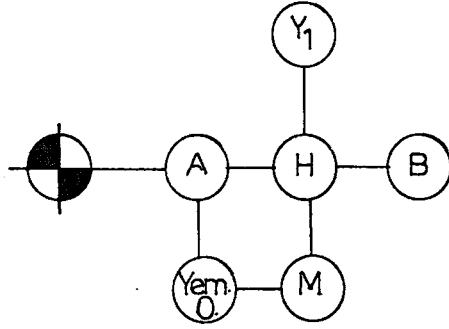
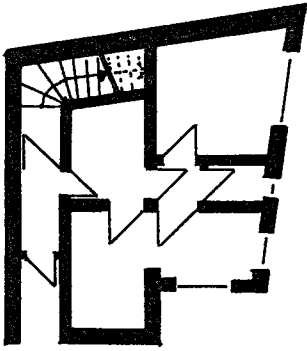
KONUT ADRESİ: Mollaoğlu Sok. SAMSUN YAPIM YILI: 1985	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI	
GİRİŞ: ANTRE	0.90	2.60	2.34	salon+y ₂ +y ₃	_____	
SALON	2.54	5.73	14.55	mutfak+lavabo+antre+y ₁ + balkon	_____	
MUTFAK	3.27	4.30	14.06	salon	_____	
Y ₁	3.27	4.60	15.04	salon	_____	
Y ₂	3.27	3.51	11.48	antre	_____	
Y ₃	3.27	3.51	11.48	antre	_____	
BANYO	1.90	2.30	4.37	lavabo	lavabo	
WC + LAVABO	a	0.80	1.00	1.80	lavabo	alaturka wc
	b	1.00	1.00		banyo+salon	_____
BALKON	1.70	6.27	10.66	salon	_____	
İŞLEVSEL ALAN	85.78m ²		FAYDALI ALAN	72.78m ²	TİPOLOJİ	

T3b

EK TABLO 1'in devamı

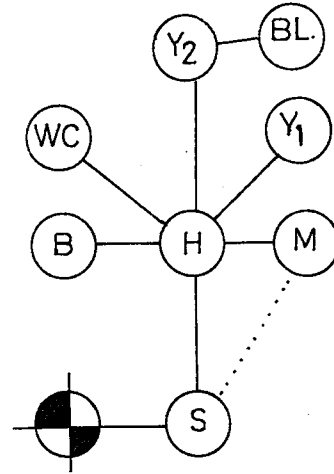
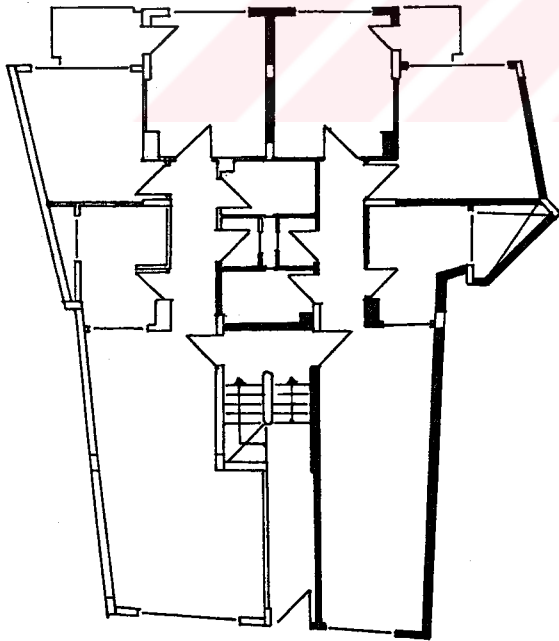
KONUT ADRESİ	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİŞKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
Yenicuma Mah. TRABZON YAPIM YILI : 1965					
GİRİŞ : ANTRE	2.00	2.60	5.20	yemek od. + hol	_____
MUTFAK	2.30	2.60	5.98	yemek od. + hol	_____
YEMEK ODASI	2.00	3.00	6.00	mutfak+antre	_____
HOL	1.00	1.40	1.40	mutfak+banyo+antre+y ₁	_____
Y ₁	3.00	3.25	10.80	hol	_____
BANYO	1.00	1.40	1.40	hol	duş
İŞLEVSEL ALAN	30.78 m ²		FAYDALI ALAN	22.36 m ²	TİPOLOJİ

T₄

EK TABLO 1'in devamı

KONUT ADRESİ İskenderpaşa M. TRABZON YAPIM YILI:1981	EN	BOY	M ²	DOĞRUDAN İLİSKİLİ OLDUĞU MEKANLAR	SABİT DONATI
GİRİŞ: SALON	280	740	2072	hol	_____
MUTFAK	280	305	815	hol	tezgah
WC	100	130	130	hol	_____
HOL	105	440	462	salon	_____
Y ₁	310	350	11.72	hol	_____
Y ₂	300	380	1151	hol+balkon	_____
BALKON	150	150	225	Y ₂	_____
BANYO	140	240	3.36	hol	_____
İŞLEVSEL ALAN	63.63 m ²		FAYDALI ALAN	56.76 m ²	TİPOLOJİ

T₅

9. ÖZGEÇMİŞ

1971 yılında Samsun'da doğdu. 1988-1989 yılında Samsun Anadolu Lisesinden mezun oldu. 1989 yılında başladığı K.T.Ü. Mimarlık Fakültesini 1993 yılında bitirdi.

Halen K.T.Ü. Mimarlık Bölümünde master öğrencisidir.

Bildiği Yabancı diller İngilizce ve Almancadır.

